Magnus Erikssons stadslag :

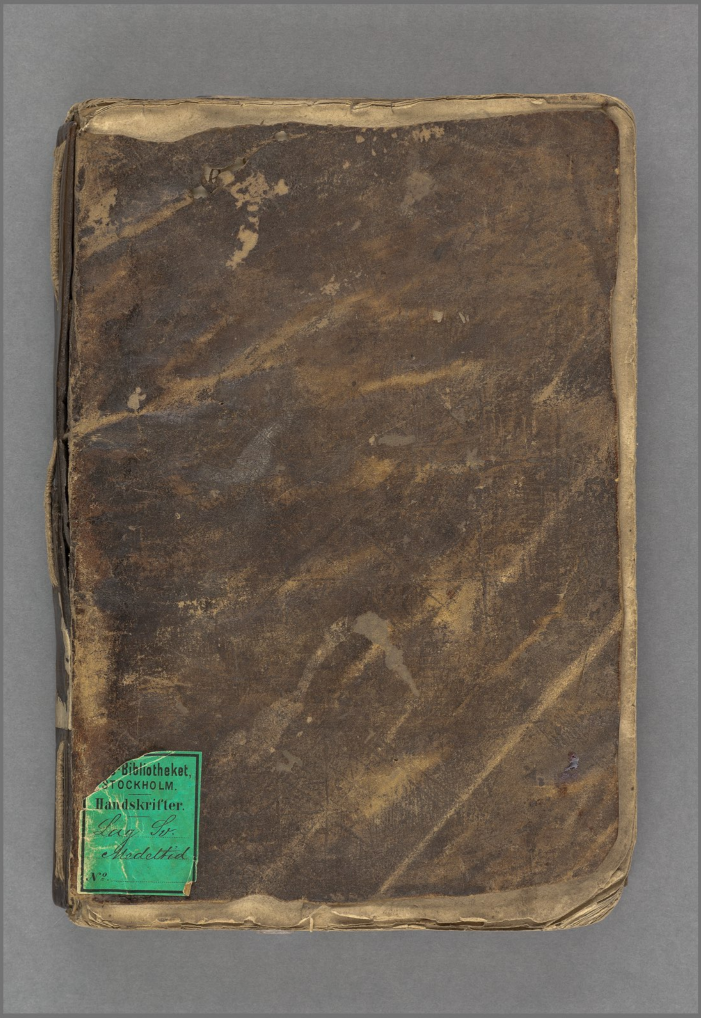

B 48

Tillkomstår mellan 1410 och 1430?
Digitaliserad år 2020

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

Magnus Erikssons stadslag :

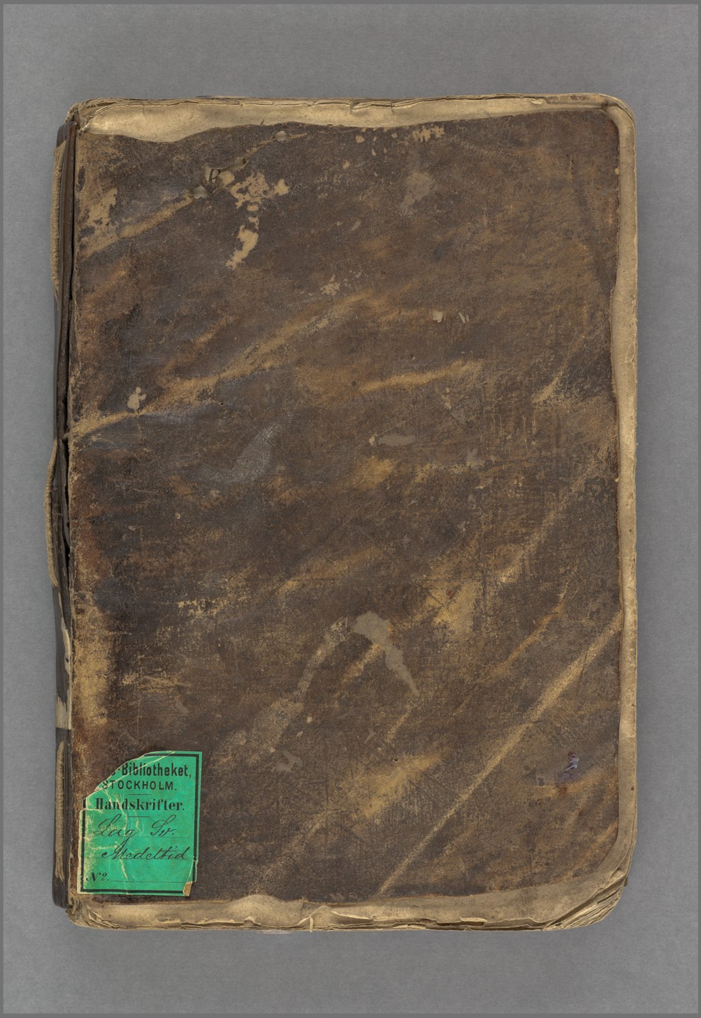

B 48

Tillkomstår mellan 1410 och 1430?

Digitaliserad år 2020

KUNGL. BIBLIOTEKET
National Library of Sweden

-Bibliotheket,
STOCKHOLM.
Handskrifter.
Lag Sv.
Medeltid
№.

B 48.

Se Stadslagen utg. af Schlyter, Lund, 1865,
föret. sid. XXI, XXII.

Amen

Hvat borghamastara ok radhmen skulu hafua
um arit for arbedhe sith

~~Hvar skal ma borghamastara~~ ok rad
~~mandh valia ok dumbinna~~ byskine
Nu skal ma borghamastara alla rad
man valia tha skulu alle borgha
mastara ok radhmen al aar for
sancte walborghe dagh atta daghom til radstoghu
koma igen. Tha skulu takas alla burtho
varanda vidh hans tve mark foghathanom
ok borghamastarenom ena mark af thy
skiptis som um thz arit arbe, konungenom ok
stadhenom thre mark til thrarskiptis. sancte
valborghe dagh skal ma lysa th valde
dum i radhstuuu apther gablom stagha
Than the borghamastara alla radhma skal
vara ha dagh thatta swaria: swa hielpe
iak mik gudh hialpa ok the halghodome
iak ahaldher iak skal minom konunge
trooo vara ok vidher fatugha ok rika i
allom domom rattom folia ok aldre wrango
mothe minom samwithi ok lagh ben lagh
ok aldre wrdhuga aller orettom styrkia for
vadde skul vildh aller fraendha gyri eller
for awndh aller ilwilia eller for fradhma
mia aller winskap swa sic mik gudh
hulle som iak saklygh sigher. Tha radhmen

Archivi II.

skulu valias tha skal a foghathens vadhi vara
Borghamæstara skulu ath sama vara
sex thri swænsk ok thri thysk
ok skulu vara hwart arit thre radmæn
aff sama tretiighi halft af hwarin
skal vara swænsk borghamæsta aller
radman so at foddher af swænsko fadher
a hwat modhernit ær thyskt aller
swænskt ok aldrigh skal thatta andra
ledhis skiptas Tio skulu vara radh
man fæm tyske ok fæm swænske tio
annat arit fæm swænske ok fæm tys
ke ok tretighi arit samuledhis ok
thre borgamæstara mz them tio som
for ær sakt Thon stadhen ey haffua
amne swa aff mannom tha haffui minna
æpther thy tha for ma. ka ok thyma
ath minna matal ær i tyskom ælla i
swænsko ælla færre quamulkan tha
fylli talit mz swænsko mannom ær
the are til ok fylli aldri mz tyskom
for swænsko Ey them bryst vtha
samptha ær. aldrigh ma ok tha radh
man vara so ey haffui ægher arffi
stadhenom, aller fralsbunin ma ær
At thy kluse aller kisto so stadhsins
mynzsli stadhsins bok aller stadhsins

priuilegia skulu gömas the skulu vara thy
mykla ath a een thæn tyske borghamastara
vem hafua ok annan then swenske so thz
aru sithia ok doma, thæn tridhi stadsins
skriffuare

Tighi skulu aller segha vara borgham- iiii
astara aller radmæn flere i radhene
aff ene slakt ok sama än finnes hwat
thz är mag sämia aller skylskap aldre
skulu ok thwe brödher borghamastare vara
aller radman i sandom vthan eygh är annath
val til

Tolfw borgamastara aller radman sweria v
for dom sin giffua konunge swaro ok
bote fyritighi mark til j thraskiftes ko-
nungins atta örtoghar ok tratia mark
pæninga ok samuledes stadhenom ok swa
malsäghandanom ok gaghe bort aff radhe-
no än tha varder til vunnin mz siäx
godho mannom. Stadsins skriffuare hwil-
kin so skal valias aller vara han skal
vara swensker ok aldrigh tysker aller vtländsker

Kan thz swa warda ath borghamastare
ok radman kifuade varda sin i mel- vi
lom om bakket tha the borghamastara
aller radman skulu valia tha skulu the
radha som flere sama halda ok bather
skal vara ok forgatha mz at the skulu
the swarfua al mal for än the noken

stadgha ther a laggia
7 Om nokor talar a konungi aller konungx
rad oloflika thz a thera hedher ther ok aru
godhe men mz til witne tha skal han i stadhins
domo sattias ok halshuggin varda emnes orth
and ledhie tha skal foghathin borghamesta
ok radman offuer han doma aptir thy them ar
viderkanneliket for konungi ok hans radhe
aller ok i stadhins radin sattias ther til konun
ger ther sialfuer offuer domir aller ok foghatin
ok radman apter konungx budhi än han ey
borghan fangher for sik

8 Hwar som gör hävning atha ma som
konung hafuer takit i sin fryd mz
sino opnu breue for thz at han kärdhe a han
for konungens wardher han fangin ok mz
fullom witnom siex manna lagllika til wun
nin han hafuer forgiort lif ok lösora ok arf
na takin garda aller iord hans ok af the
lösoro taki malsägande ey. tredhiung an
nan konungin ok tredhia stadhin

9 Hwilkin som brytir konungxdom aller hans
ambitzmanna ok hafuer han ther dob ff
a bote fyrratighi mark egha ok skulu vtnäm
tas mz tolff manna af them som bruckli
kin ar först af lösorum hans Bakkia
eigh lösora til tha mattin thes hans wirde
thompt hans aller iord a swa at fran
dher ok skylmanne hafua makt atlö
sa the iord aller thompt som sigx i
arffuabalkenom Nogher ok ey the manne

so kärir a ana at foghatha ok borghamästara döme
vtha kärir a han thz samma i andhrum landum aller
köpstadhum bote fiurtighi mark[er] malsäghandanom
konungenom ok stadhenom til thredhskiptis ok bote
hanom sin skadha ater Nv okar han en botom.
Nu kombir noker so vaghfarande är for fo- 10
ghatha borghamästara ok radmännena
ok haffuir bref a ana vm gäld är swarandin til
tha skulu gestan the hanom vatn skipa äpter
thy vmskils fradeles än radstughu dagher
är äller för än the maghu, kanis en han vidh
galdinom so a kärar vari sik mz quittabreffuom sinom
aller fullo vitnom atth han thz gullit haffuir äpter
thy thz vmskils i tingmalabalkenom är ok
en han varnarade so til kärar tha skipi bor-
ghamästara foghatar ok radmän hanom vatn
Nv een aff them thz hat karamal fordar ok
hat bref talar so han skal mz tala til swara-
dins hafui swa fult vald til hat at tala
so han vari sialfuir akärandi Forsitter ok
han thz so kära skal bothe tree marker
til thredhskiptis swa the so han malsina
forer är andra konungenom tridhia stadhenom
ok swa opta sidhan so han thz forsitter
aller forsmar
Hwilkin talar lastelika äller oloflika 11
a foghatha ok alla radmännena
thz a thera hedher gaar bote fiurtighi
marker samman foghathanom taki thz forst
aff tree mark ok hvar borghamästarin

samuleiþ sekia taghi halft konungin ok halft
stadhin aþn til arfu thvaggia manna vitne aller
vari sik meþ sex manna edhe Tala nokor oloflika
aller gor last eno borgharmanna bøthe mark
þannga til tvaskipti malsaghadenos ok stadhens
aþn til arve thvaggia manna vitne aller vari sik
meþ sex manna edhe Bor ok nokor thet til en vadma
aller stadhins skuarr bøte tolf mark til tvaskipt
so for ar sakt aþn tha varðhe til vinnin meþ
thvein manna aller vari sik meþ sex manna edhe
Talar ok nokor lastalika til Fogthatins aller
ein vadma aller stadhins skuarr a sæliande vadhe
bøte firtighi mark so til tvaskipt so for ar
sakt aþn til arve thvaggia vitne aller vari
sik meþ sex manna edhe Orkar tha en borgh
vande slaghi vidh skipons skula fara ena sak
so for andr i tesso malens Sekia skyc sta
dhin kob tha atti i stadhin mista tungo sina
Slingher ok nokor dire af nokro aff thanna
fornafida manno at vap kombr a tha ance
triggia velaand aller inland bøte attatighi
mark til tvaskipt malsaghadenos konun
gins ok stadhenos aller mista hand sina aþn
til arve sex manna vitne aller vari sik meþ
tolf manna edhe Ok vara thay a var lu
ghat skula gøra ma sekia sin for
12 Thuc harbarghi vara ok thæe thauenne
vara aegha ok skulu vara at mista
i thvaris kopstad so nay farande manom
skulu selia matt ok øl ok hastafoðher badhe
tho ok korn æpt thi thet vart ar ok gellir
a torghe i vattom kepos ok alle thæra

~~Här börias radhstuwu balker~~ ~~en~~ flokker

Hwru mang maal ma man hava en dagh
a anan Hwru mange radhstuwu dagha
skulu vara j hwario viku. Hwru
borghamestar ok radhmen skulu radh-
stuw sokia ok om bruth thera egh til koma
radhstuw tha komis budh kobal til stadhi
ellr thom wardher inburdhis om thanne
stadhin tala, Om nakar wardher a mote
foghstans ok borghamastara dome hwat
hwar thera skal mote satia ellr hwru
the bruten skulu skiptas. Om egh vardher
vadhiat a mote foghstans ellr borghamastara
dome hwat thom til bör, Hwru radhstuw
dagha a vatteno vte a torghena skulu wara
ok mange domara ellr hwru a mote thera
dom skal wadhia ok hwat hwar skal
mote satia. Om nakar wil en vndhar
komas dom vadhia vtan bidher lata läsa
stadhsins book fore sik hwat ther til bör
Hwru man skal anna til radhstuw nana
ellr bötir hans taka en vil fore koma
Om than bruthlikin wardher so en botom
orkar. Om nakar kombar til radhstuw
kärade ok giuer andro saak ok vil ater
vända ellr haw twa talu Hrw giwir
foghten borghamästa ellr radhman na-
krom skuld om saar drap blodvite ok
annur stykke ok the maalshäghadin är
Hrw stämnar fler man ens om en

radhstughu dagh thorvm thz skal ändas thära mal
som en the warda kyvandi Nu thorvm han skal
forsth swara ok vm the mal thorvm saar dräpp aller
thwat thz är vtlandis giorth eller inlandis
vtan stadhin ok ärw en ändath huru the skulu
ändas. Om thes manz saak som bruthlikar är
ok vil en i vald fästa Om foghte borghamästara
ok radhmene läggia nakvo dagh om pä
inga gälda eller gora rath advom fore
hwat thz hälz är ok thera bruth en budhith
halda Huru vt skal dömas laan aff adrom
o dagh en the o dela. Nu kombär ma til radh
stuw ok bedhis lagha doma aff foghtanom
borgharmästanom ok radhmano ok kan en thöz
fa hwat botom thr hör til Om man laan
taka mz samiade hand huru the skulu vth
dömas Om bisat nithe Om thäs manz
borghan bisattär wardher Nu om han
borghan faar ok far sidha borth wr borghamene
för en han til swara kombär hwath
brutu thr til hör Om thä bisattär wardher
til radhstuw kombar ok en them bisatia lät
hwath skuld ha haw Om thn bisattär wardh
kan optar skuld givas aff sama manc
huru thz skal ändas Huru lands man
agha borghas ok o thera plagho ok the
plagho. som saak gives ok en botom vrkar
Huru a käradan agher swaradeno mz vithno
til binda eller swaradin eedh fästa Nu kombär

then til radstuw ædh vil ga Hwru vidhande
ma ellr waghfarande ma ædh fin gaa Hwat
vitno ma ganga aff stadheno oc a landet
oc aff landeno oc i stadhin ellr hwat mano
vitna skulu i stadheno Hwru then ma ædh
fastar oc ar en bofaster Nw kombr then til
radhstuw ædh skal ga Om thæs manz
bruth som dyrwis ath hugha Om both
them ma skal bota for vquadhins ordh
I hwat both the man liggia stadhsins a
rande sokia hwath thz ordho ellr giungo
Hwru stadhsins swena oc foghatins skulu
sik hawa i stadhsins arado oc foghtans
oc om bruth thera . Hwilka man i stadhe
no skulu sikarmazo ellr adra stora kniwa
bara . For hwat bruw ma ma borgha
satya ellr en ellr i hwat hapitilsom bruth
like man skulu koma

Ath ma ma flere maal hara aana
om en dagh en tro ath en andre
hindrat so sik hara vilia . Try
arw radstuw dagha i hwaric vik mano
daghr odhinsdaghr oc loghordaghr . tha
ska foghtin oc radhman til radhstuw
koma doma oc haro mal hora eptar
thy til bor oc sarlika the borghamastara
oc radhman thz arith skulu staya oc itta
um foghtano eptr thy the stadhgadhe varo
o valborghamasso . Hwilka adre ellr the
en hon til radhstuw tha foghti ellr borgha

mastara thöm budh sände xij ort pänga
hwarth sin the budhit fa satia oc taki fogh
tin ij ort thr. aff. oc j mrk borghamästara
th arith sitia oc th adhra konungi oc stadhi
vta tha ka visa san forfal Oc hwar thing
borghamästa so th arith sitia oc doma a radh
stuw oc kö cy tha tridhia sinne radhstuw
klokkone ringer böte ij ort hwar thera so
cy kobar oc hwar radhma math thöm
skulu döma cy ort. Hwilki byma ellr anar
ma budh far aff foghtano oc borghamästano
ellr aff thöm j thera stadh arw antiggia tha
skal nakro umfrälld swara ellr hwat th
är böte iij mrk halfth konungeno oc halfth
stadheno. oc hwar so bud faar radhma ellr
byma aff borghamästano tha komr budh
til stadhi kobär ellr thöm wardhr öm
anor stadhsins ärade tala oc kob cy til
radstuw. böte iij mrk stadheno enskyldh
oc th vari aldborghamästa oc radhmana
en sak Var nakar obudhi aff radstuw
ellr vte forr ritteno tha borghamästa ellr
radhmä kärö hera ellr doma böte hwaria
sin tha th gör j mrk pa konungeno oc sta
dheno Engha doma magho borgamästara
ellr radhma doma vta foghti ellr hans
budh nar är

Nu ka sa tima at atiggia swaradi
ellr a kavadin lat sik cy noghia
at foghtano oc radmana dome oc rath

sum the döma tha ma ha wädhia sik vdär
konunghin mz xx mrc pa. jnna the atta dagha
ept thy hano domb domdär var oc thär sati
the fulla borgha for oc foghti borghamastarana
oc vadhmal sati mz xl mrkom ¶ Domis hono
sam dobär so tho fornedo hano dodo hani
forgiorth the samu xx mrkthär ¶ Takx en
thridhungh foghti a sina väg sialffb oc en
borghamestarene so domin domdo oc thridhia
vadhmal the thr när waro tha domin domdis
oc andre the en när waro hawi inte thr madh
göra atiggia galdade ellr opbärade ¶ Wardhir
anar dober hono dodär hawi the samu fogh-
tin borghamastarana forgiorth the xl mrk pam.
malsagha dano enskyld oc taghi at sina xx
mrk oc saso the foghtin borghamastarana vadhma
the xx mrk skulu träskiptas sa skulu oc.
the samu xl mrk vth ginas ¶ Et ¶ Huilki
a moth fogtans borghamastarana dome en wadhia
jnna atta dagha äpt th domin var domdär
stando fulldr oc fast oc hawi aldre macth at
vadia a han

11 F Hama ¶ Radhstuw dagha skulu wara vte
a törghieno so inne a radstuwne tri
skulo fogtane wara en a konungx väg
oc twe radmen a stazsins vägna ana swänskr
oc anar thyzskär ¶ Wil nakar mote the dome
wädhia vdi foghtas oc radmanana doom hän
vidhr ij orf. pa. so tha ginsta skulu fraam

läggias oc thöm taki foghtin ther vte sithar oc the
thre radhman mz hono doma til tväskiptis
 hono domis samn dober vpi Varder oc
hono anar dom dödär havi the tri forgiorth
j mot maalsaghandano enskyld oc thän
som vadhiath haw taki at sina twa ora En-
gin ma a torghено hogra vadhia en a ij ors

v Nv an nakar vil sik en j iij ors lati noghia
at foghtas oc radmanna dome oc vil en
sik undo konungs vadhia vtan bidher läta
lata for sik stadsins laghbok lägge fra
a disthin for borghamästa oc foghtan .v. ors
pä oc taki foghtin aff ij ors hwa borgha
mestar ther aridh dome en ors pä. oc i stad-
sins hwar

vi Nv vil man til anan kära ta skal ha
stadsins swen til hans sända oc läta
for biwdha ath ha skal til wedherlundho
koma then dagh radhstuw dagher är thär nast
ar swara for sik oc thän man ha lat for
biwdha ha skal swenено arvodhis lön giva
ij pä Kombr han til radstuw then dagh ha
varder for budhin mz laghum eller botum the
är väl Kombr ha en eller san forfall vitne
a radstuw hän at ha en var i byno eller ha
siwk ligg en tima. anan tima. tedhia. böte
qwart siue iij ors pä. til thräskipts maals
aghadano konungeno oc stadheno Kombr en
fiärdha sine for falla lös til swara tha var
fallin til iij mark so for. er sakth oc til

vndh sættena som hono skuldh for gipt en fil
vitne arw til eptir thy sakum ar Oc nare sidha
foghtim borgharmesta oc radmæ ij byame mz
stadsins swenno nasta grana thæs mæsins so
a bærit ath the skulu om vara oc vita ath
the fulla parith maalsaghandano fa oc maals-
äghade givi iiij pa swenenio for ärnedhe
sith Oc the fyra pænga oc forbuz pænga
taki vth aff suaradis pæthe mz gäldeno
ellr oc tha ha sik vidher ha skil sidha taki
stadsins suena oc foghtans fulla panth for
tryzsko eptir thy hæs bruth arw oc thom vilth
vardher oc sama twem byamano närvarado
Nw kan twem pærtim symas vai tha sak
i thens bruthka halwo mera Engi skal
oc dirwas til ath gera valz värk a the
bruthkin ar vta läti tha ha for foghta
koma oc radman koma vil ey ey tha sin
bruth bätra Läti foghta oc radmenena
fult for bruth hæs aff goze hans vth
miätha hwath ha vil ellr ey aff iordho
hans e arw ey inidhim til myäthi tha
hus hans ellr tompth tho sa ath han ellr
hans ärfinga maghe thz at losa inath oc
ar en thz hws ellr iordh ar Sama
lagh vari om the forbudha läter än suaradi
komb til vaztuw oc ey abäradin ¶

viii Nv urkar ma ey botom ellr gald sin
galda som hono skuls for gips gage

mana edhe dyly in at thy war egh hans gerdh thur
kin may thr thwem festhr ena kono bathe siunatthingi
mik halft kono. ok halft staden. ok they sin hana
sidhrma tiltthr bathe tre mik biskopens alla dyli
in thweggia mana edhe ok sylid tridhe ath han thz
egh bifthe an han festh war. Nw sidhan han sagliki
festh ar. tha skal soknaprester thr hon borlysa tre
halgodagha for giphtomalin hena ok sidan maa
han hana saklosth bigya Afla the barn i festing
sanan tha aru the barn adalkono barn Afla the
barn i lostkulghe ok tigher man sidhan the sama
kona sik til adalkono tha taker thz barn aff sin
adalkono barn thy ath tha han betheradhe kono
na tha betradhe han barn Nw skyl biskoper
fiftingh thz thera tha skylnadhe waldher bathe
byskope tre mik penigha walda badhen bathe
hwart the tre mik. Nw an thy siunatthingi mik
botha skal [illegible] egh botu ~~hana til~~ e gangthe til
arwodhis

iii Hwilkin mo ma taker moth fadhers wilia ok mo
dors hwatt han han taker til laggifftis eller
til loska legthe han hauer forgyorth fedherne ok
modherne ~~ok m~~ ok engis mans arfwe Nw wil
fadher ok modher hene for lettha sake tha taka ho
fullan ~~arfwodhis loth~~ arfdha loth Nw delis thekan
hwatt thz ar hene for latthit eller egh tha skal han
thz in syex mana witne wittha ok swera ath thz he-
ne for latthit ar Hwar sin lukar mab dotter sin ar
mo aller haas frenkono swa ath han skend ward.
klwysko sine lose sina nesa in siunatthingi mik
til tre skiptis malsagadem bo rugh. ok staden. ok flye
thr in stadhin wthan malsaghadhen wedher for hanum
xlta wari sik in tolf mana edha

Nv stämpna flere man ens til radhstughu æn en
man wpa een daghi tha radhstughu skal hallas
tha skal them mane först stämpnalat förstu swari
as ok sydhan thwariom äptir thy han stämdir war ffor
thy ath eghi ma een man swara ffleerom til thaln en eenne
sandhir. Nv sigher thwar sik först haffwa stämpth tha wi
thi thz han som stämde mz edhe synom en tha widhir torff
Vardha man sakir j andro lando allir andro stadhu. 9
wtha rike ok wardhir eghi för andath en the til sa
simadh koma the bötis thz alth äptir stadzens rätth
all the brwth som brytas motta stokholms ok sa
simadh aller. en a som ligger alth i sama laghum. **S**ama
lagh thaffwi aldre stadhi alle mrikis innan sina stadz
mark wardhir ok nakar fanghin man stadhenum forr
san bruth ok gaar thz a liff halss hans ee thwath in lan
dis aller wthlandis gärnig war gyorth gange liff för
liff än han eghi bothu maa **H**aw ok thz andro bruth bö
the äptir thy bethin är. Ok kar han eghi bothu war
dhe bather hans äptir thy bethin ärbe **H**wat nokor a
käranda är aller eghi ok är ginghin oppenbar ok tho
skal thz malith för wth rönas mz fullom skälom en
liff hans thakis aff thans thwre thz til konungx är
Nv kombir man til radhstughu bädhis lagha dö 10
ma aff foghotanum borghamestara offta thz han
kärir tha skal foghothen borghamestre ok radhmen
hanum rätth wisa offta thz mal maal han kärir ok eghi
thz länghir dragha än til annan radhstughu dagh aller

trydhia aer thz malith wandelikith aller iafflikith tha sku-
lu alle radhmen thaen trydhia radhstughu dagh sama koma
ath the doma skulu eygh wingha thz mal ath aenda aller aen
ok swa stoor fald wrth ij Swaraer ok eygh tha thz malith
aendat aller then naestha radhstughu dagh ther aepther ko-
mber bothe foghten iij mrkr paenga ok hwar borgha-
maestara iij mrk hwar radhma j mrk ok thztta skal
ganga til thraeskiptis mellan konongs ok stadhenum
aella swa vi thz ath the eygh the laghum wita aller the
eygh j thera laghum skriffwat standa

Nw kunno maen til radhstugho koma ok bruthlike waera
dha ok wilia eygh ij walda faestha bothe iij mrkr mal
seghandanu konongs ok stadhenu Ganger han borth at
ofaestho waeri bruth hans halfw mera swa optha hanum
budh saendis hwat han kumber aller ey mz wfastir
staar wthan lagha forfalth til aerw thaesson bruth ma
this swa wth aff goze hans som annur bruth Wthan tha
mz foghotens borghamesta ok radhamana loff ok mi-
nne aff gaar samu lagh haui alle adhre kopstadha orkr
tha eygh both gage til aerwodhis som forr aer sakth Ok
hwar som borghamestre foghoten ok radhmen byudha
byudha nokrom the sin j mallin kyffwa ath ingin
ther skal qualia anan ij ordho aller ij gaengom widher
bruth alth hans goz aller xl mrkr sak aller liff ok goz
hans ok thima thz ther mallom innan budhit staar
gange the both wth forst til thraeskiptis sidhan takis
bruth hans aepther thy sakin aer Orker han eygh botn

gange æpter sakene ok gingene ok wari thes hardhar
rætther hans at budhit war mera ok han thrættæ
egh tydhmind

Nv kan nokro manne skuld giffuas vm giældo ællr 12
vm anner mal ok kænnis han widher ællr wardher
til bundhin mz witnom ok haldher egh sydhan then
dagh hans fore laghr böthe iij mark til thræskiptgis mal
seghanda konong ok stadhenum ok swa optha iij mark sy
dhan som hanom thz budhit wardher egh magh ok thz
længher dragas æn vm thry bud gör han egh tha
wt giældhit mathes tha wt aff gozæ hans sum för ær
sakt Nv wil han gna giælda ok orker egh bothum
ælla giældhu ok byudher sik til allan ræt ok bætring
skodhis fatt ok domber hans tha ok them giæld hans
æru til komen stande tha til malseghanda konong ok
stadhenom vm hans ræt som för ær sakt tho swa at
ær thz til komit aff orker haffwi i makeghanda mistha

Alth thz goz man loffuar genast giælda rostr 13
sum han thz taker ok ther komber egh laan j antwi
ggia thelan dagh ælla halffuan thz skal sama dagh
with domas antwiggia j pant ælla pæninga sum thz
for domen komber innan solasatther komber dagher
j antwiggia halffuan ællr heel domes tha hanne thet
giældeth with innan solasatther fiur gör tha dagha
ther æpter halz egh thz bud ok kræfs optar mer
göris ther vm som för ær sakt Kan thz thima at
nokor gaar a kostth mz ædhrum ok wardher a han

Kräffth dömes ther vm sama dagh vtth ath biggia sa
ther alla sänga Nw kan thöm v sämia vm giälldit
anar sigher kräffth wara ok tha anar eyh liggi thz til
thwäggia manna vitthne sum ther när waro ok thathe
stadhgan gyordo thera mällin

14 Nw taka thee män medh samande handh nakot goz
til lans ok rymer anar vndan thaki tha fulth aff
thöm som äpther sitther ok thu thaki sin rätth hwar
han maa kan th wara ath the badhe quarte äru ok
kräffs ympsa havi eyh thes hällr forgiorth sinn rätth
vttan hulkin thera tha faar äller fore taker ther thaki
sin rätth vtt aff sinn thz badho waro

15 Alle män hwilke thz häffth äru älla the goz vtan
athe i konongx radhe ära äller widdans äller y sthe
the i konongx radhe ärande sökia ok fara skulu by
sättias mz thwem byamanni ok eyh medh androm swa sum
stadhgans swens äller hwsins swens bondans kono ma
man eyh bysättia vtha byggia the goz häfth äller hors
hwat thon haffu mz fara änkio ma ma bysättia

16 Nw torff then ma borghan bysätthiz wardher ledhe
tha stadhgens swen han vm thre garder äller thitt
han borgha bedhis ok thaki borgha aff hans ok thaki
for ärwodhe sith iiij sänniga aff kärandanum ok skal
kärandan giälda thöm ather faar han eyh borghan le
dhis i stadhgens iärn äller göms

17 Nw kan then sum bysätter wardher borgha fa kröff
han til swars Swari borghaman saklös ok rätther

sökis vtan aff hanum suin giälskildughir är faar tha buda
bötte borghaman iij mark fore bysättingena til träskryptis ok ther til gialdit hwat thz är mera ällir mindre
än then borghaddir war man ällir kona ällir then
borghaddi widher kännis ällir wardhir widher bundin
medh vithnum kännis han ey widher gialdi ällir
wardhir han ey widher bundin vithnum tha gibri iij
mark mz trighia manna edhe är thz mindra ällir mera
wärth äpter thy thz är för vtskipt bötte sydhan sin
rätt hwar han maa aff thöm han fore borghaddhe
ee hwar som borghar for anan ok rymer tha buda
fore borghaddis swari the som borghaddi hwat thz
är summa än annur sak

Nu kan the til radstughu komma bysättis wardh xx i 18
ok byndhir sik til allan rätt kombir ey tha
a käranda for än radstughu han är haffdh giwis hano
tiem loff som bysättis wardh ok a kärande bötte
iij mark til träskryptis ~~som for är sakt~~ malsegha
konongi ok stadhenum for thz ath han ey fölgdi käromalsynne Nu kan then a käris anan tydh atter koma
ok trydhia sin ok bysättis wardha kether ey tha
the som a käry rätt sin i thöm tymano bötte fore
hwart sin iij mark til träskriptis som fore är sakth
ok havi aldre malith hanum skuldh giffua for the
sama sak ällir bysättia latha orker han ey both
gange til ärwodhie

Nu kan then sami a kärande them sama for 19

nämpda manne skul giffua ok bysättia lätha tha wardha
the giffuadha mällan sin anar siggir sik bysätta warith tha-
ffua fore the sama skuld ok anar egh liggir thät til thera
mana han wardhir bysattir mz hwat hano war giöm
skul fore thät sama älla fore anath siggia the for thät sa
ma wari sak lös ok akärande bötthe iij mark til trässkip
tis är ok thät for anath bötthe sin wäth medhir hano äptir
thy til boz ok ca hwar ana bysättia latir tha skulu the
thee han bysättia thera a skilnat wrigha

20 Nw kan thät thima ath lanzman kan wardha bysä
ttir fore gyäld sin älla far egh borgha for sik j
stadhenum aff byamannum the borghe ~~forthe~~ fogheothe for
han ok thät giäldis aff goze hano än thät til räkkir räk
kir thät egh til gange tha mätil är wodhe for thät som for
annath giäldh är thät ok swa ath han är wthlängkir
ok haffu egh til thät han ma giäldha medh tha wari
j stadhzens gömo thir til thät goz kombir äptir hano
som han ma giäld sin lösa medhir. Or tho giffui fullith
fore kosthin som han j haptilsom for giordhe tha skal
malsäghanden hwar daghir hanum twa pänninga giffua til
födho medhan j fängilsom sittir formagh han egh sin
giäldh ok lösa gange han swa mätil är wodhe for giäld
sin som anar. Sama laghir waru bonde byaman än tho
likith mal kan thera mällan koma

21 Nw kan then som kärir ok then til binda salzena
sin han til kärer a radhstugu daghir han faar

swaren ok then a kæris siggir ney fore sik tha skal than
j sama stadh næmpna sin witne ok then sama dagh lagh
ganga æller the næsta radhstughu dagh ther æpter Ær
kan thetta wara dulsmal ok ey witnis mal ok then
sum kæris til byndir ney fore sik tha skal han a radh-
stughu som swarar j sama stadh lagh sin fæsta æpter
thy than saken giffs ok then daghen laghin gangas
som foghoten ok radhmen thanis fore læggia daghin
swa som annan radhstughu dagh æller tryggia Ær kan
ey fæsta innan then thyma than magh ey ey gaa æller
swæria lati tha sik wm sæmia mz malseghandanum
wm then dagh than magh ey fylla a æmbir thom ey
wm daghin tha læggie foghoten ok radhmen dagh
thera mellan som fore sakt ær

Nu kombir then til radhstughu ey wil gaa ok
malseghanden kombir ey æller ær ey j stadhe
num lati tha foghoten ok radhmen the sama ey gaga
ok wari swa laghlika gangin som malseghande sialfu
nær wari ok thawi ænga maketh thi ey ath qwælia Ær
kan than ath eghenu fellas wari tha fallin til sakinne
som til thans kæris ok botte iij mark til træskyptis mal
seghande j konongx j ok stadz j Hwat the wm pænga
æller adhra skuldh kan ok than til than forsætia su
than skal eghin a ganga wari fallin til sama sak sum
for sakt ær tryzskas than wari sama lagh Dyl than

sik hafua daghin takith ok bradhst til konungx wari sa-
mi lagh. Dræper han egh botu gange til ærwodhis
Hwilkin withni ganga af landeno ok j stadhe ok egh
af stadhenum ok a landith. Wighan man griper til leznar
utan lanzmanne aller köpstadhamanne inlandis byggiandi
tho egh j sama stadhenom kan giffuas skuldh. Som giärdh
aller som annur mal ok han hafui egh breff aller withni
til j stadhenum atth han thz gieldat hafui. Wighan takir sik
til withnie ther han byggiar ant biggia a landeno aller
j köpstadhenum atth han thz galth aller sätthe sik widher
han som thz han hanum skuld gaf. Haffui han tha sok-
na presteno breff ok tolf godhramanna ther j sokneni aller
härazhöfdingans ok tolf manna ther j häradheno aller
stadhzens breff ok insigle än han stadhzman är atth tha
haffui the samma gulat som hano skuld fore gafs aller
ensammith sik medh hanum om thz mal han honum skuldh
for gifui tha wari saklös. Haffui han egh thz breff the
gialde giällith wth af sum hanum skuld fore gifs.
Gifs hanum skuld fore annat wari falagher fore thz
sama sak ok botthe iij marker malseghande j konongi
ok stadhen til treskiptis atth han grep sik til withna
ok fioldh atth them. Nu kan han sighia sik haffua
breff ther a ther sum han biggiar tho atth han haffui them
egh ther a sik. sätthi tha borghan fore sik laggi feghdhe
ok borghamästarane dagh fore äptir thy han lankith

fran by byggar sin breeff ath hänta Komber han
j sama dagh the forer läggia m brevo sino aller
budh hans vistth var saklös Kombar han ey var fällder
til howdsättena oc iij mark som förra är sath Sa
ma lagh var om byamenne ath foghte oc borgha
mästarene givi thom a bardhe stadhsins breff oc
insighle om thz sama malith til häraz höffdinga
som thz gangith är oc häraz höffdingin annan
tdhia daghin ha til han Komber oc vitar hono
breff oc skal om thz malith läti mäta ut aff
gozse eller jordh hans mykit so gäldz. Vr alla
hiwudsättena epter stadz rath oc iij mark mz
som för är sath oc the skulu in til stadhi ko
ma epter stadz rath ther skiptas oc sama lagh
havi stadz män a landith til stadz mana oc köp
stadher til annan the i rikis ära oc hwar tholikth
mal ka hända thz skal fästas mz fullu swm
oc skalu som nw är sath eller var ther lagh
om som stadzsins laghbok sigher oc ä mädhan
lanz män ärw i staden til tha maghe the vithne
bära so byama om thz ha seer tha eller hörir
än nakar takar sik til vitne | en swa bräth
tha w byno faar tha magh ha ey vitna om
thz sama maal vtan han havi för en ha borth
for thz a radzstuw vitlikth giorth hwat han
sa. eller hördhe ther om Sania lagh havi köp
stadz män a landeno mz landz mano oc ec hwar
so köp vitne skulu takas j stadheno hwath
köp gärs eller köpmana mallo eller landz
mane oc köpstadha mana thz skal alth mz
thwem byamanom göras oc adhrom eghi swa

sum lanzmanni ällr adrum köpstadhamanni. Sama lagh
wari vppa landino Häfte vthan til koma wari som vtith
mis bördh j sama laghsum the för ware Framlädhis
märkiande att thulkin egh hwarkir sättia borghan
fore sik j thesso malcno han skal j stadhzens gömo=
sättias thär til foghten ok borghamestarana ful skiäl
aff thöm fornämpda mancno. faa sum härgazhöfdin=
gin. ok adhru älla fokna prestinn ok adhru thöm bref
skulu haffua wtith giffuit ok sydhan göris mz hano.
äptir thy the sannindina fa witta

24 Väghfarande man ma then sama dagh edh ganga
than edh fäste än edh för är. ä han vidhandi tha
ma sin edh a sino häfte göra ok lagh ganga ok skip=
man j synu skipu älla j hampn sum the liggia än swa
widhir torff ok egh andra lädhis

25 Fäste the man edh egh bolfastir är tha sätti borgha=
man fore sik ok sin edh är egh malsäghanden när
tha edhin skal gangas tha läti foghten ok radhmen the
edhin gaga sum för är sakth rymer han bondan sum edh
fäste ok fallz att edhinu tha böthe than borghaman
är iij markir som för är sakth ok swari fore sakina
Nu kan tha egh borgha fa göre mz hanu so for är sakt

26 Nu kombir man til radhstughu som edh skal gaga
älla withne fylla gifui malsäghanden foghtonum
ok borghamestarenn hanu the edhin vpp wari swa
giordhir giffuin som gangin Nu skil thöm vm fra
lädhis sighir annar waza gifuin ok annar egh withi

tha thz foghotin borghamestarane ok radhmen the witu
hwars hwat han war gifwin ällr egh älla ok hawi
thz mz stadz brefwom fästh

¶ Hwar som liughir dro. manz aff manne älla qwinno 27
bötte xl. mark til träskiptis a halff eghandenom
konogen ok stadhenum ath arff kombir a han än thrig
gia godhra manna witne är til. Orkir han egh bothom
wardhe slaghin widh stupona ok forswäri stadhin
ok komi aldre opthare athr i han wtan tha wardhe
halshugghin. Nu ä kan thr egh witne wara til wäri
sik mz tolff manna fälz han ath edhenum ällis til sakena

¶ Hwilkin man anan kaller vqwädhins ordh ok war 28
dher han til wnnin mz thwem godho manna bötte
tolff mark til träskiptis som för är sakt ällr wäri
sik mz sex manna edhe. Orkir han egh bothom tha slaa
sik for munnin ok sighi ath han haffui lughit ok war
dhe sidhan slaghin widher stupkin ok rymme stadhin
ok komi aldre i han athr. Wtan malseghande bidher
for hanum kombir tha ok i stadhin. Wloffuandis wardhe
hans rätir tolkin som för ok ee swa optha tha i stadhi
kombir. Loffuas ok hanum i stadhenum wara ok gör tolka
gärninga opthare wardhi tha slaghin widh stupona ok
rymme stadhin ok komi aldre i han hwarke mz bodhom
ällr andra läghis wtan han myste tungo sina. Thra
äru the ordh som swa skal böthas fore / forwnnin tt
tyuffui / forwnnin mordhare / forwnnin lyughare / for
wnnin härianss / forwnnin mordhbrännare / forwnnin

thiuffsmas / forwinnin träl än tha är fräls / äller kallt go
dha krono thorkrono / forwinna skolo / forwinna trolko
no aller forwinna forädhädho skalle ok nakor sua at annan
äller hino ectit aff thässu fornämpnda namnum sua sum
thäriaus skrokios tywff ok är egh mz thästa ordh forwin
nin är thriggia manna witthni til som for är sagt wa
ri both thalffua mini Orkir han egh both tha skal han
slaghin warda with stukkin ok egh thes källr stadhin
fly withan hon warder opthär meer thr mëdh funin
Vilkan thz hano withas wan sik mz siäro siäro mana
edhe ¶ ¶ Vil kan thz swa wardha ath foghote
ok radhmen nämpna byama wm stadhin ganga aptr
stadhzens ärindom hwat thz hälzt är warder them
nokot gyort atwiggia j ordhom äller gingom lig
ge ... thwa bothe stadhzens swena ok foghotans ä
ra egh goghin j ordhom än the man ängin stadhz ärin
de sökia äller ganga

Stadhzens swena ok foghotans hwilke thz hälzt
ära skulu wara thonishe ok rätte j allom stadz
ärandum ok foghotans withir syuka ok fathughä ba
dhe with byamen lanzman ok gästa natt ok dagh j
allom sino gingom än ängom stth aff taka mz waldh
ällä nokon missyrma j ordhom äller gingom sinz thz
adhraladhis ok warda brotthlike ok ära ful witthus
til tha skulu the sum brutt bätthra som andri meen ba
ras ok rätti foghoti mz radhmanum offu stadzens swe
na ok radhmenum mz foghotinum offu thans swena

balkir

h Hulkin stadh vtlanske gäste koma tha skulu the
ther sin vapn ~~vinter~~ läggia ok när sik thöm haff
ba mz the i stadhino ära antwiggia dagh ällr natt antwi
ggia lönlika ällr öppenbarlika swa som swärdh. sto=
karmeze rytingh baslara ellr hwath vapn i thz
helzth ära vtan vtta matkniwa. vtan han ~~fegdh~~
fegdh a sik tha skal tha foghtan ok radman loff
bidhia ok the skulu vita hwru thz ma vara hwar
anar ledhis gör swa opta tha vardher fang in
ther mz havi forgiorth vapnith tha när sik han
ok vi mark pänga til twäskiptis kong ok stadh.
orb tha en bön gange til ärvodhis ok i hava
viom stadh inrikis maghu enge vapn bära so
mw sakth är ok widher sama both vtan tha han
egher arff i byno ellr orb til xl. mark vorlikth
goz hwat the ära halder ithäclika i stadhino
ellr egh | Fara ok byamä aff eno stad ok til
anan ärande ellr köpenskap sin drivade tha
tha ther kober wari sama lagh o tha so om ana
byama ther byggier hoffma ok bönder skulu idh=
kelika ärade fara badhe komix ok sin til
köpstaze een til. ok anar aff ok hwarth thera
ärande liggia for thy maghu the en vapn
sin mista i stadhino ella hwart thz är boa
mw lagh havi byama a landeno mz landzmanne 31
f Fore alth brith moghu byamän ok gäste
i stadhino borgha satia vtan thz gar a liff
hans ok vardher vidher farska gärning takin ok

For all bruth j stadsins gomo sathias. vta tha
bruthlikin vardher vidher konong alla konux
radh. alla forsmadhi konux ambozman budh
thz tha hono a konux vagna biwdher giöra
oc stal til ära tha ma konux fogheter radha
mz radhmana radhe hwath tha vil hällder
j torn liggia äller j stadhsins gomo

Här byrias giptomala balker mz flukkum

Hwilkum ludum man skal ok kono bydia ok festa
¶ hwilkumludum kona skal festas ¶ Om
mo man taker moth fadhors wilia ok modhers vm
sakt sakt thas thz gör ok hena ¶ Vm man festir
sik kono ok vil hyonalagh byggia ok nekas thz
hanum ¶ Mz hwat rätth ok rädhu gyptoma eghir
kono gilva ¶ Vm han brudhgume feste kono
na sina fanghit ok dör för än han til thas kom
¶ Hwilkum ludhum festinga ool brudhlöpis ol. barns
ol kyrkiganx ol betferdha ol epther thy dödha
alla arfdha ol skal giuas ¶ Nw sidhan bondhe oc
hustru giftas hwar sidhan hena malsina eghir
¶ Vm morghongawor ok adhra gawor hworu
the skulu rätth giwas ok vp takas ok hwar fiordhel
bondhe skal aff skipthogotze halva efther hustru
sina dödha ok hwat fiwrdhel hustru efther bondhas
dödh mz morghongawone ¶ Hwilkum ludhum ko
na ma morghongawo sina for gora ok vm hor
¶ Vm dör bondhe fran kono sina hwar barna

goze skal fara sa. Ær nw vm kona annan thima aff gyf-
tho gaar. hwru barna gooz skal skipthas. Kone
bondhas barnagooz skal bndhan skipthas tha han
annan thima aff giptho ganger. Ær nw ay flera
kulla ann inne mz bondhanum ær. een hlwtu thridia mo-
dhirne skal bndha skipthas. Ær nw ær fadhir ok mo-
dhir dødh hwarskin tha skal barna maalsman wara
Ær nw thæn barnana maalsman ær ær eghi tho fal-
lin thil. Ær nw døør bondhe bethan baarn ok kona
kemis sik halwadha bara. Ær nw vm fadhir ok mo-
dhir giuo sino barne brydlopps skruth ok adhra mz
gifftir giuo mz hanum ellir hanne bolt bryllopps klede
ok annor tolkin skotte hwru thz skal reknas barna
mellan ella syskone gifftelse annath

Gipthamala balker

Vil maan sik kona bydhia ok festha tha
skal han hena skyldastho frændhir ath
hyttha ok bøþin sina ath børgha Fadhir
ok modhir han giptho man dotthir sina Ær egh
the til tha ær næste frendir hena swa sen
ath skils i ærfdha bolkanom ællir then sum fadhir
ellar modhir mz fullu vithno til forman henna
allar henar gooz takir a doodha daghe sinnom

Nw an man wil sik kono festha tha skal gif-
thoman hena nær wara ok atha witne fin-
ghar vitthne a mans beghna ok finghir a [?] kwin-
na thir ær laghlika festh. Fasthir nokor man ella
gyfthir bethan retthir maalsman sin foor ær sakt.
tha botthe fiwrathigi mark peninga til thre skiptis
malsæghiandi kon. ok stadhen alla witi. loff aff rætthe
gipthemanne henas mz sex mana withno alla swer-

ok stadhenum än til äru tvæggia manna vitne ära eigh vitne
til väri sik mz tiæx manna edhe Drapr man annars
mans fä mz vilia hvarra annars ära böte æptir eghanda-
num tvägildh ok hvan sak lös Slar nokor ... annars
mans j hæl böte tiæx öra til tra... ... ok stau-
genu ok stadhe Rollin fä mans drapr mz vilia vadha
gialde sva goth æptir fore æptir tvæggia manna mätgordhu
ok väri sik mz tryggia manna edhe at thz var vadhe
ok ey vili ok hvan sak lös for allom sakörom Bidher man
ana fä synom hiälpa häste blodhlata älla adhro fä synom han
var a koma än han ville synum handom a bar väri sik mz
tryggia manna edhe at thz var eigh vili hans at thz ska-
dha sik älla böte sva goth æptir

xviii Nu sargher man fä annars älla slaar ok faar eigh dödh
aff är thz häster hore älla koe ok eigh varkvadha
forth taki then sum hug thz sara ok läke ok fa hano.
förth fore til syslo syna värdher thz haltiggin ok är ov-
lith taki bonden sitt eghit æptir. värdher thz litit aff
takin then sum hugh ok fae bondana olith fore æptir
tvæggia byamanna mätgordhu än til äru tvæggia man-
na vitne älla väri sik sielffu tryggi Slaar ok no-
kor fä for adhrum älla kaster at thz skadha faar ok
eigh dödh böte bondanum iii örtugh ... ok väri
sik mz tryggia manna edhe at thz vadhe var ok eigh
vili fals han at edhenum älla thz är skamlika hanat
ok godhe män kunna thz vitsklia böta sva goth æptir
ok taki thz sara til sin Rygger man vapno aff häste
älla stinger ut öghon tha är han liuter ok ogiffu
gyordher taki han then til sin then sama häst sum

Nu hawer man kono fest oc wil hionalagh iiii.
byggia tha skal han gyptamanne hanna til
segia siax vikom fore then dagh han wil
brollop gora Synes hon hanum forfallalos. tha bo
the then fiuratighi mark til treskiptis mals. kyr
konungs. ok stadz sum thz gör. ok fylle hanum
athro koster epter thy godher man ha mugha
ta thue a hwaru thera begna thz ar lagha for
fald at hon sinka ar aller nokor the skual
hin komen atl the magha egh hionalagh byg
gia mz gudz orloffue ok kirkiona vtan skam
hon hanum, en syniat tha gange fore fogheta
burgamestara ok radmän ok take dom aff tham
samma sinni firndhin ok vina ok take vth festikona
sina. j hwilkin stad han skal vth takas j sama
stad skal ho thua radmenn mz sik bedhas sa ok vittha
hwat the gora alla andhra thua godha men
gora the egh thz som medhe bardha bothe hwar
thera tre mark penigha til treskiptis. mals. kono.
ok stadz. kan han hona egh en tha faa bothan dor
brintas bare sakles. kunder thera nokor skillnadher
aff thy ath ha wil hanna vth taka ok kombar ther
drap aller saar. j bare ther ogilt thz the faa fore
hona beria vilia barghe the drepne aller sare
hana halda vilia. bere thz alt j thue bothe thz the
giora ok hethe sidhan the kona lagtake ok egh
vantaken

Nu bedhis brudhgumme giffthamal tha skal v.
giffta man hanum festikono hand giwa ok
j hedher sattha mz tesson ordhum jak giwr
tik mina dotter til hedher ok husfru til halfwa

lengh til laas ok nykla ok til alz hafz ~~land~~ Comit
ok olummit penigha ok loseoru hwat thz ar iordhel
la loseora a landha ella j kopstadh skipas hwart
epther sinu laghu j napz fadhors ok sins thenoshel
gha andha ~~xxx~~. Kraeuer madher festikona annars
laglika festha han hanu for gioeth atartthigi mark til
tirskipas mals. konu. ok stad. ok flyr stadhen ok ku
ma aldhri acther j han for en vtther. malsaghadhe
bidher for hanu ella arwa hans en festiman
dodher ar Nw orkar han egh botu.

vi Nv hawer brudhgume brudh sina fangit ok til
hana han ferd kan tha do far en han hemb
ber til hans komber egh tha j sengh mz hanu tha
skal lyk ather til fadhors hena hwas ella erwingia
hane ok alt thz mz hene was giuith aff fadhors gar
dhe ella frendha ok brudhgume take ather fozing sina
the ss han hene fordhe Nw ar brudh han komen
hal ok halbirgdho tha skal bryllope ~~biggias~~ giwas
ok morghongawa giwas ok sidhan skal hon mz ha
nu j sengh gangha

vii TEn man ella kona festingar ol bryllopis ol
btlsferdha ol efther thn dodha ella arfdha ~~ol~~
ol til gora han skal hena stadhgan haldha som nw
~~xxx~~ sky. thre skulu men bara ok tex kunoz som
flokke skulu ~~budht~~ bindha til tessa forda olgiaerdha
men mund konoz klwand festingha ol ma enghe
gora mz rokre kosth bryllopis ol skal haldhas thwa
dagha hwar daghe til ena maaltidh ok mera egh
ther skulu til bindhas twodhe dissa math badha
men ok kwinnoz ok tha mera folka bindha tha
magha fulhaltk ok radhme lofwa hanu ther til

tyugho dyska matth mera nidha eigh han hawa bundhan
takin kokamestaranom ok andra thing thz forscrifna standha
ok arwodhe their til giora Enghe man til sins husb ma
flere bryllopis kledhe skera om eth ars en thet par
widher han tre mark til thre skiptis konungs oc stadz
hwsfol ma haldhas til ens mals alla daghwardh thz
magho tolf dyska matth til bindhas badhe men ok kono
mz mera eigh kyrkiogange ok hawe samu laghe bryllopsfolk
~~haldin~~ tha skulu gordhas ok erfdha ok som kallas aro
matth thinghe dyska matth mz klerkum oc ellows andhre
folke tha tessa ok gyerdhe eru gyordha tha skal they
thom uppe hyolt gaga a vastunno forscrifna foghattam ok bor
gamestu swaria atth gud ok alle helge men hielpe ha
nu swa som han tena forscrifna stadgha haldith oc eigh fire
ok bardhet mz ~~thein~~ thre manno til Comme bothe tolf mark
penigs til thre skipt konungs ok stadz Wil thz hanum
ok ar eigh til ~~en~~ witne ber sik mz siex manna edhe fals
han atth edhenom fellis til sake som hanum skuld fore
gifs / n

Ne sidhan bondhe ok husfru gift eru ok halwa matth
samaligat i sengh tha ar han hane maalsman VIII.
man ok eghir sokia ok swara fore hana ok eigh for

Morghongaawer hwar som giwa brudh sine IX.
skal bara firma mark ok tyugho swenske
penigs ok eigh meer mighna en brudgumme wil ma
han bara ella forgher sik eigh swa stora morghonga
wer ofta giwa Aff hwario dysk matth skal giwas
thwa ore penigs til inkor mera giwa thz maa tha
eigh bedher sak treggia marka til thre skipt konungs.

ok stadh Thena morgho galvor ok andhra galvor sku
lu bath gilvas fortha bryllopis dagh ok morgho galva so
mykin so nw ar sagdh / ma gilvas j redho penigh iordh
ok gardu ok hwar ay ena til Dør brudhgume ok
brudh liw afftir barn loos take brudh morghonga-
vor sina so sakt ar ok thr mz kyrkis kledhe sin the
bestho / kyortil matol strik / ok hwar kirkio banane
til hørir / smidhe take brudhan so bete ok anor tol
key / Vtha speggthir sin kyrkis kledhe. hena til
høra ok sengh sina the bestho / take brudh aff oskip
tho bodhir skiptis lagha sina / Dør ok husfru for en
bondhin barnalos take en langia hena alth halft
bodhir bondha ok engha morghogalvona ella mo
kor anor tingh sin bans sagde tha take bondhen
aff oskiffths sengh sina bestho ok kledhabonat
sin bestho / Sadhul vapn sin ok kisto sina ffa the for
barn samman ok husfru kisto epthir thake engha mor
gho galvor vtha dod bapn tha take husfru sengh
sina the bestho / kyrkio bonath sin the bestha vtha
smidhe sin for ar sakt aff oskifftho gooz ok skip
the hon til halfs bodhir barn sin Vannlet take
ok bondhe fordel alla kledabona sin bestha ok
anor stikke sin sagdh bans efftir husfru sina dø
da en tho ath barn lewa apthir. ok skipthe sydhan
j thi bodhir barn sin ok take mas arwa mans
deel j tesso malenno / ok kunnona arwa hena ded
j morghogalwa skal bath gilvas forst aff allo oskip
the ath hennisk ath husbondhe hena nakron alla
ok hene hwar tridhia penigh smidh hand aller

ok mœta þem wrskyll i testamenthe · en han haffdhe
thær reth til
Nv kan kona hoor gøra ok man hana taker
hana inne mz hoorkalleno mz sex manna vit
no hawa tha han for gyorth morghongawo sinæ ok
bondhe hawa waldhet siiff ~~tw~~ thera beggia war
dhe tho aff dagho takin taki ~~af~~ arwa gooz hena war
dhe ok mannen aff dagho takin ware samu lagh
om has gooz ok has arwa / Vil bondhe bothe ta
ka bothe tha ladha hoorkallin ok hoorkona half
hwart thera sextighi mark penninga ok tre mark pe.
ok attartighi til finghs skiptis konungs trettan mark
penninga ok attartighi biscopens mals ok stadhens
hwars thera swa mikit. engin ma ~~aff husl~~ ok
husbonde alla bondhans badha hoor vthan hwart
thera andhra ladhe bøth þem wrskils i radstuwo
bokkans. Giør ogipth kona hoor mz giptom manne
hawe for giorth fædæl then han skuldhe hawa
aff ogiptho epther konu sina dødha ok bøthe
badhe konungs ok biscopens mals ok stad. bruth
sin epther thy som ar sakt ok husbondhe has take mals
æghadha reth vp. Orkar han egh bota tha skal
snara leggias a skap hans ok a hona stadhens ste
va ok swa skal hon han vm stadhen ledha ok
ledha forswæria byen / bøthe ok anat thera sin
bruth som forra ar ~~sakt~~ sagdh / Wær sak lost
ok stadhens swe ledhe hona vm stadhen som
egh botha ma som sakt war. Ok fogathen

ok radhmen gilde hans ena halfmark for ær lughe sith

11 Nu bør bondhe mz kono sine ok afla barn saman dør
bondhen halve hustru sitzandh sa fore barnagooze mz nes
tha frendha radhe ok medha hon ogift ær Ær ok
hon sidhan fallin ther til radha skal sidhan se fore medh
nestha frendha Bilia ok io allir eigh

12 Ær kona sandhera giptho ok barna hena fedherne
ær sine medh hene tha skal the bondhan skiptas
tha skal hon forst taka aff oskiptis sengh sina the bestho
mz allo thy ther til hører som fore ær sakt sidhan
skipthe han j thu taki halft hon ok halft barn he
ne hwat thy ær hest gardha allir aghra eghin
ok halve mighen walda atth gipthas j barna garz
for æn thy ær bondha skipth

13 Giftis kona j mans boo ther ær barn føre tha
skal bondha skipthas thwa modherne ok giftis
aldri kona j barna modherne tha take forst
bondhe kirkio kledhe sin bestho ok al annor som j
morgogavone stadh sidhan take halft fadherne ok
halft barn hans som fore ær sakt kan bondhen
allar hustrun ~~aff~~ a flere gyftho gangha bær laghe
samu

14 Kan eigh barn gooz kunna fore sedhan skipth so
fore ær sakt æru flere giftho innan nem bon
dhans æn een hwat the æru thwa allir flere
eghen alle halfth bodher bondha ok taki ~~fot~~
slykt barn som barn æru ok flere giftho innan nær
hustrune bære samu lagh

Nv ar fadhir ok modhir dødh badhe tha thy
skyldastir ar swa som ar sakt vm giftamal
for barnanna gooze ok hwar barnagooz
hawa handha mellum fadhir alla modhir than skal
thetta hwilt vm fullo widhir gieldhe ok borgha fore
setia at thz gooz skal swa gutt barnome ok so
mykit athir antwardhas alla barnsins arwom syn
thz tha war. than thz til sin tokt ok thz gooz barn
nanna i tera formanna waldhe ok gomo som swa
takit wardhir thz ma engin swika aller bryna fore
barnome vtan [illegible] fulth athir [illegible] antwardas bar
nome Swilkin som engin hawir barnagooz swa til sin
taka [illegible] tha giri nesthe skyldugo barnsins hwart
ar vtlegskap [illegible] barnsins gooz skulde ar allan hwat
thz vth aff gifft aru engin frendhir til tha skulu
burghomestara ok radhmenne til skipa [illegible] thwa
godha bya men aller swa magha [illegible] vidhir torf som
barnom ok barnagooze fore sia ok gore thz [illegible] fore
[illegible] sakt ar aller ok giri burgamestare [illegible] ok
radhmenne vtlegskap hwart [illegible] ar hwar [illegible]
barnanna gooze vp bera aller vth gilwa i Swilka
stadh thetta wordhe mane budhet wardhir a rad
manna hegna barnsins ok barnsins gooza fore
sia som nw sakt ar ok gor thz egh botthe tre
mark penninga til tre skiptis konungenom ok
stadenom hwariw sine than ther egh gor

Nv ar ha [illegible] withadhe aller ofgamal
[illegible] [illegible] barnanna bidhir [illegible]
[illegible] som them skal forsia tha skulu frendhir

thera til fara ok dom taka hittis ther sant om tha
eghir thu før vadha som githir kan ok vil vel aff kien
du ~~ok vil vel~~ ther næst ær skyldasta

17 Nu dør bondhe ok eru egh barn efther komber
them til gozit som arve vil skiftha ok vadha
swarar tha hustru so for sathir iak ær mz barne ok byrd
bodha mis tha aghir gozsins ok i iamnadha hendi
sethias ok vadha tha hustru fødher sine tho skal hon sex
manadagh halva sines tha a hene ath ha hauande
ær tha skulu ay hene forliggias fyra manadha fø
dhas thz barn man thin manadha ok faar kriste
doom tha taki thz arf Fødhis thz sidher mer tha
eghir thz egh arff taka Gelde sidhan ather hustru
thz ho haver forgiorth aff thy goze Nw sighir han
sik mz barne halva warith ok thz for forst tha eghir
ho thz ath vitha mz twe kunnom ok siax mana edhe
fallær ho a edhenom geldhe ather kosthe githir han
edhe gangit var saklos for skuftenum ok var egh
skildh widh arfwith

18 Nu kan fadher ællar modher bryllop gyra ath
sinu som ællir dotter thy kosther eghir egh til
vekestbap gaztha syskona molla tha the fra
lodhis epther fadher ellar modher skulu ey flere skif
tha som boolstadhe a han ellir hena klede smidha
gardha ok anor mz gyft som fadher ellar modher
mz hanum ella hene gaff tha skal ha ellir hon ok
hena men mz siex manna edhe widh gangha an sys
kone had ellir henar vilia egh ana ledhis
sik ad bradher thera negia ok sidhan lakat latha
lan thz ær swa bodher stalled ath fadherne ok mo

Dighre skal rankas thera mella haw tha ellr ho
meta op burtth en hwarth syskene hans ellr henar
far/ aff fedhrne alla modhrne gewe both ar ok meta
gooz til en tha ellr ho fik take thz thera loth samme
bidhr anan som myna haw fangit ot betras swa ar
gangthe til ee skipthe/ mella thera aff myo ¶ Boa sys
kene sama j boo wskipthe giptis eth thera aff thom
ella flere thy kosther eghr til orkeskap gangha

~~Her birias arwabalkr m flokkar~~

Um byarna dogr ella hustru hans hwilka ledhis
brystarf eghr erwa ok skiptas ¶ Huru ba
barn eghr erwa ok skipthas ¶ Hwo delis widhr
brystarf ok bakarf huru thz skal erwas ok skipthas
¶ Om dodh buren barn arf ¶ Om laggift kona bar
dhr borth takin fran bondha sins mz wald ¶ Hwo um
man allr kona ka aff missfallu dor huru thz arf skal
skiptas ¶ Om fadhr kulla ok sabulla arf ¶ Om
bodhe dogr fran hustru sine fr en tha bifthe sik ha
bandhe wara ¶ Om syskene bo sama j bo oskiptho
huru thera mellu skal skipthas ¶ Huru syskene sku
lu arfwe skiftha ¶ Hwo delis um arf ok kalla ba
dhe sik arf mz rettho agha ¶ Hwo ar mykor skillare
en tha arfwit haws ok kwell thz man nattr ot aar
¶ Huru fryllabarn egha up fodhas ¶ Om frillobarn
arf huru thz eghr erfwa ¶ Om ~~hoor~~ hoorbarnet
andr tolkin Huru the skulu erfwa ot erfwas ¶ Hwo bla
das thz j skipthe ar komin ¶ Huru dozmaz geldh egha
geldhas ¶ Om dana arf ¶ Huru man ellr kona e
gha testamenth gira ella vth gilda ok andr ~~fulk~~ sik
sins vth ferdh kosth erfdhs ol ok andr tolken ¶

Vm vmkor gifthe skildh mane sin eller oskildh aff goze
sino ok deyer egh barnabundet thuru thz skal erfwas
Vm the penyng barne bar gifne aff godfadher eller god
modher. Vegna eller anar vigerz mals vegna thuru the
skulu skipthas epthe barnsins dødh

~~Hwre skal ma erfuit skifta epther fadher ok~~
~~modher ok syster ok epther frendher~~

Dør bynaid eller husfrw thans ok lefwa barn epther
son eller dotther. erfwe swa so son dotther ok dotther
son syn: ok sin dotther barn aff erfwe sin dotther. en
tho ath vnkot lefwer aff sysken

Nv eru egh the til so fornempdhe eru tha er fadher
ok modher. taki fadher halft vp erfwe ok halft
modher / eru egh the til tha ær brodher ok systher / take
tha brodher halft ok halft systher. ok taki sin broders
barn aff arfwe som brodher. ok sin systhers barn aff ar
fwe sin systher / æru egh the til tha er modher fadher.
ok modher modher / taki halft modher fadher ok halft modher
modher eru egh the til tha ær fadher brother ok fadhers
systher / taki halft fadhers brodher ok halft modher ~~modh~~
brodher eller modher systher / eru egh the til tha eru
brollungha ok systlungha taki ok halft hwar thera aff
arfwe ok hwar stadh sin deles bedher fedherne ok modhe
ne [illegible] thz ær ma eller kona / ok eru badhen i
skild the dødha taki ee halft hwar thera aff arfwe
ær annat renar / thaki thz alth samma ok giwe ingin
vth aff i adhra sakena

Deles bædher bryst arff ok bakarff badhe [illegible]
gaghe tha brystarf til ok bakaff fran thz er bryst
arff aff manne ær ok bakarf ather i slecthena

Nv sigha barnsins fædher frendher barn vara dødh

Feth tha sighir han su sethir vidhir swar. ath barn war
kwikt føth ok sik rørande thz bar kona thweggia manna
witne ok swa komber kona att barns sins arfwe
Nv far kona medh barne barnet boeth taken 5
fore sinum bondha. far han sa barn innan fimtathighi
nattum fra thy han war i fanghit mz hanum thz barn skal
aff taka | ~~swiine~~
Hatiar al samma i skip ma kona ok barn thed 6
mz thom drunkna al samma weth engin hwar
først dør ellir senast tha arwa mann ar-
wa mann. ok kona arwa kunno. saktiar a ~~fi~~ skiogha
al samma ok aka i wak ena ok wedher nighin hwar forst
dør. alla senest. wari laghsamm. Brindhir ok alt
innin bondhen husfrun barnen thera wari lagh
samm. Drunkna han a land drep ellir brenner. weth
engin hwar langsth liffde wari lagh samm. Gi-
liar man kiwade ok sporiar dødhe weth engin
hwar langer liffde wari lagh samm. Liggia twe
siwke i eno huse ok är hwar thera annars arfwe dø
badhe i sendhir wari samm lagh. Liwer annar thera epthir
annan swa lenghe att ma vidhir gudzlikama taka tha ban
ha arfwe hans en tho att han gitir ey talat ellagudz
likama takit liggir thz til thweggia manna witne thr meer
barn
Nu är fadhir ok modhir dødh lifwir epthir badhe sun 7
kulla ok sakulla dør eth aff sakullu taki tha sakulle
thze lotti ~~aff~~ ok sundhir kulle fierdungh aff arwe hwat
thz systhir ellir brodhir är ok ei hwat the helghir skilin
hellir firre i kallom the fa ey mer en ~~en~~ fierdungh
aru bolla thre ok är alt dødh epthir annan tha arwe
koldhir boll ok enghen annar man ellar kono dør barn ok

ok lifwer æpter fadher eller modher ok annat thera ær døth
ærwe halft fadher eller modher. ok halft samsyskene. Dør
engha barn ok lifuer æpter fadher eller modher taki alt
saman en tho ath sundher kulle ær til ær eth samsys-
kene til æller sundher kolle tha erfwe fadher ok modher.
ok giwe ænthe vth af them brysth arf. ær til ok eth
ta barn laghl ok hwat hælder modher eller fadher. ær
gift eller ogift æpter annat

Nv giftes bondhe ok bornædh kona sine ok
afla barn mz henne døør bondhen for en
than bistek sit hanædhe barn Nw far til erfwe bo-
dans ok taker aff hena ok sigher ath the egh barn
samæ halua ok thy ma thu egh erfwa tha. Nw kone
kar thæn egh ath tha halwadhe ær ok giwe vth arfwet
ælæ taker thz talae ath tha halwadhe ær ok tha far
thz hora som arfwet haua ok far til ok drep thz hona
ok vil nedhgiter arfwet mistha ælla fæ liue
af hena mz. forgiughu hlo iordhas hc ok barnæ
sidhan openbarth ath ho foddat ær ath tha forkom
hen giftes ther siex mana tzone til tha skal hon
vptakas af iordh ok hena liff vp skæras hwis thz
barn eller noghor likniise til barns tha erfwe barn
fadher sin ok modher erfwe barn sitt ok hena ær
wa hana ther erfwer dødher ok hedhin ok kirkker
ok kristin gaar fra thy ath inghin ma drepa sik
til arfs

Nv boa syskene j bo oskiptho hwat the afla
j tiænist eller adro slogdhir taki slikt brodher
som brodher ok slikt systher so systher. Nw sidhan
skift ær taki tha thz hwat so han vindher

medhan tiamist ellr andro ploghde lxxiii

Hwilkin stadhz arwingiar älla syskin wilia arfwe sino skiptha tha skulu rettha fiärdhungh thera wi
dher wara swa älla ok andhre godhe män wia
na the borgamesthara ok radhmän thr. til skipa a radh
stowo ok thr tima thz är skipt thera mellin ok hwar
sighr sik atz skipthe latha noghia tha skulu the sa
ma arwingiane a radhstuwo gaa. thz for borgames
thara ok radhmännen kunnikt gora. atz swa ar skipt
ok sidhan take thr fulstaz breff vp a. ok insighle fo
r thy atz thr ertir ma engin thera ganga alla
skal offtar vm thz sama skipthe kiwelia kan ok
thz swa wara atz the dela sin ämellan vm lothin
älla vm skiftidhin ok sighia thz ekke rätskipt wara tha
skulu thr til thz radmän koma ok skudha lothin
thera ok raka mellin them sidhan thr for wara til tak
nir wilia the ekke ok tha latha sik noghia atz sum
the attha halwa thz likat thera mellin tha skulu th
attha swara thz a radhstuwo atz the kunno egh vm
nare mellan thera skifta ok hawa sidhan hwar sum
fangit haw ok giwe thr staz breff at swa ar skift
thera mellin ok gange sidhan iämpkan aldrigh the
mera ämellan älla thera barna vm thz sama godzet

Dela nokre vm arf ok kalla badhe sik arf
rätta ärwa eghe thz är thz badhe retth ok
lagh atz thz sin vpebaren skulskap aptir bighrkos
retth til hawa thz skal arf halwa er nokot ~~[illegible]~~ ieff
i ok egh vpebar skulskap til tha skal faghattin
ok burghamestara a radstuwo latha redha skylskap the
for sik. ok then til doma sum mera skal ok bestha

oc bæzsta mana närmarc visar oc sidhan fulla borghan
sättia ath engin komber vättar arwe æn tha ær tho
siwa fore iæffsins skuld at thri so arnidh takær
epter radmana dome vtti skylskap sin sanna ok
en osanan mz sex mana edhe oc twe aff thom
innan fadhernith oc twe j modhernith innath siättha
man haw tha egh the frændher taka tho adhra godha
man som thera aff vita ath vtleta hwar skyld
skap sin for cene aaro hafdhi a komit ellr
hafdi han ä forsin j handhum haw

12 Nv ær nokor skyldar än thet sin arfwet haw
ok talar thera a fore en ens aars hefdh a kommer
oc efftther thy dagh the fallat bar takæ arff sitt
æffter laghabitno ok dome the bæth tho ath thz se tha
delde j arff gangit thy ath thz atthe gan aff sin oskylla
ok taker en laglika aat tala sin fore ær sakt

13 Modher skal fodha frillo barn sith thera til thz ær
twegia ara gamalt sidhan fore tho fadher til thz
ær siu ara gamalt leggia tho beggia thera barnat vpa
barnathe ther til thz siu ara gamalt Nw legher barn
sith mellin modher ok fadher was thz barn aff swaniskt thera
egher biskop saadhan hwa thz barnith skal atthe fastha

14 Nv kan frillo barne pening beeda fallo ther thz
barn fira oc ær pening efftther ok fadher oc
modher liwa bodhe taki tha halft fadher oc halft
modher aff arffue Ær annat the efftther taka allt
saman ern eghn the til ganghe suaa thz arf sin
all annor en en ma thz mæn erfwa efftther en twe
mark pening ok tre epter modher Faa adulkonno barn

aff til siar mark tha take fullagher mark hwat the
en fler eller ferre ær arfwit qwinna take alz ithe.
haw han ænæ. taki egh thy mera en thre mark ❡ Afflar
man barn j hordhom frenseunna spildh gudz sinna lagh
the barn sa skyld bidh all arff kan them pengha vex
a tha giftins æn lettlir fær hans sel oc take en bisto
pen en konungs ok stadh efftir hans dødh ❡ Om qwa
liar barn sama lagh kan nokot giftghas aff the
na fordha ok barnafla gaanghe swa thz arff til skif
thes sum al anoz ❡ Ær w kan nokot thz ff klandhas
j arff ær kunnit / klandhas thz før en tha klandas
thz før andhrom hwatt haller the skulu haldha alla vth
giffen barnx tha tha arfwane thre ens stadz vetth æller
bet giluer

D er man ok ern gyeld epther tha geldhis geld
aff beggia thera wskiptho ok sidhan morghon
gafwa oc testamit oc thz ther til hörir aff vskip
tho betth giwis ok sidha skipthe arfwa thr atthir ær
epther thy til bör ær gooz egh ænæ en geldhit ær
tha ❡ geldhis geldh oc testamit oc morghon gafwa
kome ther til ok giuffwis atthe betth them ther aff
suthz grwidh bor bruz egh gooz terval / tha ær ther
enkt penga thaba ingi enn til oc arfwa barn
sablyst oc ingin hawe wulldh nokno eftir før skift
tha en geldh guldeth enn the han atthe at geldha
yttir egh egh gooz til fulla geldha tha fellis aff al
ten galdin sit aff mark sit aff marke han oc han nokot
arwe hafwa takit før en thz skiptis alla sidhan oc
kwar thz tha gilue betth allth geldhit æ medhan beg
gia thera rekkar ok baer man tes betir

16 Nu dør thet man som egh hawer arfwa innrikis
kombir/ arffue man nat ok aar mz fullelikom fal
lu skælum ok liffwom ath han ær thæs rætter arf
we taki tha arf hans kombir egh han man nath ok
aar taki konungher tha arf hans hwat thz ær iordh aller
løsøre thz kalladhis fridhu dana aff nw an gan
gha iordh ok ~~andra~~ egher crucifixa hanum taki
tha the atter som them vth gaff / Nw an man ær in
lensker ok hans arwa tha skal standa arf ok et
ther til tha kombir som thz aff skal taka / Nw an
man wetth egh hans arfwa ok kombir egh budh
aff honum alla san bissa hwar han ær eller kombir
Ey sialwer man nath ok aar epther thz arfwet fal
tha take halfft konunger ok halft gæld fore sial

+ tho swa ath thz withi tighat ær mz stadsgo ok ... ath han thz vth gaff

17 Vil nokor man testament gøra eller kona hal eller syu
ker hawer han barn epther sik halwa walde ath giwa
hwan tiundha penningh aff allo sino goze / Nw alike ok oo
ralike hawer han egh barn tha hawer andhra arfwa
inlendhis halwa tha waldh ath giwa hwan tiundha pening
aff allo thy han aa ~~f~~ su for ær sakt / Hawer han eller han
hwarke barn alla inlenska arfwa tha hafwe tho
arfwa vthlendhis bigghiadhe halwa tha waldh ath giwa alt halft
thz tha epther som for ær sakt ok halwa enghe waldh at
giwa budhan sino barno eller inlenskom arfwom eller
vtlenskom hws iordh eller gardha om the bilia in i lan
det fara ther boo ok byggia / Tha skal ath arfwane
magho thz budher sik ather løsa om the bilia ~~...~~ in
nan nath ok aar / Al testament ok geeldh ath thz
liksins wtt ferdh ær grawa øl offer ok talikt alth
skal aff oskiptho giwas ok geldhas Ey ~~...~~ Al
epther gardh sidhan epther the dødha skal gøras
giwe thz wtt sw arfwat vpp tok swa som manadhe
øl arzmoz øl ok andhra tolka epther gærdha

Tilter may skylmane sit aller oskylth aff gooze sino
ok døør sidhan bær løs ganghe atther goor tyl them
thy teth gaff swa mikit su atth gilwet bar mz honom
aller hane thz offter afflath goz arfwa sidhan næsthe sic
skyl ok thene gaway festhis mz stadsio bffwe ok meigle

Nu kan gudfadher aller godmodher gudbarne sina pe
ningha giffwa aller anar nokor. ok fadher eller modher
sendher the peningha til sin barn the peningha aller mynskas
thz bara barnsins gagh ok thake the peningh barnith aff
allo oskiptho ok sidhan skipthe syskone fedherne sino aller
modherne kan nokor trettha mellan them um thz goz
koma dømatth the sigher thz swa bara ok anar egh ligge
thy til thē mana ther nar bare aller ok til bætswa fedher
ne aller modherne an the døødh erw atth swa gezdh
bar Nu sigher anar thē thz mē bara af anat magna
swara tha han som handha wilia hafwa mz sex mana
edha atth thz goz swa mykyt ar ok tho skal the prowas
hwru ther mz ar kopeskiper dryfwe ok thetta gyfna goz
swa afflath goz ganghe til arff swa som all anlor aff an thz
barnat door.

Hwru arfsangz skal vp bindhas alla pantsat
tias Hwru bordeman maghi topt ok garda atlosa
Nu dele thedyn som salde ok bordeman vil atlosa sighir then
gard aller topt eghi wara laglika vp budna
Hwru afliga alla topt eghia salias
Nu vm thwilkes vardhoru ma ena gardh alla Hwru ma
ma afhenda sit gard alla topt
Nu vm kopt topt aller gardher bladh
Nu ar then som sal giter ey kop hemolath
Hwru ma ena salia annars mans topt
Hwru byghningha alla sof topt ma salias
Ey topt aller gardh skiptir i lanziord
Nu gor ma badhe kop ok skypte af stadhenum ok a landit
Nu vm laghaiord halft alla garda
Nu vm ma far iord for afradzdagha ok gard aller
topt for fardagha
Hwru barn eghia fodha fadher sin ok modher sina
Hwru bonde ma forgora hustru sina topt alla gard
ok hustru bondans
Vm the forskal ma alla sinna gor i sino testamenta

Nu vil noker salia topt sina aller gard
sin then ha hafuer mz arfue fangit Tha
skal ha then sama gard a treem mana
daghum a radzstughu laglika vpbiudha ok sidhan
biudha then sama gard nesto frandom fadhernis
frandom fadhernis gard ok modhernis frandom mo
dhernis gard aller hwat topt thz halzt ar Vilia
the for than gard aller the topt swa gifua som
annar biudher kopen the vilia the ey tha salia
hwar ha bazt ma ok a skal then sami gardher
alla topt ofald vara fiorta dagha apter thz
the laglika vpbiudhne oskildom mans swa at
skilde maghta sik vm profua hwat the vilia then
gard alla topt kopa alla ey Vil ok noka arf
daghz vm til sattha biudher forst nesto

frändo vm mirk ära fadhrinis frändo fadhrinis garda
modhrinis frändo modhrinis garda so för är sakt wilia
en the land hans panta a thz gozit tha sätti wiß huar tha
gith ok ma bitti tha en thz gozit ätti löst i then dag the
för läggia tha skal then so lantit hafir thz vp bindha tree
manadagha sidhan bindhe nästo frändo hans thz at lösa
en the vnstadhis äro ok hala l thz äpt them fiorta daghra
wilia the ey thz at lösa tha hafui fraleghis til thz goz
enga fratalan ok then panta alaitte löse til sin äpt
then til so vpsatte ok äpt mäthordo samma manna fiura godha manna miätordo Är gozit värra gifui

Nu ka thz swa vara at nokor bortsäl fran byrda manz topt ällir gard vp budna vttan radzstaghu ällir frändo ey hembudhna tha böte then thz gozit salde tre mark til treskipt malsäghandans konungens ok stadhenis ok nästi frände löse atter til sin the samu topt älla gard swa so han salde war ma fiorta daghra äff them sama dagh tha thz vitha fik ok tho ma sama aritth ärfuid sakt war ok tha skal han ginsta til radz stughu koma til bindha panta sina äpt thy thz sakt war ok thz skal han swära sialfui tridhi at han ey thz för vitha fik löfui tha ey ma sama dag thz atth so vlo är sakt hafui engha tiltala til thz sama goz

Ka ok thz timsa at nokor ärfuinge hafui vtland varit ok komber ma nath ok aar äpt thz then gardh ällir topt sald war hafui tha siax vikna dagh äpt thy han hemkom then gard atth lösa so han salde war ät thz gozit nokot batth gifui atth äpt fiura godha manna mätordo löse ok han ey then sama gard ällir topt i them sama siax vikno wari lagh so för är sakt ok hafui a then so vtland är siax vikna dagh äpt avidh är vm hagit aff them dag gozit sakt war sina byrd at lösa än han ey för inland kom ok samme lagh wari vm ~ sof ok vghirmagha

Bör ok nokor ma vitha stadhi tho inland ok vil thz goz atth lösa tha skal han thz vitha m trigghia manna edhe atth han aldri thz vitha fik för siax vikum af then dag han för komb at thz gozit sakt

var aller vth sat ok thz i sama anno thz var salt aller vt sat
takit ok nokor flere pannga thz for aen thz for gifundh
ok vardhe thz til vinne mz thwe manna bote firitighi
mark til treskipt malsaeghandanom konungenom ok stadhenom
for thz ha loght sik thz til vtha ha ka bevisa at gozit
batradh ar

11 Dela the annar seghir thz topt vara laghlika vp
budhna ok annar eigh tha skal foghathe borghamestare
ok radmen so tha a radstughu varo ok hørdo
then sama gard laghlika vpbudhna vara ok thz vitskila
sighia the ha vara vpbudhna vari saklos ecka the fore
bote tre mark til treskipt malsaeghandanom konungenom
ok stadhenom ok hafwe vald at løsa the sama topt
aller garde apter ty fora salt var. Dela ok the vm
ok sighia byrdamanene then sama gard alla topt sigh
eigh laghlika hembudhna liggie thz til tuægga byamanna
so tha nær varo at then sama gardhe aller topt nar
varande var hano laghlika hembudhin sighia the thz
sath vara vari vardz ecka the thz bote tre mark til
treskipt malsaeghandanom konungenom ok stadhenom
ok løse ater so for var salt. Ok a huar so tompter
alla garda skulu aeghandanom alla byrdamannenom
ater biudhas aller annat. satta thz skal mz twe bya
manno gøras ok fastas

Thætta æru the vardøra man skal topt sina
alla gard sin at løsa mz sinu silfre redho
pannigha fore nøst flæst sinom sial vannal la
rupt kladhe opkurat ok annor hada vardøra
apter thy thz vart ar ok thz gang ar a ok sinne
godhe man skulu thz mata thz aff huars thera
vagna ok swa dirt skal topt alla gard ater
løsas so ha salde swa so the sinne thz mallo thera
gøra swa skulu the at løtha Enge ma ok nokra
hada topt alla gard at løsa vtha ha vil ha aller
hafua sialfir hafua at insito ey tryaar vtha
ha ka varda trængdar then sama gard alla
topt salia thz sama vomis fore hov ha thz at lo
pir alla mz hwat skal

Bolkir

Hwilkin afflinga topt ællr gard vil sælia ha tr torff
ey them lang apt arfinga halda tha the vpbudne
aru ey atta dagha vilia the ey thin gard ællr topt at
losa so sakt ar tha sæli a hwar ha bazt ma vtha han
hafua kopt hafu af arwingiom sinum hafu ha ok the topt
ællr gard swa kopt vari lag sama vm thin gard alla the
topt sin adra topt ællr gard so for vtskilt var

Alla stadha thr ma gor sin gard sins ællr topt
sinc kop ok skipte th skal fast vara ok the topt ællr
gard ma ey byrdama at losa ok th skal gorat op
barlika sic a rathstughu for foghathons borghe
mesta ok radmans thr skulu the for skal gora apt
gamblo stadga ok sin fullo stadz bkns ok insiglu
nas i stadzsins bok ok vtskilias hwru magha alna
the topt ar ællr gard bredhe ællr lang ællr hwar
the toptin ligg ok swa ey topt so annur ok hwat i
ma arfsins th giord ok hwru magha penninga hwar
adhro til gaf ok the garda ællr topther ma kopa
ok kobir ey skipte i ællr gel guldin varda ællr
ok auar adre gifu skulu samaledhis stadgas sam
nu var sakt sin stadzsins bkns ok annat egh for
thy komb nokor dela thera i mællo so the topt ællr
gard hafu kopt ok thay nar byggis ællr the topt
klandas for them ta magha ey dolia so sælde
ællr hwru magha alna ha hono sælde ok gifni stadz
sins skuar tha sva penninga for th ha sctt th
i stadzsins bok

Kopir ma gard ællr topt af adro vard
thay topt so sælde ok hemolde thr vard so
kopte klandas nokot i thesso kopu ta skal
faga ma fra koma bathe ha hemolat so sælde
stande kop thas so kop hafde stadhugt komb egh
fagama has fra ællr komb fra ok gioth ey he
molat ta gange hwar til sins ok bote thr tre
mark til treskyptis malsaghadins konungens ok
stadhens so ohemult sælde ok vari lag so i andro

kopo

nota

8 Nv loter man tompt ellr gardh sin bort hwat han eller
mz kop ella skipte ok faar sydhan hwar aff adhrum the
sama thompt ellr gardh til trydhia man ellr laughr klandas
the sama gardher ellr the tompt fore thøm sum gardhin fórst
bort latit ok gyuit egh warth tha bøthe iij mrk til tvaskip
tis malsæghandæ j konunge ok stadhenum fore oghømøth ok
the adhre wari saklose ok the gange atr til sanninga som sam
ga vith gaff ok the taghi tompt ellr gardh so vith gaff

9 Engin haffui wald ath sælia annars manz tompt ellr
gardh mz tha sua affu egh nærwarande ær vtan han haui
fulla makt ok opin breff aff hanum the tompt ellr gardh ske
mola thæm som kóp

10 Hafui ængin wald offunaghtha manz tompt ellr gardha
ellr hwat thøm til høre bort sælia ellr skipta vtan
the warda bætre skipt ath the tyma offunaghi wardher
magande man ellr ok mød gypth ær haui wald hwat
the wilia thz skipte halda ellr egh ok tho annars egh vtan
the wardha war skipth ok borghamestara ok radhmæn
kenne thætta gørlika vith tha tollkith handhr ath thz egh
tymar vtan mz fullom skiælom ok thr læggie ængin for
stadhga aa

11 Nv skiptis man til æghn a landet takir iordh a lande
for gardh ella tompt j kopstadhenum takir fult a lande
æptr marka tali sum iordhin gældhir tha domis thr fasth
ok fullth Vara the badhe kop ok skipte ganghe thz kop ok
skipthe sum al annr skipte a lande vppe Skrivis thr breff
badhe a ladhene ok swa aff kopstadhinum sum a al annr kop
ok skipthe

12 Nv gør man badhe kop ok skipte aff stadhenum ok a lan
deth ellr aff landeno ok j stadhin ær skipte meer

Bolkir

ok köp köp mina thr giffs skipte fasthum wald ok wizordh är köp
mela ok skipte mina tha dömis iordh i byrdh ok giffs köp fasthum
wald ok wizordh är badhe iämpt gange atir i byrdhena
Alla the iordh sum ma skiptir i stadhum ällr sal gange äptir 13
lanz laghum ok alle the tompte ällr gardha sum skiptir a
landet gange äptir stadhzens rätth ok hwar thre dela vm iordh
tha äghi han affradh sum iordhena winner än hon sagh är
withan han rädhe sik i til wizordha ok hwar sum byamen aff
lanzmanne tompth ällr gardh til sin taki ok haffui thr i bigth
ällr laghlo salth giwi hanum husaloghfo atir.
Hwar sum köpir iordh ällr mz skipte far aff andro fore affradz
daghra ällr faar mz wärghpatningh tha havi the affradh 14
sum iordhena äghir ok sama lagh wari vm tompter ällr gardha
sum ma köp ällr mz skiptis far fore fardagha
Barn skulu fadhir sin ok modhir sina vppe halda ok födha 15
vm the sywk wardha ällr wanför vm barn moghande
ärw ok födhe först thz älsta barnith fadhir sin ällr modhir
sina ok sydhan hwarth äptir sum thz gamalth är ok taki for
hwario aars födhona iij mrk aff lösörum hans / räkkia
eghi the til taki aff arffwe hans Wräka ok the fadhir ällr
modhir ok ärw maghande bötte hwart thera hwart aar modhe
the willa radha fara iij mrk ok wari fadhirs ällr modhir
ën sak. Nw wilia the eghi widh fadhir ällr modhir sinne
taka tha skulu nästa arffwinga hwat barn äru dödh ällr
qwik äptir thy the offu ero wardha liffui ok han langer
än arff thans räkker. födhe thm swa sydhan sum för ällr wrä
ki both sum för ok sakth Wilia eghi the widhir taka tha
sce sik fore hwar the bästh mogha mz sina goze ok havi
arffwingia thera änga til thalan til thz arff ath the mogha
eghi gora thr mz hwat the wilia

16 Egh ma bonde husfru sina iordh tompt älla gardh sälia älla
forgöra vthan thässo maal trängia sin vt opp thä lias
kan vtlanzker. Hæer til lanz läggia hedhin älla kristin fan
ga bonda husfru ok bonde före atir kono budh bydhia bonda
älla husfruna atir löpa Nu är egh anath til iordh tompth älla
gardha hämna tha ma bonden the iordh älla hwat thz är sälia
ok swa sina husfru atir löpa Swa ma ok husfru bondans iordh
ok tompth älla gardha sälia ok bondan atir löpa Nu kunna
the vara barno bundhin älla egh ok thöm trängir konogr.
ok fatughdom. ok komber egh til aff forgörilsum sinum är
aff drykkelle ok adhro toliko tha magh ok hwart thera annars
forgöra Ehe vari iordh a landene j thässo malene äpter
lanz laghum annar läggis ma hwarghin thera annars forgö
ra vtan thz är bäggia thera vili ok the nästa frända
17 Alth thz man älla kona j sinum ythirsta tyma kämnis
ok takir ok gör sin eth äpter sinum til bez bär hwat
han äghir nokot giälda adhrum älla annar hanum älla ok
hin annur maal skal vara fulth ok stadhughth tho swa at
thrir män äth nimi tho vari the vidher een the som giäl
deth skal giäldha a hans vägna älla nokoth vpp taka
thre the som edhin skulu göra än the vidher torff sighia
ok swäria hwath the hördho 25

Hær byrias byningabalker mz flokkum

Twe skulu the j stadhenum wara sum bygning skulu sea
ok skilia mællan mana huru the skulu byggia ællr
sum thes mästir vidha ok thera bruth sum brutlika wardha
Huru hemelikith hus skal byggias
Vm hwar sum anars tompth byggir olofuandis
Om nokor byggir offuir anars manz taak
Om nokor gaar wägh af anars manz husum
Huru bradha almänningx gatu skulu wara widhir muriin
Vm the bygningh widhir muriin är bygdh ok widh husith
ok a stenum
Huru swalar skulu byggias. Vm broa bygningh
Huru the män skulu byggia badhe egha ena tompt saman
ällr anar byggiär vndhin ok anar offuan da
Vm nokor leghir gardh aff andro ok wil sydhan eigh halda
Vm eghande sal gardh a ligh ok wil sydhan eigh halda
Vm nokor far j anars manz gardh ok wil sydhan borth w
hano fara ällr bonden wräkir gästen
Huru man skal widhir sighia gardhenom tha man wil borth w
hanum ällr ok eigh bonden wil j han fara
Vm bonden loffuar gästenom hus at täkkya ok wm bod ok
Vm nokor nytiär anars manz fä ällr läggir gör thz eigh
märkia anars fä ällа twe däla vmeth märkie
Vm nokor dräpir anars fä mz wilia
Vm nokor dräpir anars fä mz wadha
Vm nokor saghar fä anars ällr lyyth gör
Vm fä dräpir anars manz fä
Vm man leghir hest aff androm ällr takir til lans ällr anat fä
Huru man skal leghio kyon legha

byninga

Vm eld huru han skal gömas ok bruth thæs ey then gör-
huru nörzabro næsth stadhenum liggr skal byggias Vm
thera bruth thz thz egh göra ok vm andra tva broar vidh
stadhin liggia

~~Hure bygning skal skiptas~~

I Thre skulu the i hwariom stadh wara sum bygning mana
mællan skulu sea skodha ok vthskilia swa ath hwil-
kin sina hws ryffu ællr nidhr takir ok wil sidha thz vpp
byggia tha skal han the fornæmpda man til kalla ok na-
granna sina som thr aff vitha ok æptr thy som rættr
ok gamul hæfdh hafft ok æn alm bretth skulu tha vm
Hwar sum anar laghis byggr bryte vpp ok böte siax
mark pæninga til thræskiptis malsæghandenum konogenum
ok stadhenum

II Ængin bygge hemelikit hws næstha sinu granna ællr
widhr aldra mana gatu vthan han lætr ath mælla
hans hws ok sins eghins hws ællr gardh triggia fota ~~[illegible]~~
skulu tha vm Hwar annar ladhis byggr bryte vp ok böte
siax mark til thræskiptis sum för ær sakth

III Hwar sum anars tompt byggr olofuandes bryte
vp ok böte siax mark til thræskiptis sum för ær sakth

IIII Hwilkin sum byggr a anan swa ath drypr a anars
thak ok rættr thz skari aff ok böte siax mark til thræ-
skiptis sum för ær sakth Hwar sum gardha gangha bæ-
dhe saman bygge hwar sith ok sæti kunth widhr
kunth ath saklöso

Hwar sik gör vægh aff anars manz husu [illegible]
eghandens loff bryte vp ok böte siax mark til

thræskiptis sum for ær saktth alla bøtes j eghandes mune

VI a Alla almænnings gatu man innan ok vtan murer skulu vara viij alnæ brædha ath man ma a thom badhe aka ok rydha Hwar sum annar lædhis bygger byrthe vp ok bøte sæx mark til træskiptis sum forre ær saktth

VII f Framlædhis mællan æt ær ath al the byggning sum ær widh murin sum ær vtan til hwart than ær aff træ ællr steen than skal standa qwar æn all the byggning bæthe a syonne ær ok kyrkiu stadhin aldra wægna sum skal byggias ma then byggia sum vattn rum eghir thin hws hwaratth thera enus hws ok mera høgtth egh ok ma torff taak ther tho ther aff sum een mætthe stughu ok annar mætthe bodh trydhiaetth stakara hws swa bygtth sum thy til bør tha swa ath planka ma vm stadhin Swa ok vm the byggning sum ær innan murer aff steen hon skal vp ryma a siax alna sydha vm alla the byggning nær liggir thwsseme ok thy ma skadha ok stadhin sum konongx almænningia æra ligger thz til konongen ok hans embitzman hwru ther vm skal wara

VIII h Hwar sum bygger swalar offu i wara gatur ryme vp ok bøte siax mark til træskiptis sum for ær saktth Ingin ma ok swalar længre ath byggia a almænnings gatur ællr almænningia æn halff annur aln vtan than skal aff ok bøte siax marker sum for ær saktth vtan ther sum vnne almænnings ære Skulu thz fogotthen byggia mestara hwru thz magh wara

IX t Than ma a wattnne bygger æghir byggia broar førstt aff aldri byggning æn han ma egh adhra sina byggning swa braatt vp byggia fore thy ath the ofwan han byggia

aff watuz wägna än thsin nokoth thy händer som skadheli
kith är ällr eigh maggha reculika ok oskadhelika til watuz
koma. Hwilkin eigh swa byggr sum nw är sakth ok kombir
klära a han böte siax markir til thrä skiptis sum for är sakth
än tha skal han for a radhsmanna kallas ok foghotan borgha
mestara ok radhmen skulu hanu dagh före läggia the sama
brona byggia kan gör foghoten ok borghamestaren thz
almänlika tha lätha almogha saman koma ok gör eigh man
the manadh böte sum for är sakth Hwar sum recusar
eigh syna gatur the dagh foghote ok radhmen for läggia
böte iii ora sama til thrä skiptis konunge ok stadhe
nu hwar ok eigh han syna gatur the dagh hanum for lägx
böte iii ora til träskiptis sum for är sakth

Thaar twe byggia badhir saman anar byggr widhir
ok anar ofwan a tha the wndibygningiana byggr.
byggie wndigärdh balka ok thz alth ther til hörir ok sidha
ofwan är taak ok alth thz ther til bör faar anar thera skadha
for anars sumilse skulu the atwiggia a sina byggning äller ga
syna ingiälda. Fyurghurta daggha aptir thz han haffu.
hanu laghlika til sakth mz twem manno böte hano alla
skadha aptir them han haffu fangith ok byggning sina äller
äller ingiälde sino aptir fyura ma godha manna mioth
ordho twe a hwars thera wägna. Kan the ther badhe
ena byggning saman eigha atwiggia tompt äller kiällara
äller stenhws wari sama lagh som for är sakth Nw ka
anar thera farligger wara ok orkir eigh han byggia äller
tryzkas widhir ok wil eigh wmboa äller ok the som
ofwan byggr wil aff sten byggia ok anar eigh som wn
dir byggr äller orkir eigh äller ok ther twe ena tompt ägha

badhe kalgara ællr stenuskre samma anar wil byggia aff sten
ok anar egh ællr orkar egh tha skal fogheten borghamestare
ok radhmen nampna ther til godha fyra man som radhme ællr
adhra byamæn som thz skulu thera mællan skiptha en skuarbon
til ær ok swa ath hwar ma wel sith byggia adhrum oskadhom
ællr ok lægge thz i pænga thera mællom som sköth ok likth
ær som the wilia taka thz a pæningh sina ok ængin apter gör
sa ath the kunna thz egh bæther skiptha ællr wirdha wali sydha
then til som til byggningana bydher ok byggie thz bæstha han
ma ok ther takis stadhz breff wppa ok gange aldrigh byggning
thera mællan alla thera lifua om the samma tompth ællr hwat
thz ær Ængin magh ok thz som widher adhrom liggr ællr iæmpt
widher han ællr thz oskiftan androm ær som för ær sakth sælia
ællr köpa wtan widher boandhe wtan standher hans wi
li ther til sin ath köpa ok byggia sin til bör ællr ok then som
with boandhen ær orkar thz egh köpa ællr wildh egh tha
lofuas hanum thz sælia hwar han bæzth ma

x XI Legher man ællr kona gardh aff andro ok wil sidhan egh
halda ok han leggr thz hælth aar ællr halfft ok fæsti
pænger ær a gifwin mz twæggia manna witnom tha gifwi wth
halffua husaleghona ok fari hwart han wil

u XII Nw wil eghanden halda leghona tha dömis then som
leghe i gardhenom wara ællr gifwi hanum halffa husale
gho ok gudz pæning atr ok haffwi sidhan sæffti wtan wadher
offu gaar wari badhe bonden ok gæstin i gardhe samma ok
thaki halffua husaleggo

XIII u Nw far man i anars gardh ok wil sidhan borth wr hanum fara
giffwi eghandanum alla husaleggo ok fari hwart han wil
gör ok bonden thz gestanum wari sak samma samu lagh wari
wm all hws man leghir

XIIII Nv wil bonde radha sialffu fore gardhe sum tha wari atta
manadha fore fardagha ok sighi gästenum til mz thäggia mana
witnom ok swa sighi ok gästin bondanum til sighir egh swa bonde
gästanum til tha dömis gästenum j gardhenum wara til anars sta-
mpna dagha Bygger ok egh gästen bondanum til tha blifui
gwar j gardhenum til anars stämpnadagha ok gifui bodanum
swa manga pänninga som han stadhgadhe fore arit mz hanum

XV Nv loffuar bonden gästeno hws ok läkia j gardhe
ok maler hanum vmboa pannins aller kombo alt thwat
thz är fulkomnar han thz wäri nw alla giwsa lagho syna
fulkomnar han egh tha fälle swa mykith aff giwsa laghogas
som radhe thz matha en gästin bygger thz sialu aller vmbo
mz thäggia mana witnom ok stande j hans giwsa laghoffor
darfu ok gästin husbondans matgho golff pannins aller thwat
thz är gäldhe atir skadha äptir swa godha mana mäthordhu
the a ghwars thera wägna

XVI Wolkar kona anars faar aller geeth wardher takin widhir
bötir ena mark til threskiptis malsäghandanum konungi ok
stadhe. Wardher egh widher takin withan witnis then
wäri sik mz sialffs sins edh Wolkar kona koo mang ok war
dher widher takin bötir iij marker til treskiptis sum för
är sakt Orkar egh bötu wardhe slagin widher stubban
swa for ena sum för anar wardher witith then ok egh widher
takin mz thäggia mana witnom wäri sik sialff trydhy
mz synom edh falz hon ath edhenum ok orker egh bötu gange
til äreuodhis forsth fore malsäghande. sidhan fore konunge
ok stadhe. Ligger ena märkie anars märkie hwaria handa
thingh thz halzth är dörh aller giwirs är thz bätre än halffwir
orö ok man ena mark wardher bar a takin bötir xx marker

til thre skiptis malsæghandenum konunge ok stadhenum orkar tha
egh botum wardhe slaghin with stupo ok rymi stadhin warder
egh a takin vtan warder tho hanum aller hamne with wari
sik mz siax manna edha. fælz han aller hon aatta edhenum fallis
til sakkenna orkar han aller egh botum gange til arwodhis
for sigh for malsæghandenum sidhan for konunge ok stadhenum
ær thz marka wardhe ok warder bar a takin mz thræggia
manna withnom bote xl marker til thre skiptis sum for sagt
ær ok hætte egh man thæs bæthre aller rymi stadhin ok mysthe
badhom orumin warder hanum aller hemi with wari sik mz
siax manna edhe fælz hon atta edhenum ok orkar egh botum wari
laghum sum for ær sakt at han til arwodhis gange Skær
man aller hugger annars marke ok sætter sith thær aa ok kan
egh redha fram sik a hwem han thz fik ok warder takin mz
siax manna withnom wardher gangher æn thz ær halff mark
wardhe ær thz minna gange sum annar til tyuffnatz warder
egh bar a takin mz withno vtan withne thz hanom wari
sik mz tolff manna edh aller kop withno syno at han thz
køpte haffui ok annars egh

Hwilkin sum drapet annars man fa mædher wilia koo
aller hæst aller hwat thz ær bætra æn twe ora wal-
di thz ater swa gott mz swa godha fa alla swa maga pænga
sum thz wart war æpter thræggia manna mætho rædhin
æn til æra thræggia manna withnum ok bote iii marker til
thre skiptis malsæghanda konunge ok stadhe ok swa fore
annath ok tryggia alla wari sik mz tryggia manna edhe
ok thet som ater gialder taki thz dødha drepet tha sidhan
flere mz wilia thz hætte thyuffnadha gaar gialde atter ska-
dhan ok a xl marker til thre skiptis malsæghanda konunge

sum thz haffu giordhr bötir widh malseghanden konungen ok sta
dhen tha är han saklös Döör han aff them sarum sydhan bö-
tir ära wtgyffne ok för än wtthe är maath ok aar äptir
thz gingen wari gyordh tha äghir en malseghanden kiff han
taka wthan lagha bötir taka före mandrapith ok stande thz
förstha j bothu sum wpp är buridh ok sydhan skal ma kräff=
wia thz ather staar ok foghotthe ok stadhe kitthe aath them bothu
the haffwa wpp takith ok thr dhis en thrinna kerth ok thr
skal a koma tolff manna mampdh hwarth han doo aff them
sama sarum äller ey

f 17 Faar man sik egsith hyon til godha thinga ok dylgh ok
kombr en saarnadher j äller blanadher äller blodhwite
wari ogilth kombr saramal j blanadher äller blodhwite
böthe äptir thy saaren är.

a 18 Ryth thz foghotanu borgha mestaranu radhmannumen äller
stadhzens suffwara göre en j drapum äller saramalum
wari twa böthe them man sum foghotthe äller radhma wm
stadhen sända äptir bysens ärandum thz sum them göre
liggi j sama bothu wm hwssens swena äller stadhzens wari
lagh sama

h 19 Ur gir. offumaghi fulsaare äller blodhwite then sum meera
är än vij araa ok minne är än fämtan aara böthe
iij mark fore wtthe än lythe thr j är ok siax mark fore sara
malith malseghandanum ensfkilth Döör han minne a komo
sum är blanadher äller blodhwithe böthe siax mark malsegh=
andanum Gör offumaghi saar äller blodhwithe vij ara gamal
wari äller nigre wari ogilth

thy gyordhe ok gyffui hanum fullth äptir godhra mana mätz
ordhum tve a hwars thera wägna än thräggia mana witz
ne ärw til ära en the til wäri sik äptir thy hästen godhir
är ällir wär for än han lethir war

ix Draap sa anars maz sa thz egh ma ätha som hästir ällir hors
waardhir mz thräggia mana witnu laghlika til wnnit
gialde äghir for halfuo gialde äptir fyra godhra mana mätz
ordhum. Draapir wxe ällir koo ällir hwat thz ätha ma bötze
fiärdhung aff fullo gialde ok hafui thz dödha som sa atte
kiäris thz til hans ok ärn en a syna witnu til wäri sik
tha mz edhe äptir thy sa wärdhis til. Men än sa saghar
sa thz är ogylth waardhir margmadha sa sorghath aa anars
mans sa swa ath bonden gyter thz egh nytiat wndhir wk
ällir syla tha skal the sum fäth atte thz su skadha giordhe
hanum syla fyling faa äptir thräggia byamana mätzordhum
wäpnum sin hwar thera til. ällir bötze halff mrk bondanum
een skylth ära thräggia mana witnu til ällir wäri sikmz
sialffsins edhe

xx Hwar sum lighir hästh aff andro ok thz swa ath han for
darfwas i handu hans ok gifs hanum skuldh ath han
fordarfwadis aff wanrikth ällir mz wilia hans ok waardhir
thz til wnnin mz thräggia mana witnu bötze hästin ath
äptir äptir godhra mana mätzordhum tve a hwars thera
wägna sum thz aff witha ok a hästins wärdhe läggis legha.
sum for hästin skulle gifwas. Lägger egh thöm ath sum
thz thz mällom thera läggia gangi for foghotan borgha
mestara ok thöm sum sakin gifs for hästin lägge fram
a dyghin for thz formanspda foghoten ok radhmäne
ma rädha pänigha ällir pauth swa mykith han kännis

wardhit hästins wara oc wari thriggia nirka sak
mz thriggia manna edhe är thz mina väri mz sialff
sins edhe. är thz mera en iij mirk oc mina en
siax vari mz thriggia manna edhe ära siax mirk
fulla ella hwat thz er mera vari sialw siätte
Vitis thz honum oc ärn en vitne til böte xvj or
pänniga til laghsona oc eghi thäs meer ath
häst är bät oc thriggia manna edh at han
fordarwadhis mz wadha oc en mz forsumilsu
ellr vilia hans. Ukär tha i vak mz honom
oc fordarnadhis nakat aff gotze hans madh
hästeno ellr en giwi en meer vth en leghu
hästins kan thz oc swa tima at tha hestins
til lans taghir oc fordarwas i hando hans
huru thz ka hälzt hända gälde at hästin
eptr thy thöm badho sämbs ellr godhe män
thz thera mällan läggia osamb thöz om
läggie fram a diskin for forghstan oc borgha
mästana pänniga so för är sakt swa mykit
tha wil hästin godha vita göri oc sidha fulla
edh sin eptr thy hanum skuld for hästins vär
dhe giffs som for är sakt Om vxa vari samu
lagh Nw fighir anar laan värra oc anar en
äghe thän vizordh som länte vitna mz twen
mäno oc sialw tolfti ath lanth var

xxi L

Legher byama ma ellr kono giw thöm
fäste pänigh a äller ganga a maal ellr
oc anath mz byamareno Skylias the vidher
tha sidhan for stämno dagh giwi at byamane

nom

fästepänningh oc legho swa mykla tha haldhe thör
fäst | vrähär byänia leghohion borgh vta saak
biwdhas thön at sidhan til hans mz twäggia
mana vitnom oc tha vil thöm en intaka
tha giwi byamannin swa mykit thöm sam
tha haldhe thöm fäst var sidha hwar the
vilia Kuno legho hion siwk vardha forvtan
manens oc gingh has nidhär läggias
biste sa mykit i legho thera so j dawdh
forbodans | Legho kwinnor ägha twa vana
om arith aff paskom oc til mithälfmasso
oc anor aff mithälfmasso oc til paska oc
skal byaman legho kunw swa til säghia
ella legho mane manadh forstämno dagh
om tha vil thön hawa ellr en ok samuled
leghoma ellr leghokono byamanens en han
ellr hon vil hono längr thiäna ellr egh
swasom var om gardh legho | Alle man
oc annor ~~annor~~ egha legho ganga
sam mina hawa en til thriggia mirka vidhsibbth
goz. hwar thöm hussir ellr tharghar sidha ther
ok leghopänningär budhin oc vilia en vidhär taka
böte iij mirkär til thräskiptis malseghänder kon oc
komb tha sidhan at i stadhin oc vilia thiäna
haldär tha en för wardhe slaghin vidh stokkin
oc rymme sidhan stadhin oc swa optha tha kombär
i stadhin oc en thiäna vta hono kuno pänninga
vaxa eghär han til thriggia mirka vil egh legho
ganga väri tha i fullu vthskuldu mz byamännens

Hwar som ~~ket~~ lokkar leghso hion anars mans vndan
androm bøte iij mirkar en han wardher til wunnin
mz thwaggia mana vitnom æfalegh konungs ok stadhsens)

XXII c Hwegin thæn tawærnerare ær man ellr kona
skal langs liwe alla nakra hand eld hawa
ella ølsalu j sino gardhe ellr husum alla nakra
hande drykke æn j waardh ær vnnikth vtan tha ellr
hon bruthlikin vardher ath threm ørom konungs
ok stadhsens enskylth Timar thær nakar vadhe sidhan
j wardh ær vnnikth aff wadha bøte tawærneraren
iij mark til twa skiptis konungs ok stadhsens) ok thu
skadha giordhe swari sialw brutu sinom | Koma
vardhman thr til allr staz sins swena thær
hald ellr liwe ær ok bidhas widhermalis panth
ath the langs sitia allr eld hawa æn for ær
sakt | ok nekas thøm thin panth bøte siax ørs
konungenom ok stadhenom enskylth æn til æru
twaggia mana vitne alla væri sik mz thrig-
gia mana edhe Ath tha engin eld haffdhe ællær
panth thøm nekadhis koma ok the thr nakar
skadhi tima alla fortimadha ok the skadhan
giordho æru vdan flydde taki fullan borghan
aff tawærnerarans) for the samu iij mirkar
Enkar han engin borgha sætia ledhis j staz sins
gomo alla jærn | Timae ok the skadha giordho
j tawærneras husu gørs swa om thøm som vth
skildis om tawærneran ok tho taki swa fulla
borghan aff tawærnerarans for the iij mirkar
som aff thøm skadha giordho Timar ok thr

hwardher manome nokor skadhi aller stadz fine swenom vari i thra
bote hwar so eld tender for thy ær warde ær vnit bote
tre ær konung ok stadhen enskylt Kom thet nokor skadhi
aff bote bonde mz gæstens halft hwar thera æpter thy
fræ ledhis vtskils Kumber so vak ofn byggia sinn aller
rosta mogho saklost lius hafua vaka the swa at thet
kombir nokor skadhi aff vari lagh sama so for ær sakt
ok fræ ledhis vtskils Wardher eldher los i hwat stad thet halst
ær ok gether bonde aller gestrin sialfir slykt bote tre mark
konung ok stadhen enskylt Kombir ok thet aff gæstens
bonde bote halfua sak mz hans so for ær sakt Kobir
thet til yxe dubar aller klemtar klokko aller a ræp
bote sax mark konung ok stadhen enskylt æn tho at
ingo tinnadhe skadhi thet af wadha hans sialfuo Kob
thet af gæstens vari lagh sama so for ær sakt thet ær
swa vndirstandanda at hwar byamanna skudhe gør lika
hwat gæste tha tak m til sik Wilia af the fornæmde
een gardher thre aller hwru mange the æru aller aller
stadhen vp brinna gør thet mz vilia ok wardher bar a taki
gør thet æn so vtskils i dræpmala balkenom Kobir thet til
af forsumilse gange lif thaer for so wadhi ok skadhi
af ko aller vdhi sik mz tolf manna edhe at thet war
wadhe ok ey forsumilse aller vili hat Elle tha tolke X3
wadhe ka tiind ta skal almoghi samankoma een mæn
aff hwarn gardh at mz sto mz yxe dubar fiughta teyc
then sama eld vtslækkia æn the orka ok the sama mæn
neno skulu the garda so mæst æru aller hwar the bæst
at koma swa mikit so vidher torff mz kulkasta ok hwar
æpter mogho sina vtslækkia ok til hiælp koma at thet
eldh ey lalig Kombir ok tha garda skal almoghe at
gialda so ey bra for swa godha so the waro tha the
nidher kastadhis tho swa at swa gialde tha aff sino
so nidhir for kastadhis swa so the qwart for stod
ok the gifui mira vt so mz hafui æpter mark tali ok
gialde the mz so angin hws aller gard æghe i
stadhenom so the badhe æghe Elle the byamen ære
i stadhens vil ok nokor sin gard ey lattha mz kulkasta

bötæ xl mark konunge ok stadhenum ok kastes tha wm kol
ok giældis ængte atir före. Thetta skulu the wara sum holdz
man theer skulu före wara fyra swænske ok fyra tydhiske
at swa göre sum nw ær sakt. The atta skulu wæliæs hwart
xiij aar æptir thy borghamestare ok radhmæn wilia wæria. Hwilkin
aff thenne atta sum ey görthe ham til bot ællær ær ey nær warande
tha tolkir wardhe tymar bötæ xl mark konunge ok stadhe til kö
skiptis kombir ok ey æn ma af hwarium gardhe at mistho
sum för ær sakt alla nokor thera gör ey thy the atta ham wisa tha
bötæ af hwario gardhe som ey nokor af kombir til qwæla
æn nokor ma af thom gardhenum i stadhenum ær ællær ey thy gör
the atta fornæmpde ham wisa bötæ xij mark pænga til thieskip
tis konunge ok stadhe ok swa mykit bötæ gæstin sum bodhe.
Hwar ma sum gardh eghir han skal thenna rætt skap sum
nw opnæmnis til sin gardh hawa æn tolf alna langan
strughga æt tolf alna langth kaxe. Swa oc ey yxe ett
æmbir. Swa thennes wattn före syno gardhe standande. Swa lis
mær kiande at fogheten borghamestare ok radhmæn ok the
atta fornæmpda skulu fyra sinnum hwart aar vm stadhin
gaa ok sea hwar sum thenna rætt skap haffwer sum nw næmpder
ær thet ey haffwer bötæ före hwart iij mark konunge ok
stadhe ok sydhan swa optha ham daghir före laghe ok tha
ey daghi haldher. Hwar sum the thennes fylgha mz wattne
for manz gardhe mydhir slaar mz wilia hwm natt ællær dagh
ok wardhir til wnnin mz tuæggia manna witnu bötæ
xij mark pænga malsæghande konunge ok stadhe til
treskiptis æru ey witne til ok witnis thy ham wari sik
mz siæx manna edhe at thy war ey hans gardh. Sydhan skal
hwar stadhir æn skulugh haffwa stoor fyughu kaxe æptir thy
gamal stadhge ær ok fordhom war ok hwilkin ma ællær gæstin
bodhe

ella haffui j thy hws egh är lofflikit ha haffua äller swa laagh
är äller egh är vlning j anlwiggia a widhe wägna äller adhra
thinga bötte iij mark konunge ok stadhe

Nv äru the köpstadha som norrabro skulu byggia the näst
stadhenum är swa optha thy torff / stokholms män skulu bygia
syna bygning j iordhene vndir stadhin ok byggia offwan tiigla stom
men ok halfft brokareth thz sunnarstha mär är stadhenum su
vndi ft the sama brone ligger Wästraarös ok arbugha
thz sama brokaret halft ss aer norradeling ok allan thal
swa deling a the sama brone mooth vpsalam ok enkö
köpunghe Siktuna ok strägnenes / thes til böndrene bro
taka / Vpsala ok enköpunghe sin tridhungh / Siktun ok strä
ghenes sin tridhia dal aff samo brone Ewilkin stadher
the samo brona egh byggher tha foghathe ~~til~~ aff stokhol
mine the til sigher / äller dagh the forlegger bötte sin
ratikt mark konunge ok stadenom til thre skiptis Wm the
andhro thwa brona j stokholmine äru sin norrabro annur
ok sudhro bro baera samblo lagh

nghen man ma köpa ingeldh j annars manz gardhe
gooz äller arffwa ellodholika eghastudadhex Eigha ma
tal mz fullo stadsins bfwm linslika stadghadhe aa vad
skulo swa at the thinna eghadhom bil sik bidh han
skyla / at ha ma thz bal gera / äller tha thz gooz a arf
wadh faller äller j komber hwat heller a eghadhe bag
na äller ~~st~~ annars begna / 2 ok

Har byrias köpmala balker mz flokkum

1. Vm okers köp klædis köp huru thz skal stadhfæsta
2. 3. Et vm gul aller silff köpis Et vm man kö-
per salt wax rokelse vtskilse oc ämne tolkin
4 Vm ma gör köp a torghe
5 Vm inlegx faa
6 Vm wæth sætningh
7 Huru man egher wæthfaa vp byudha
8 Vm ma egher peningh for annan aller for sak thas
aller til widhermelis
9 Vm nokor taker laan aff androm huru han wæth
ne ther widher skal hawa
10 Vm panthsætning hwaria handa thz hælst ær
11 Huru oc thon panthen skal göras
12 Vm nokor sætter then panth with sin hamn sætter ward
13 Huru ma skal sin panth atther lösa
14 Oc hwat skelu man skal panth selia aller atther
lösa
15 Huru byamen oc thera flokkar skulu köpplatzha
16 Vm forköpningh aller hwar then sal
17 Vm nokor gör köp i bathum aller skiphum inni
18 J hwat stadh man skal sin köp göra i stadenum
19 Huru köthmagara skulu köpa
20 Vm aldrahanda gingilmen barkare köthmaghare
skinnare skrædare skomakare hwilke thz hælst
æru hi stadenum huru thera gingild skal leggias

ok um thetta bruth som egh thz haldha sum foghat
then ok radhmen them bindha
Hwru marknadhe skulu haldhas j westhraarose j
Upsala ok andhro kopstadhum sum marknadher hal-
das ok hwru the aff stokholme effther marknadha
skulu mz them kopslaghia ok lanzmann ther til
stadhana kom. ok hwru the skulu j stokholme
kopslaghe aff them forn(empd)a stadhum
2 Um iarwikt j westhraarose ok fra stokholme hwo
ru han skal wara
3 Hwru marknadha skulu wara j halsingha la
dhe j dalum ok a hwar marknadha haldhas
Um the men kopeskatt aff landha dilwa hwar
thz ar. slwasin hofmaslwe prestha slwena eller
bondher
Um thy stadha ma gor andhro a fot sino geroz
Hwikor lather vin mz stopum falt vtha foghatas
ok borghamestara witha eller lather thz dyrare
salia an thz satt war hwat bot ther til hora
Hwru win skal settias eller mydher. ok andher dryk
ke
Hwru matha tal win til mys myodh ok andra dryk
ke skulu wara ok hwar the skulu takas
Um sak thera manna sum wamatha gylwa win ok
myodh ok androm drykkiom Hwru win win
myodher trasl ok andher drykke skulu mz tu
nnum methias ok skias
Hwat thima ar sino gestthe skulu in til landhit ok

stadhen koma sigla alla vägha ok väth ok huru the
skulu sin rätt sokia

31 Um nokor köper siglandha j skerin mz rugh salt
kledha ella hwat thz ar oc sighle atthe borth oc til
engin sokia stadhin hwat böte thre til bar

32 Um thz gooz til stadin köber oc thz borth föris
hwat böte thre til ~~[illegible]~~ bar

33 Um then drik til stadhin köber oc sellir bardhe
hwilikin gestir ok byamen skulu hwar hwan mz kli
dhe oc allo thi the til lanz föra oc the [illegible] plagho
en swa gora

34 Um hwat stadh gestir skulu sin köpinskath halva
oc selia oc huru the skulu tha selia oc plagha the
en swa gora

35 Huru gestir skulu köpa j stadhen

Atte thy man köp fa hwat ella hwat
gestir thora ~~gul~~ guld ella silff ella kledhe
ella hwat thz ar thz skal mz thueggia
manna witnum gora oc samuledhis selias oc mz up
slaghi oc festipenning stadhfestas oc halda sidhan en
gen maler thy köpe enngher segia ella atthe bryta
Hwilkin annanledhis köp än ther kombir festipenning
ha weira ~~ella~~ gerald än tho atte witne waro vidher
köp

Köp man guld oc silff aff andro än aff sielwm
guldsmidhe finder then so köpte atthe thz ar
fleradh man tha take then atthe som saldha

ok wæra sik mz siax manna edhe atth han bitthe
ey ther slykt mz wara Foldz ha atth adherni bo
the fynnatigi mark til the skipthe malsegadanne
konungs ok stadz Wil han atth ha egh saldhe thz
dyli mz tolf manna edhe oc egh giui wane til ffa
lz ha atth adermi gilde atthr werdh ok booth so
forra letth skildhis Ok orkar han botu ganghe
til arwodis firsth fore malsagadin swa fore konu.
oc stadz. Sal gulsmidher ~~falz~~ fals a gulle ella
sylwre atth thz ar egh skerth thaki atthr flerdh
sina oc bøthe fimratigi mark so forra ar salt. Or
kar han egh botu gange til arwodis so ar salt
oc taki the atthr pennings sina so vth gaff. Kan sun
dher dylia oc wil egh atthr taka flerdh the ha
salth han halue tha ~~far gyort~~ Wydz ordh then
so køpthe mz thwem mannum han til salu sua lo
dha oc til botth so for ar salt. Wil han gulsmi
dhe gul atthr sylw j hender the atthswardhas thz atth
gyora thz skal han skerdh in antthwardha mz
syax mannum han sidhla sighia thz so gul ellr sylw
atthe atth thz ar egh swa skerth atthr fanghit
so han thz wth fik War tha thz a thra siex na
na withnum so meer warø tha thz veth sigx wena
the smidhe wer wardher oc taki lon sitt Fella
the han ganghe thr vm som vm annan thiuf

watt

Kop mæ saltth wax ellr k robilse smør
Fleth talgh ellr ~~robilse~~ humbla / X [illegible] hwar
man saghe flerdh køptha ellr saldha tha ~~[illegible]~~

kunnughe thz foghatanum oc burghamestarome oc
the tolfmanna mz thy sethe a hwat flerdh ar saldh
allar eygh wara the han su saldhe war sak los ffellu
the han bøthe fyratighi mark til tre skiptis mals.
kunungs. oc stadz. orkar ha eygh botu gange ol ar.
wdis so ar sakt / Swa skal alla stadhe bystads thes flerd
hittis i kopum oc the samu flerdh hwat thz ar i hu
bla ellr adra skal brennas oc thy su kopthe skal
peningha sina atter taka Engin maa bydhes bondas
barn ellr hion kopa vthan bondhas witu vthan
the ere til salu sath. Hwar su kop gør mz them bo
the tre mark til tre skiptis mals. ko. oc stadz. Hwar
su falskar wikot gooz oc kunughe war a takin ga
ge han anat tilwfnadhs

kiöpslo
mz
bundas
hion
4

Nv gør man kop a torghe hwat heldhr man
kop dyth ellr klwit klandhas thz kop
oc wedhenghe fanghamann sin they som
klandhat ar fore tha skwat the til sin sins klandar
da mz ~~thwegh~~ thweggia manna witne oc bindhe
torghkop sith mz kop witnu sina tholf byamannum
oc gøri sik wtinfliva oc sidhan taki han sith atter
su klandat hawer oc hawe halfwan skadhan. Hwar
ther/k kop ma hors ellr kwo ellr hwat thz ar. so
fødhes aff oc klandhas sidhan thz fa ha kop hawer
tha skal han aff fødho hawa so vp han fødh thy
ath enge maa annars aff fødho werdha oc losa
sith atter su wath ket hawer for half wærdhe

Leggher man peningha in til annars mans ellr
adhra kopthe tha legge mz thweggia ma
na witne oc taki atter wth mz samu witnu

ären egh swa bätre til. ella sighir then som j lag
dhe ath thz war mz mislaghi en han vthgaf. halve han
bisordh ath vtta vtgiwith wara mz swa maghna ma
na edhe som gooth sigh wara. Eptir ath thz brindher
ella mz walde takx fylgis beggia tera saman wäre
ogilth fylghir egh beggia thera ath geldhe vlith athir.

Ether man ~~bo~~ wedh mane lofwa hwat thz ar 6
mykla ella minne, tha sätti thz wth mz twegia ma
na edhe. Nw kunna the wel wirna for en stem
ne dagher ar vthe brindher beggia thera gilde inte
wth sor. Nw kan thz fyrelas ella baltagas, tha skal
thz for borgamestara ok radhmän. Wither lidit gioras
ok kirkio thera sidha the lathe ther efftir lysa ba
dhe til sins ok thy wedh war sath ar egh beggia the
ra skulith gilde wedh j sith egandhe athir.

Nu ar stemnodagher the vthe for wedinne ok 7
lofar egh athir. tha skal han wedh athir
bindha a radhstuwone. en radhstuwo dagh
aman ok tridhia wil han tha lysa wedh sith tha
halde waldh til athir lysa. wil han egh tha skulu the
wedh mithas ar wedh betra en geldhit tha gilde
eghandin til swa mikit som wedh ar wert. ella mera
werth, ar wedh mynna werth en geldhit ar tha fylle
the til sin geldha skuldhe ok the budhas for skylme
nighas en thi halwa ther ~~k~~ retth til

Borghar man peninga for annan geldhe thz sama 8
wth so han burghade for han ella ~~[illegible]~~ wäri
eptir thy peningha so summa ar mz edhom ath
han aldrik borghade for the peninga. en en ar wetne
til ffelsthan ath edhgeino tha geldhe thz han burghadhe

köpmala

iij mark

For hwat thz ær mæn allar mynna æn botæ til tre skip
thes mæth mala gardena kunna · oc skadana ✝ Nw kan
them atth skilia / sighir annar vara mæn burghatt oc annar myn-
dhæ liggiæ thz til thæn mana sum revlawro tha han tok sik
til burghasman æru egh the til liggiæ fram a dyskan for
foghothen oc radhmana swa mykæt han kænnis peningha
ællir pantth / ok vari tre mark mz treggia mana edha hwat
th ær mynna æn tre mark vari mz ~~sik~~ sialffum adha / ær
th sex mark ællir hwat thz ær mæn · vari mz sex mana ·
adhe ær th nokot mynna æn sæx mark vari thz mz twæg-
gia mana adha ✝ Nw æn egh ær bitne til hær vm the
peningh tha til for the burghadhis / burghar nokor · fore
sak annar oc rømer the budhan som burghadis ✝ swari
the sum burghadhe ær hwat han ær til ællir bortto burghir
oc tha swo atth manith skal for rætthin koma oc vari han
saklos / hafir han egh ~~sak gen~~ tha swari fore sak hans

9 Hwilkin ma nokot taka lana aff andhro han skal
halda tweggia mana vitne thær til samwledis tha
han th vth gældhir · gører thetta vtha vithne ok kræfs
thz giældh han egh kænnis vari sik mz vithnu oc adhe
som geldhit kræfs til / oc swa som for vskildhis

10 Hwilkin ma pantth takir aff andhro tha skal han
lagliba vp biudha tre rastulos dagha / ✝ Vthan thz sy
gul ællir tompt ✝ Ær th los pantther · stadhe sidhan
attha dagha hwr tompt gardh oc gul bindhis vp tre
manadha oc stadhe sydha o salth fiurthan dagha ·
vardhir agh the pantther · atir losther tha / ✝ haf wa the
som pantthen han baldh egha ælla sælia aptir godha
mana metordhum thwa aff hwarra thera begna

11 Vil nokor the pantth bætir sætthia / ✝ hanum rætthir vardhir
sætthia vth fore sama peningha som pantthin hanno
sætthis oc gyre the bætter likat som pantther a · mz thæ

manz. oc lose atthr um han vil oc swa thz han satthe
varth oc lethe reth sin giora mz them panthe a. burghers
panthom mynna tha retthe ar hono gyrdher gangthe til
thes han vth satthe oc lethe reth sin aff the taka hono
the sama panth satthe Betthr ha the sama panth vth
for mer. an ha hona staar bothe tre mark til treskip
thes mal. konung. oc stad/ ozkar han egh botthum gan
ghe til avrodhis först for malsaghandens Ok swa for konung
oc stadh.

Nv vil man sin panth atthr losa oc the pantha haf 12
ver forderf meer an panthe staar for. legga skal
mikit fran ha kemis for foghota oc radhmann.
oc gyrx sydhan adha epthr. thy hans skuldh for panth
satthingha gifs vtha thr aru burin af til

Alle the panthe man skal selia alla losa thz skal gorats mz 13
thweggia manna vithno

Ns the thima byamne alle the skrå. kopslagha. tha 14
ma enghe andra for koph gora alle sik til anars
kop lata vtha hwar kopthe thz ha akombr. an han grittis
hwar sin anarledis gor en nu sakt ar bothe tre mark til
treskipthis maltegs. konung. oc stade. oc ha gangthe til kop
for a stadh. an thweggia manna vitthne ara til alle vary sik
mz thweggia manna edhe oc sialfs tridha Hun gestha kop
var sama lagh The so thiwe sel eth bothe tre mark til tre
skiptis sva for ar sakt oc the sv fora kopthe gangthe til
kopens The byamens skrå sv halvu stekk eghir oc sina bid
seglingh til sinnvithigi mikla magha selia oc kopa sv andher
byamen epthr sins ~~andre~~ stadgha gamblu/ The byamans
skrå sv haflva sut eghir oc syna vidher leggingh til tingthe
marka magho kopa hwdhe bukskin getskin rea oc ther
oct tiu thri halfum dikrom oc egh halom grafskin
mardhskin halfum timbrum oc oct skin tiu aller tig
oc hwer the bidher koma oc egh helu timbrum Vm

talgh smør flesk oc tolken annur vari sama lagh
The mina hafwa sith eghit oc fæ sina vidher legningh
en tinghs mark magho egh kopa bukskin hwadhe ellir
getaskin dyrkad hel ellir halfwin aller epthir hwadha
tali ecc aller thw vthan vari thet allaledhis vidherskil
doghir. All annur skin som ær marskin graskin lekat
tha skin oc hwaria handha skin thz helst ær magho
the kopa epthir skina tali ecth oc tw oc huru the vi
dhir koma oc egh hel timbir aller halwin Hiera skin
oc katskin ~~linnad~~ liuaas the hel timbir kopa oc halwin
huru the vidhir koma lambskin kytlingaskin oc klypp
ga skin vari j samu laghe Vmoz talgh oc annoz tolken
liuaas the egh kopa vtha markad hel oc halfwin
egh liufs pudhinn Thetta ær slika vndhir standhane ath
abeth thz offwir halft dikir tal ær / alla timbir taal ær
aller smør tal aller talgh thet magho the egh kopa
Kop nokor annarledhis en nu sakt ær oc vardhir til
vunnen mz thwegia manna vithnu bøthe sex mark til
tre skiptis malsegh. k. oc stad. oc halve fore gioreth thz
han kopthe oc thz taki konunge oc stadhe enskylth
orkar han egh bøthir gangher til arfwodhis for ko
nungh oc stad. oc the kopa malseghandha reth til sin
Swilkin nokot kopir j bathum oc bardhir. til vunnit
XV medh thwegia manna vithnu bøthe tre ore til tre
skiptis mals konu. o stad. oc halve fore gioreth thet
han kopthe oc thz taki konunghe oc stadhe enskylth
aller vari sik mz twegia manna edhe the fo oc sal
bøthe samu ledhis aller veri sik mz sywlfftus edhe ath
han egh aff them kaupthe vtan fisko liwandhis aller
dødha skal man a almenningstorghe selia aller bøthe fi
fore ær sakt Fialathe vngt oc gamalt hwaria hadha
feladhe thz helst ær oc annoz kop the til kopstadhin

Thas skulu a almenninx torghe salias oc kopas Hwar
som annarledhis kophir bathe tre mark til treskiptis
som fore ær sakt oc thz han kopthe taki konunger oc
stadhe enskylt æn til xii tweggia manna sithan ælla
wari sik mz tweggia manna edhe sik sialfuer tridhe
Wardher han fællir oc orkar egh bota gialdhe til æfflo
dhis som fore konunge oc stadhen oc löse malseghandha
reth til sin oc the som saldhe bothe samuledhis ælla
wæri sik mz sielffs edhe som for ær sakt ¶ Hwilkin
man som köp nokot i skipum bathe tre mark som for ær
sakt oc hawa for giorth thz han kopthe oc take
konunger oc stadhen enskilth æn til een tweggia manna
withne æru egh withne til wari sik mz triggia ma
na edhe oc lagh sama wari um the som saldhe oc tho
egh the som saldhe peninga sina gwarra halwa som tha
sik for kopeskath sin wtan tha han warith fangen thæ
for mædher oc wil egh budhet haldha oc thetta ær mæ
badhe um the kopeskath vtlenskamanna mella timar
som halsinglia oc ~~[illegible]~~ tolika andhra oc them of
lan aff kopstadhumen oc landhenom koma ¶ Wilia oc
halsingia ælla andhra tolike som aff kopstadhen koma
selia sin kopeskap i stadhenom i opphebodhom thz maghe
the wel

Thessa wardhgiorda manna badhe kopa oc selia i sku XVI
pum athe sabloss korn kalk sildh oc sial oc fath
reth oc enghe annan kopeskap vtlen thz for bothe
sum for ær sakt tho maghe bondher selia nöghth sin
i skipum

Enghe man ma kopa ælla selia ælla nokot handha XVII
kopslagh giora a wærra malme ælla sudhra vtha IX
i stadhenom mella norra brwo oc sudhra brwo vtan the
som kopthe bathe tre mark pening oc tre them som sal
dhe til treskiptis som for ær sakt oc halva fore

giorth thz tha köpthe oc swa thz sum saltth war til ~~tresk~~
thweskiptis konungs oc stadz enskylth ay til aru thweggia
a mana bitne allr vari sik sum for ar sakt. Kyldh oc
kalk mana atth saklöso köpa oc sælia a hwadhia mal
nome

18 Kothmanga magho wella pingxdagha oc pastha
ka landha köpa atth saklöso. thz sum the köpenskap
~~til~~ par ~~sum~~ sum faladhe hwaria handha faladhe th
helst ar th wara sum lenghre ellr j andhro thinna nokot
köp ellr annat köp en nw ar sakt bothe siex mark
til treskiptis sum for ar sakt. oc hawe for giorth
thz tha köpthe oc thz taki konungs oc stadz enskylth
ay til arw thweggia mana bithne alle vert sik
mz siex mana edhe falz tha atth edhe oc orkwegh
bota gyris thz mz sum for sker sakt.

19 Foghatan borgamestra oc radhmæn skulu all aar
fem thinna j hwario manadhe j hwario stadh
gingh thitha for nepdha mana virdha oc liggia ep
ther thy the prona torfthena wara swa atth the sum
sælia gilwa fult oc the sum köpa fa fulth geen fulls
Wel nokr annar ledhes oc vitha forlighningh swa opthe
tha thz ger bothe tremark penings til treskiptis
malsegand ka oc stadz oc hawa forgiorth thz han
saldha oc thz taki konungs oc staden enskylth Bak ker
magher for derwat köpth ellr nokrahadha kötth
for annath an thz ar oc warder. bidh bundhen
mz thweggia mana bithne bothe syax mark til tresk
ipthis sum for ar sakt foghaten oc radhmæn. haflwi
waldh atth giora mz thy kötthew hwat the wilia æn
egh bithne til vare sik mz syex mana edha. falskar
oc vakor sina geringh sal atth ledhgr for anath allr
gor annat nokot fals a ghingh sina bothe sex mark
sum for ar sakt oc konungs foghotthe oc radhmen

gera ther mz hwat the wilia hwilkin egh orkar botu
gunghe til arwodhe sw for ar sakt
Alla dagha sw marknadha skulu haldhas j thesso 20
forna kopstadhum alle hwar ~~...~~ ar tha skal en
ghen ma nokot kop gyrnem sunnodaghe vtha en
anath dagh forr han hawa sw ther apther kombar
Alla andhra dagha ma man badhe kopa oc sælia epter
thy til bor twa dagha fulla skal man kopslagha thri
dia a fethenen sum the til stadhe koma
Alt thz iarn oc kopar sw ma kop a. wastwarose 21
oc j andhre stadhum oflum til thz skal ther weghas
oc mz stadsinz merke merkyas oc enghin hins adhra
adhra wikt quelia til baganadhe j the sama stadhum
me tha han wil thz borth fora oc alth thz iarn oc anath
tylikt sw smor ~~kop~~ flesk oc hwat thz ar aff the forda
stadhome til stokholms kombar sw ther vp skipas alle
saks thz skal ther weghas sendhat oc nakre aff them
for nepdha stadhum skip til thyzskaland oc sit iarn mz
oc anat tylikt sw for ar sakt merke thz mz stadsins
merke oc taki stadz ~~...~~ wff ther a atth thz fulth wegh
oc vare saklos j stokholme vm adhra wikt vtha thz vph
skipas ther alle saks sw for ar sakth alle mistanke
ar j alth thet gooz vth skal foras sw iarn kop flesk smor
oc anat tolikt sw ma sal andhro skal alth for weghas
ey thet vth foris oc mz stadsins merke merkias en
thz merkias maa hwar annarledhis gør haffwi forz
giorth thz sw wwegthith ar ey til eru thweggia manna
withne alle merkit ar ey til oc alth thz iarn til stok
holms kombr oc egh fulth weghit thz taki konunghe
oc stadhen enskildh
Enghen ma mer j helsingia landhe dalum iam 22
taland alle hwar thz ar a landhem wiko marknat
hawa alle ther nakot koph drifwa for en konungx

skatthir ær vth kome oc vp takin wirdha ~~kun~~ lukas
allir thir a landhenom fara oc kopslagha j rettho mark
nadhe sitthir egha haldhas hwar annarledhis gan/
ganghe epthir thy ther vest vrskils

23 Hwilkin man konungx foghote ællir nokor konungx
Hembiz man fidhir a landha thet kopskap drifwi
swa sum j hofmanna swene ptta swene bondher. ællir adhre
men / taki aff hofmannom thz ther kopthe oc saldhe oc a
fiuretighi mark peningx en ther nardhe laghlika til bu
dhing mz landz laghum oc the fiuratighi mr. wari ko
nungx ensak oc thz ther saldhe ællir kopthe / Wær
dhir oc nokor funghin j stadhenum aff tessu forde ma
nna oc til budhen mz witthum thweggia manna wari
sama lagh oc taki half konungr. oc half stadhen
oc thz kopt ællir salth war mz for thy atth all kop
skulu j stadenum wara badhe kopstadha manna oc
land landz manna mella / oc thir sin kop gora oc
ey a landhenom ællir adhrom stadhum Enghe landzman
ma kopa nakora handha kopskap j stadenum fixladhe
ællir hwat thz ær atth ther skal thz thir atthir salia
j stadhenum oc vth maghla widhir boot sum for ær
sakt. Hwilkin j tesso malom egh orkar bothen
ganghe til arfwodhis epthir thy hanum til bør

24 Hwilkin man ma gora skadha adhrom a sino
gooze mz wilia swa sum annar byggir vndhir. oc
annar vfinan a oc thes gooz vndhir. ær hwatt thz
helst ær salth ællir kledhe fore deuflotis aff the vfan
a byggir. oc eru thir thweggia manna withne til
atth ther honom the skadha gyordhe ællir swa stora
botte hanom allan skadhan atthir they ther hanum
gyordhe Dyl ther atth ther honom the skadha gyordhe

oc ær ey withne til aller bar athakin / Veri sik epther
thy hanum saktin vitis falz ha ath edhenum / felles til
sake orkar han egh skadha atherialdha lose thz mz
arfwdhe fore bidher malseghande su hanum skuldi geaff
Nu kan thz aff wadha til koma oc egh mz vilia
bothe tha hanum hwar fierdha peningh aff skadha
has oc e fullan edh epther thy hanum skuldi gyfs
falz ha ath edhenum falles til sake orker ha egh bo
the gialde til erfwdis su for ær sakt / nw than ska
dha ma gør adhrum i skipum wari sama lagh

Hwilkin wiin lather salt mz stopum mætha 25
aller up stigha bithan foghotans oc radhmana
bithu alla orloff bothe thz mark til treskiptis
malseghandenum konungenum oc stadh oc hawe fer gjorth
fitetth oc thz taki konunghe oc stadhe enskylth ...
oc ha thz dyrare ey ~~salt~~ sæth ær wari samu bruth
oc betringh

Hwilkin man wiin hwaria hadha wiin thz halft 26
ær miodher aller andher drykke vil mz mætha
aller stopum salt hafwa sighi til foghathanum oc bor
ganestum ath the thz salt gjore oc setthin a fogho
thanum oc warandhe aller has embitzmanne bidher
both sinn for ær sakt. 27

Al matt su til wiin miodh trumpol oc adhra
drykke hwru the skulu merkias for an aff
them mz aller selis oc takas aff them ther til sat
ther bardh eet aller ~~thr~~ tw aller swa magh mætha
sinn ha bidher torf ok ey sin dryk wiin aller miodh
aller hwat thz ær mz krwsum aller adhro matto
mætha bithan thee retth eva oc likat bidher the
sama matto för anarledhis oc bardher ther.

mz firnij a farske gang til eena marka skadha
giøris mz hanum sidhan mz andhru falsare. Dwelies
thz hanum lenge giøris mz hanum sum orskils j konungs
balkenum vm annat fals

28 Hwilkin sum gifwir vanmatho aff vine bøte tre mark
penyngha til treskipthes, j malsegandhe konunge oc stad
For van matho aff myødh bøte ena mark til treskip
this sum fyr er sakt for vanmatho aff trampol bø
the sex øra til treskipthis For vanmatha aff swete
øl bøte thre øra til treskipthis sum fyr er sakt

29 Hwilkin man wil nakot aff thessum forda dryk
kyom sælia mz tunnom han skal althingx the
up j spundhit fylla oc j swenskum tunnom metha
Hwar sum annarledhis sæl oc wardher til bundhe mz
tweggia manna withnum bøthe sex mark til treskip
this oc halwe fore gøres thz han saldha oc thz taki
konunger oc stadhe. enskilt Stopet aff godhu [illegible]
ta øla oc thas like skal sælias for twa penyngha
Trampol oc thes like for tre penyngha Pusawalle
oc thes like for iiij penyngha Vin oc myødh epter
thy thz godh er oc ey dyrare

30 Cap. 1j Medh forsta skipum magho alle gestir in til
stadhen oc landhit koma liggia ther oc køp
slagha oc vt fara ath skuastho vara fore dagh
næmmer micheals messona oc køpslaghe epter
thy j lagbokene vtwisar? Hwilkin egh wil tha
borth fara bøthe fiwratighi mark til tweskipthis
konunge oc stadhe, vtan han kombir ther epter
skiotsenth? ath han egh borth maa fara, ællar han
aff wedhir wndh kan ey borth koma oc thz witi

fatthoghe ok radhmenne Jorlika hworu ther um
ær. Ængghe gesther ma vp a landhet fara ællr vidha
kop ath drifwa ællr skuldh manna vidher kreffia sum
for ær sakt. Men aff konungx radhe skal in til
stadhe koma j thwem thinum forstha daghs um
pingizdagha annan bin sta iacobs daghs allom gest
thum ok byamannum retth skipa annan fiurtha dagha
epter thz tha han rettin sitter. Men aff ærkebis
cops caplo skal in til stadhe koma mz thz sama
aff konongx radhe allo retth skipa aff gesthom ok
byamannum aff hofmannum ok klerkum ok aff andhra
lansmannum the ey kunna retth faa epter thy sum
for er sakt ok swa gøre hwar j sino bischops do
me

Nv koma skip siglandhe j skerum mz hwariss
handha gooze thz helst ær tha skulu the in til
stadhe fara ok thz vp skipa ok ther mz gøra sum fore 31 Cap.
ledhis vrskils Sighlær thz skip borth halwe allo
thy før giortz sum the mz fara ok bøthe hwar ther
ra fiuratighi mark ok tessen badhe goozit ok pengha
taki konunger ok stadhe halft hwar thera. Nv kunnu
the egh bardha faghse bøthe tha foghotha
ok radhmennene vm letha ok vm spørra hwat man
nu thy barw ællr hwat the hældher ather komo j
stadhen ællr nokorth annars stadh merkis ath tha
sum burtth bøthe ok betmaghe bardha the fongne
ok orka ey bøther gyris mz thz sum for ær sakt

Atth thz gooz til stadhen komber thz skal ther 32

vp skipat ok saliat ok engin hawi thäa wald at na
kronu orloff giua the goz at borth föra Dirwis
nokor thät the borth föra aller nogher ther aff
hawi the sama forgiorth ok böte fiwratighi
mark ok taki halfth aff hwario konungi ok
stadhin foghotin ok radhmannene lati the atar
föra til stadhi ok skipheran thät sama skip
fört böte fiwratighi mark til twä skiptes som
för är sagth ok taghi malsäghandin aff hwario
thässe both til tio marka

Nu komber viin ok miödher ok annar dryk
kär til stadhin tha skal han ther saliat
33. ok ey at borth föras Dirwis nokor han
borth föra böte fyratighi mark ok hawi
forgiorth alth the wiin han hawer ok alth annath
som för war sagth ok thässin tw taki konu
gin ok stadhin enskyldh ok skiparan som
the borth lath föra böte fyratighi mark til
twä skiptis som för är sagth ok aff thässom
botum giwis malsäghadanom tio mark Wardher
ok viin sath ok thy the ägher vil ey äpter fogh
tans ok radhmana budhi ok äpter thy the war
sath hawa ok salia böte iij mark panninga til
thä skiptes som fora rä vrskildis ok hawi for
giorth fatith ok the taki konungi ok stadhin

enskyllth wm alla andra drykkia til stadhins bodh
wäri sama lagh
Nw före gäste ok byaman kladhe til stadhin 34.
ok landit tha skal thz rätfardhoth swara
ok langlek sin halda äpter til thy bor ok fordhu
plaghadhis ath thy thz förir tha skal thu ma war-
na ther mz sorn thz aff hono köpär Firr nakor
thyn anath kladhe förir hwaria hada kladhe that
hälzt är fälle aff i pängomin äpter thy kläd-
mena ok styrnra är/ änthz halda skal allär
taki thz konungin ok stadhin enskyllth ok böte
konungeno ok stadheno fyratyghi mark ther til ok
giwi malsäghadeno tio mark ther aff Sama lagh
wari om alth anath thz ma förir til landeth
Salth ok kryde ok hwath thz är vtan ther hittis
mbudith fals mz / tha skal thz bötas so för är
sacth ok gozith sialfth brännas Hwar so ok
thz köpir böte fyratighi mark konungen ok stad.
enskyllth Vardher tha til budin mz twäggia mana
withnom hwern thta vitis antwiggia tha haw
thz köpth aller saalth ok äru en witne til wäri
sik mz sax mana edhe fall tha ath edhen wari
ther lagh om som för är sacth Sama lagh ha-
vi alle adhre köpstadha a hwar thokkt sal sallir
Nw tha foghoten aller hans ämbäz köpie
man haw j skipu köpth ok taghit thz hono
hono thignas äpter thy vrskils j köpmala bolka 35 cap.
[illegible] tha skulu gäste hwadhan the hälzt ära koma
sith goz ok kladhe hu sith skipa ok för alt j ränd

iok i ängin anna stadh swa kladhe läripth krydde
ok aldra handa spissari kwal koparrok ok ana
tholkin thinga alth th som maa barat til ok
o fra ok th läti skiva for än noghot ther aff
salt Skipar ha th vp som nw sacth är aller lat
en skiva böte fyratighi mark konunge ok stadhen
lönär ok ha nakat vndan ok wardher ther fangin
in hawi forgiorth th ha vndan lönte ok böte
fyratighi mark som for är sacth Allt th wiin
som the föra skal i stadsins källaran sälias
ok ther inskipas ok skwas ok i ängo andron
stadh Ok thässom förda so är kladhe ok wiin al
la hwath th är skal husalegha aff givas äptir
gamblom stadga Hwar som borth för än han
haw husaleghona vth giuith böte fyratighi mark
konunge ok stad Salt ok anar thinge so gästa
sälias ok i angom källaro äller bakbodhu ok the
forneda kladhin läripth ok annur thulkin skal he
lum hudhum ok helu stykkiom sälias ok ängo
stulum äller alnum Spissari helu dusinum Salt helu
th alth i sänd sälias vtan the aff gothlande
ära tho lowas skipudu salth sälias ok mina
en Engin ma ok annur ledhis köpa Hwilkin
annur ledhis säl ok wardher til bunding vm twäg
gia mana vitno böte fyratighi mark til twäskipt
konunge ok stad ok hawi forgiorth th ha salde
ok aff thässu botu giui malsäghanden tio mark
Nw kan gästin nakro byamane fa sith gooz
ath han skal th ath honum sälia än twäggia

lönlika ällr opinbarlika kladhe æller sinæ gatubodh
stykkiom hælu ällr halum läripth spissari hælu
dusin ällr halum ällr huru han ath kombar
Halt pundum ällr huru han kan vidher koma
mz thöm köpinskapino ällr adhrom vintar
ällr somar hwath han instadhis ällr ey war-
dher ther bundin mz twäggia mana vitno böte
gäste fyratighi mr på konungs ok stadz ensk-
ylth ok hawi forgiorth thz han til salu läth ok
thy som sälia skulde böte attatyghi mr pän-
so för är sakt Ey maghe ok gäste sin kö-
pinskap ällr sith goz æller i adhra stadha ällär
a land ällr i nakrom marknadh föra ällr thz
ther sälia vtan han hawi forgiorth gozith thz han
fördhe ok mz fyratighi mr konungs ok stadz
enskylth än til äru twäggia mana vitne
ok malsäghandin taki ther aff tio mr / Rw
kan nokor finnas thy . thz a thera wägua-
gör twäggia madh wärdh drom ällr vedhom
pänningo hwath han skal hawa ther batan aff
ällr ey böte attatighi mr ok alt thz han madh
faar badhe sith o gästinne ok both aff gästeno
som för är sakt än til äru twäggia mana
vittne ok malsäghandin taki tio mr aff so
för är sakth Här aff sinz ok nokor thu gästa
pänga til sins tagher ath han skal mz thöm
i stadhenom köpa gästeno goz til handa ok skal
ther for aff hono löy hawa ällr ey ok gör
ey rätelikith köp ok oppinbarth mz hono ällr
gör köp madh hono för thy ath han skal sak-
lös for brutum vara æller i thesso maleno varin

thers vm sak / sw ffor ær sakt. ~~til~~ badhe byn biamæ
næ oc swa gesten / Sen til æru thoegiæ mana vitne
oc aff thesse bodh giwi malsegandenum aff tio mark oc
the mane skulde giffue forat / nokot aff thesso fordo
oc vardhir egh til budhen sw ffor ær sakt / han skal
sik verra mz sæx mana edhe / Falz han at edhanum
fellis til ~~fyrr~~ sakenna. ortu han egh bot gangha
til ærvodhis ffor kon. oc stad. sw ffor ær sakt.
36 Allan the kopeskap gestæ hwilke thz halzt æru
aff flamdhir thyskalandha gudhlandhe ellir hwa
dhem the æru / skulu gora oc drifwa j landhenu
oc stadhome tha the thir koma han skulu the drif
wa mz kopstaaz manum oc enghum andhrum sw bon
dhum ellir andhrum vidhir booth finvatigii mark oc ha
we forgiorth thy kophi ellir salth var. Endhrestan
dhadhe j the kopeskap swa ath the skulu thær kopa
smør iarn oc hwdha talgh oc syal skiwerningh
oc aldhirhandha gooz oc thz skulu the kopa halu
skippundhir halw dykerum oc anavlendis egh sw tunnu
halw ellir halfwn ellir stykkum kop vtan the sw
sal halfwrmen. en ena thunno ellir halfwa swa
sw thwa ellir tree ath ma hanna skippeth ~~fy~~ vpfylla
oc ath a waghenn ellir a sundhavan lettha koma
oc thir beghas sw til bor. Hwar sw ena halfwa thu
no ellir hela salia bil ellir haffwir egh inne / cenling 37
gia then j stadhenum booz ellir til komber aff stadz
manum ganghe byamana millan the thera j stadhenum
byggia oc them til koma sw aff wpsalum ær vastra
aros badhe seladhe oc kopadhe en nokor thera
nokot tilykt gooz kop ~~oc~~ Hwar sw anavledhis ko
par ellir sal bothe fimvatigii mark kunungenum oc stadh.

oc hafftwi forgiorth thz han kopthe ath saldhe Wial sku
lu gesthe kopa brendhan oc ey obrendhan widher booth
a badha sidho sum for ær sakt Thorffwa gesthe sinor
til sin kosth ath pundh eller thw thz skulu the kopa aff
them byamannom sum byggia i stadhenom the kunna til ath
driffwa sin kopmanskap i. oc enghom andrum byamanne
them til stadhe kommer widher booth sum for ær sakt
Ffinz oc nokor then sum sinor kop leutika til sin kost
oc lather i thunnor stortha warde lagh samu sum for ær
sakt Enghe kopstadz ma oflwan aff landhomen
eller hwadhan han ær. ma driffwa i stokholme no
kor kop mz bondhom alenhingum sinum halsinghom thet
til stadhe ko. widher booth sum for ær sakth Enghe
aff gestrikalandhe halsinghlandha. rodhen eller fra
landhe magho i adhrom kopstadhom sina warw eller
kopeskat selia ey i stokholme eller til andra kop
stadha fora widher booth fyritighi mark penningh Konungh
helwaktom skulu gestha kopa oc ey mynna magho
the thz kopa badhe aff byamannum oc bondhom Tho
lunab them aff gutlandhe kopa thre pundh korn
i stadhenom oc mynna ey hwar sum annarledhis koper
wari boot sum for ær sakt oc bondhe then sum annar
ledhis sel botthe tre mark eller wari sik sialwer tru
dhe ath ha wetthe ey aff theem laghom eller hwat
manne thz gor biama hwadha the eru. wari i laghom
mz gestom han vm fore thy at the laghe witta. oc
wita i stadhenom Ffrumledhis merkiadhe ath enghe ges
the sum wathatil koma aff flandhrom alla hwadha the
æru magho kopa sin i mella saliadhe eller kopa
dhe medha than the i landhenom æru widher booth sum
for ær sakt oc aff hwarieo thess fyritighi marka

sak. hawi malsegandhe two mark oc aff hwarri thræn
gia mark sak ena mark oc enthe aff thy sakt ællær kopth
war. Thætta skal witnas oc fulkonas ~~aff~~ tolff mannom
oc warias mz sex mans ey egh ællæ witne til tha tol
kit thinar. Hwar sum bardher faldher oc orker ække bo
tæ gangha til arwdhis fore konunghenom oc stadhen

~~Hær byrias skipmala balker mz flokkom~~

Hwru man sit gooz vp skipa oc thær mz fara tha thz
kombær til stadhen ¶ Vm skip fridh ¶ Vm
nokor bardher vtbyrdhis kasthadher aff skypi mz vilia
alla badho ¶ Vm akkan strenghær bardher sudher. ~~bin~~
~~thz~~ hugghen mz vilia alla badha ælla the fast a landh
war burin hworu thz skal rættas ¶ Vælw kan skip
til sio ællær haff drywa oc kombær skipbrutith ællær no
kor liiff mysther fore the samu skal atth han sin strængh
mysthe huru thz skal bøthas ¶ Vm togh vardha sun
dher hugghe mz vilia oc thær kombær skadha aff hwat bo
tæ thær til bør ¶ Vm atth thz skipin til hwris æn
thz bardher skadhat huru thz skal atthær bøthas oc
thy skadha thær ma aff koma ¶ Vm the booth til
hørær vm thn skadhan skypi giørs mz wadha ællær thær
aff tiinar ¶ Vm the skip widhær wrona liggia oc

the ther til kononglikin huru hwarth skal androm begia ¶
Vm skip a grundh kombir oc lesthis ey oc bardhir ther
kasth aff huilo thz skal atther geldhas ¶ Vm nokor
skipar gooz j annars mazskip hanum oluuandhis hwat
han hawer thz gooz inne aller ey ¶ Vm man skip
meer j nokot skip ey tha hawer fore lekt oc dyl ey
hwat rettæ ther til bør ¶ Vm nokor leghir ledhsa
gha oc vm stadhgha the mella gyoræ ¶ Vm no
kor man skip leghir oc wil eygh haldha aller the leghu
sal ¶ Vm man skip samleghir ¶ Vm nokor slipper
twgh aff handhum eller akkaro eller thungh byrther.
¶ Vm nokor nibyrdhis hugghir thwg aller styrena
syelw/ ¶ Huru lenghe nokor tughe skal a brvom
lyggia ¶ Vm the stadhe kan konongx atth skip bidher
broor lyggia

~~Vm skipmala balkan~~

Hwilkin man j stadhsins hafn kombir mz 1
skip han skal eygh for thz gooz vp skipa ay han
hawer thet konongx foghotha budhit aller
theem j thes stadh ar oc tha thz sant hawer bil han eygh eller
gither eygh thz gooz kopa j skipum ar tha maa han thz
lagh lika vth skipa oc j husa latha kopa sua for ar sakt
Ok tha thz tredagha quarth haldha epther foghota
oc hans vmbudhz Wal han andro nokot man thee
thredaghan oc haldher thz ey epther hanum sua for ar
sakt. halue fyra ørtugh ater thz tha mz foor/ oc førdhe
thz in til stadhe oc thz taki konongx foghotha enskylt
Hwa mykin fridh haw ma j sino skipe sua j sino 2
gardhe oc hwarra handha skillnadher ther thy
mar skal dømas oc retthas epther thy saken ar oc
han kan hendha vm drap eller saramaal eller hwat thz ar

3. Liggher skip i bryggio leghe warder ther mayn ut
bundhis kastadher i sioen oc ever thwegghia ma
na bitthe til bøthe niugho mrk til treskiptis
malseghanda kann. oc stade eller wer sik mz sex manna
edhe/ Liggher oc skip i akkara leghe/ oc warder
uth kastadher bøthe fæmtighi mrk til treskiptis
sum fyr er sakt/ Ær lw kan thz warda mz wadha giort
oc kombir egh blanadher i. saramaal eller blodhwi
the eller wkot thz has liwe ma skadha weria sik
sialw sierte oc bøthe tre mrk malseghandæ i ensak
uth forer vadhan kan honum wkoz wadhe ther aff
hendha vrskilis epter thy i drapum eller sarama
lum vrskils orkar han ey botum fore wkot thera Ha
the oc swa sum vrskils haff thz ær helgher i bilia leker
kw ella wadha

4. Huggher ma akkara strengh sundher mz bilia eller the
festh sum a landh ær buryn bøthe tre mrk mals
eghanda kann oc stadhe. oc bøthe atter strenghen swa
godha sum han war/ epter godha manna mzordhum oc
festhe. Orkar han egh botum ganghe til arwodhis

5. Nw tha wkoz mz bilia hugghir sundher akkara
strengh eller the festh a landh ær bwren oc the
til sio drifwa oc kombir i skipbrwth allir wkoz sit
liff mystir for thy at han. war has akkaris strenghir
sundher hugghir bøthe atter skadha the fingho alle
mistha liff sit/ kombir oc ther i manna wekt gifwi
liff for liff oc kunne enghin botum widher en sex ma
na withne awa til eller wær sik mz tolf manna edha
Falz han at edhenom wari fallin fore sakt. oc hawi wald
malseghande withir at taka alla gøre mz hanum hwat
han wil/ tho e swa at kon. oc stade. fa sin reth

6. Hwilkin ma tughe hugghir sundher fore andhrom

bothe tre mark til treskiptis malseghandenum konung ok stadenom
ok bothe malseghandanum atther tugh / swa ghiwit eptir go
dhamanna medh ordhom sum the for wara kombir thet ska
dhe aff wari lagh samu · Um draghrep ok rakka wa
ri lagh sama

n N u wardher skip bathe afhugghit medh wilia ok
tappas botte bothe atther bathen malseghandanum
eptir godhamanna medh ordhum ok til tre mark
maalseghandanom konunge ok stadenom kombir thet skadhi
aff bothe sum for ar sakt · Tappas the bathen egh
botte bothe tho tre mark for afhugghit · Hugghs
wkor annars dubbir aff wari sama lagh bothe atther
ok tre mark til · Tappas akkar galdhis atther epter
godhamanna medh ordhum · Orkar han egh botum gan
ghe til arwodhis sum for ar sakt ~~hwat thz helft ar~~ 7.

h H wat thz helft ar sum annar skadha fore adhere 8.
th skipe til hwir ok gör thz medh wilia bothe atther
skadha ok tre mark til treskiptis sum for ar sakt · Ar
twegge manna withne enw til kombir thet skadhe
aff bothis eptir thz skadhin ar sum for ar sakt ar
withne fore til aera aller wari sik epter thy saken
ar · Orker han egh botum ganghe til arwodhis sum for
ar sakt · Wilia thz graar a liff haas aller hughl ar
aller stinghir aller aff hugh ok thera hawdha

n N u kan thz swa wara ath nokor gör adhrom skadha 9
medh wadha ok egh medh wilia hwat aller han sig
lir hawd akka stryk aff aller akkar aller hwat thz
ar aller kombir drifwandhe thet a bothe hawd
wedhinghi aff skadhadhanom · han fik a sins akkare aller
hwat thz ar eptir godhamanna medh ordhum ok skip
manna adhre ath thz war wadhe ok ey wilia ok wari
sak loos fore bothenne han skuldhe with gilwa malsegh
kono · ok stadenom // Nw kan nokor ma fore arwas thet

thær aff skip brutz som the koma j bothe firatigi mark
malsæghandan til ensak oc thær skal a ko. tolfmanna
nempd oc bætsma hwat thz ær fallit um ffalla the tha
waru fallin warda the han wari werdher hwat thz
ær haldhit for wadha haller wilia / Æru oc war tha
engin bote gangæ til arfwodhis

10 Nv warder skip til stadhe siglande alla wan
de koma mz goze oc wil til brvna liggia oc
aff skipa tha skulu the skip warlikhatt eru sin for
liggia budha liggia oc latha the til brvna koma
hwilkin thz ey gør bøte fyri hwan dagh tha widher
brvna ligger epther thz han wardh til saght / j sin stad
sens skre / epther fogathans oc radhmanna budhi
twe mannum / a ewarandha til vithna bøthe tre mark
til tre skipthe mdskipt. konunge oc stade ok war hanom
bot gangæ til arfwodhis sin for ær saght

11 Nv komber skip a grundh oc lestis engin oc thorff
ath kastha Æk thz kasthat warder gwldhe allir
wadhe skip oc goz epther marka tali oc hwar skal
sin edh gøra ath han haw ekke gømt epther thy
goze han haw thær j Nw ka the skilia a kasthit
tha skulu the radha sin fler ære forfasthe konunge oc
me j thæs radh aller skip oc komber a sin oc offu
me oc turfwa ath kastha thz goz thær wth kasthat
gialdhes allir sin for ær saght oc tho geldhe æthe
skiplit mz Kan tho vskilia um kasthit / tha sku
lu the radha sin fler ær forfasthe

12 Nv skip ma goz j annars manz skip mæn en han
skipparen sighir allir fir stadhgar oc leggir
thær lon a halwatha for gørth goz oc thz taki

balkn

konungx ok stadz enskilth ok hetthe skiuratighi mark
til tre skiptis malsegandhe konungx ok stadz. Føre thz
ufnadhe ok hetthe thiuffwa ... til erw skepmanna
bitthre aller ha sielff thz kenir aller vel verir sik
mz tolfmanna edhe [Nw] orkar eghi botum
Nw skip may gøz i awarff mz skip mz en sor 13
leggs ok ha sigther sidhan skiplicirans til halwx
tha skipare baldh thz vilattha skipit ... han
vil ok taki frelth aff gooze has for thz atth han
letther thz aff fora epther thy ha giw arwedhis
manni loon ther for ok skipleghis ther til [K]om
bir kastli j sioen ok ar eghi fort aff ko. kastlice
tha vtth hanis ferfo sw oluwadhe ok skipadhe ok
galdhis enthe for vthan them for vnganidhe
vm skipleghs. en [K]asthet j kombir hwat ha
vildhe thz fora sw swat gooz aller eghi tho ay
thz kasthat wardher taki ther aff fulskiploon kas
thas mar galdhe athir apther marka tali epther
thy hwar hafdhe j skipeno ok atth kysthe fær
galdhis athir sw vedhs pengh varer aa twa mark
for ena aff thy kasthat wardh ok sw a opthra
manna hendher atth kastha sit goz j sio
Nw ligghir mz ledhsaghha sw the skal ledha 14
N sighla sighir sik the vilia fordha bitha alla
skadha affuir sio thiat the fore liggia sighla
sidhan a grundh ok fa skadha aff hawe the wald
vm liff hanis tha fer erw retth en skepmanna
bitthre aru til atth ha tolka skadhegha gøredhe
mz skip hærram ok skipthram kombir ok theem
vppa sio ok offsinne vari sak loos fore allo skadha

15 Legher man skip aff androm hwat thz ær mera
ælla mynna oc wil ey haldha them sum lekt hawr oc
hawr festhepeninga agifwet gæue vth halfwa skiplee
ghu oc hawe forgiorth festhepenninghana æru thwe gia
mana bitthre fram til han oc swa bæra ath han ha
wr i skipit skipat oc sighlet vrhampn aller waar at
aal ma se a bordhe oc wil han sit fran skipe skilia tha
wr al skip legha fæltiender mana laghbare vm then
legho sal sum ey wil haldha sum han legho saldha

16 Nv the thima sum ma seghlethe skip tha ma engin
naff gangha bithan skipherrans orloff ganghir ha
aff oc hawer nokot i skipat gialdhe full skiplegn hawer
ha ække i skipat oc gaar tho af gialdhe halfwa skip
legho

17 Latther skipare slippa sik tughe aff handhom ælla thw
vu maghe the eig gialdhe skipherran allan skadha
æller sum tughlet æpther godhamana vm ordhom. Bryster
tugh ælla aktar bære skipherrans skadhe sleppe han
sielwer aff handhom hafwe sielwer skadha

18 Hugghir skipherran tughe vtha skipherrans vilia
gialdhe æller skipherra allan skadhan epther godhe
mana vmordhum hugghir han sielwer hawe sielwer skadha

19 Alth the gooz til stadhe kombær mz skipum tha skulu
alle ther inz kumma att inghin handla tugha sum ær
kopar sild iarn alla hwat thz ær skal letha vp aman
brone liggia ælla thz ther selia bitha skipa i bodhir ælla
almænninge torgh bitha sik hwart gooz a brone liggiær
ær bothe tre mark malsegh konunge oc stadhen vm vidh
bær samu laghe oc annor tolkin

Legger wikor festh a anars maz bioz alla pa ala
ella festhebandh kombir ther skadhe aff husa lest
ingh alla wikor for derwas aff byggingh has bothe
ather allan skadha them ha ther aff faar. æpther finna
mæthordhe. thre a hwars the vegna

~~Her byrias ezors balker mz flokkum~~

Ds vidher mad heem ath eller gangher thes vili
andhas ath ha bil hanu skadha gora ¶
Nw vindher mad ad anars maz gardhe fore ofwr
mod sinu ¶ Om han skadha faar for an han ath
bondhas gardhe koom ¶ Om anar gaar j anars
gardh oc gor ethh blanadh eller blodhrwtthe ¶ Nw
ær dæp alla blodhwitthe bardher gyorth j heemfridh
¶ Om mad faar skadha anars stadh en j sinu gar
dhe ¶ Nw hittas mæ j gardhe satthe oc sky
bas ath oskittke ¶ Om mad heemnis a satth
maal ok bøoth ¶ Om mad hepnis æpther bøther
fastha ¶ Om anar hepnis a anan oc anar gyor
dhe gingha ¶ Om mad taker kono eller mø mz
valdh ¶ Om nakor gor forsatth for adhra a kyr
kiowagh eller radhstuw begh hwat ha far til eller
fra ¶ Nw kombir skilnadher mellan manamella a kir
kio begh eller radhstuwwagh ¶ Om kirkio fridh
ok radhstuw fridh ¶ Om mad æther anan a la
gha til mellw ¶ Nw løpar mad anan til stok
eller anarstaz mz valdh ¶ Hugghir aff hanu enda
handh eller en footh eller sting vth eth øgha æt
sva næsar eller tungho ¶ Nw hemnis man a
konungxdoom ¶ Nw gangher mad han aghlaghum

oc spiter han mz valdz verkum vt hemefrid
¶ Um bondhe vardher husfru sine swa atth dør aff al
ler husfru drepar bondha sin mz vadha ¶ Um barne
vardher ofhardhelika vadhet swa atth thz døør aff ¶
Kalla badhis manne tyuffsak allar anor sak ¶ Um man
bidher anan man drepa aller adhra gärnigha giora
fore sik tolka ¶ Um man oc thera mang baath thet
gøør ¶ Hwe liggar mz i skoghe aller skipe aller
anarstadz oc letther sik til man ¶ Um man gangher
i anars tregardh sw lukther ar oc taker ther frukt
mz walldh eple ella hwat thz ar ¶ Huru edzöret
skal bethas oc the bruth sum entloghia hedha i
sarum alla drapu ¶ Eller ther ginas tha edzöret
thimar

Edzöris balker

1 r Rädher man han atth adher aller gangher thes
bilandhis atth han vil bodhano skadha giora
aller rekis has hyone aller rekir the i hans
gardhe ar aller gyest hans aller has gardh søker
strangher tha ha i gardhum kombir ¶ Slar drepar
hugger sullir sarir alla slaar skeno blanat alla blod
viti ¶ Alle the ther mz ara i flokk aller farunøtthe
the haua brutthet edzöret ¶ Samalagh bar um
skip fridh bafhwa fridh haamlik hulsfridh oc adro
frauledhis up thelias

2 r Rynner han ma att anars manz gardhe fore
dhomo sinu han ser epther far hafthir eller sky
ruther epther hanum swa atth faar aff dødh aller
flwsar aller blanat taker sidhan tha kombir i hans
gardh sw tha til hielpa søker tha hans ha oc alla
the mz hono vara brutthet edzöret.

3 Nu kan the takas sw fore løpar for en tha kombir

i hans gardh sidhan flydhe til tha hafwa the ey
bruthit edzoret
Nv ridher man eller gaar heem ath adhro mans 4
ey tha ath the wilia skadha gora oc gittha egh
oc sla ey enghe til blanadh ey huggha ey drepa
tho hawa the bruthet fiuratighi mark til treskipt
malsegh konungh oc stad brytta the hws oc ske
slaa alla skynlwa mans eller skiutha oc kombi
blodhwithe innan allar blanadher eller nokot
tolkit hans liflwe ma skadha oc arw sex manna
witne til tha ar bruthith edzoret eller veri sik
mz tolf manna edha
Nv kan the man hemsokn gor wardha drepin 5
alla saar eller faar blodhwithe i thy ha gor
hemsokn tha ar thz alth ogilth thz ha faar. Nw
kunno the fyri fara oc wilia vndhan flya alth thz the
fa i gardhenum eller a tomptene thz ar alth o
gilth. Nw an the aghas widher i lukone oc ar
jawrzlidhe oc falla fyrther man gardz lukona eller
lidh oc hoflut vth a the hempnsokn gor wari
ogildher. Falla fyrther vtha oc hoflut man wari gil
dher thy ath thedhan fyol sidhan fyrther stodho
Nv kan thel lopha wr gardhe sidhan the til ridho aller 6
gingho hem ath oc drep slaar allar huggher
sidhan the bo wr hans gardhe bothe epther thy go
nghe ar i saru alla hwat thz ar oc ey epther
edzoret hwat ha warder saar ellar drepin sidhan
ha kombir vr sin gardhe tha bothe oc the epther
thy maleth ar gyorth a saru ella drapin sidhan ha
atthe epther stadzeth oc wari i engho tesso edzoret
bruthit

7 Nu hittas men i gardhe satte oc skilias at osatte ther ær egh edzöret brutit bitu han gar dhe i gardhe sidha wredher oc hempther sik widhir af hiælp oc taughir swa athir i gardhe hugger ællr drep ællr gör wskot thy for ær sakt tha hawa tha ar alle the medh hanum waro brutit edzöret swa them ma dom sin hempsdhm gjordhe for ey han sin bruth betirith tha geldhe aswa thæs sin ha arfdhe epthir thy the arff thoko oc for ær sakt

8 Nu hempnis ma a sithmal oc both tha a ha nu ha brutit edzöret tha skal thz tolfmanna nempd vita mz sinne edhe hwat hællir annar skylnadhir sie thæm mella ællr egh

9 Nu ma ma egh hempnas epthir bothir opsesta betta ha brutir edzöret vtha bothir ffee ey burghadha oc swa ffee sat skilith Nu tilltas the ey the sama dagh the for lægger tha magho the hempnas En hempnas the sidha bothir war burghadha tha hafa han brutit edzöret Nw æn nakot ær bøth aff bothgæmman tho magho the ey hempnas vtha kræwia thz æpthir seat mz laghum

10 Nu ma ey hempnas a annan oc annar gjordhe fiughia hempnas tha vppa annan oc annar gjordhe giughla tha hafwer tha brutit edzöret tha skulu thz tolfmæn vitha hwat geldher the sama the hempndas a gjordhe giughtena ællr annar gordhet the sama ey giughtha a hin tha skulu thz tolf men vitha hwat geldher annar skilnadher kom thera mella ællr hin hempna

dhes

bolkr

l anna hampnes han a anna. tha haffuer han bruttith
Wardher kona ællær mø waldtakin ok ⸌ezørith⸍ 11
wardher the ma a farske gerning takin mistho howth
sith ok æra siax mana withne til. wardher egh tha fan-
gin a farske gerning vthan synis tho hans kladhe ællær
hanna riffwin. ællær hørs opp ok akallan. ok withnis hanni
ok withno ær egh til laggie thz til tolff mana nampd
Radhe halffue nampd hwar thera kæranden ok swara-
den hwaria the han wari. wardher fælla the hon ligge thz
til malseghandans. Hwat han wil. bøther taka aff hans
ællær liff hans æpter thy so han widher kombær ællær
som ezørith ær. Tho swa æn bøther takas ok konungen ok
stadhen fa sin rætt. Wil egh han for kona som bruttith
haffuer Radhe tha halffue nampd malseghanden ok halffue
foghoten ok stadhen. wardher han tha fælder ællær wær-
dher wari thz wm lagh som før ær sakth. Taker man
konu mz waldh ok kona dræper han thy. ok withna
thz siax man wari ogildher. Taker man qwinno mz waldh
ok rymer aff lande mz hanne ok wardher han lagliga
winning til the gerning. tha egher han aldrigh fridh faa
før æn qwinnonna giptomanna bydher for hanum

Nu star man a radhstughu wagh ællær kirkio wagh 12
for adhru. Hwat han far til ællær fra. wil han dra-
pa saghna ællær slaa. for æn kombær til radhstughu ællær
kirkio ællær fra ok gør nokon thera tha haffuer han bru-
thit ezørith vthan thz se aff bradhom skilnath

Nu kombær skilnadher mana mællan a radhstughu 13
wagh ællær kyrkio wagh ok tho aff longe affwndh

slaar annar drap af androm ther är egh bruthit etzörit. Nu
sitter annar a radhstughu wägh fore adhru ällr kirkio wägh
ok gitter egh skadha gyort en tho at han wilde tha är hötter
mz ängo böther. hugger ok ther man klädhe manz ällr
wapn ällr skinuffu ok ära siax mana witne til bötte xl.
marker til träskipthis ällr wäri sik mz tolff mana edhe ok
hwar tolkith ymar j hws sinu ällr wäghu sinu etzöre matte
brythas än tho at han sarghar han egh ällr gör nokoth
thera ok kombr thz ij sinu för är sakth bötte xl marker til
träskipthis sinu för är sakth Sama lagh wari ther dör byn
thas äptir uakrom ok egh kombr blanadhr ij ällr nokoth

14 Nu drapr ma annan hugger ällr stinger. tolkith
Nu slaar blodhwite ällr blanadh j kirkio ällr radhstu
gu siäfftre tha är bruthit etzörit. wtan thz är kometh af
bradhum skilnath. ok thz skulu witha tolff män mz sinum edhum
hwat thz kom af longre afundh ällr bradha skilnath

15 Nu man ällr annan af laghu til malinu ok kombr egh
thrugh blanadhr ällr blodhwithe iman bötte xl mark
til träskipthis ok haffuir egh bruthit etzörith ok thz skulu
tolff män witha hwar han gyorde thz trangdhr ällr siälff
wiliandis ällr thin äptir han af radhstughu stampno Drapr
man han sarghar ällr slar blodhwite a wäghenu til
stampnu när ällr af stampnune ther för han stampde
hans tha haffuir han bruthith etzörit Nu sittia the a wäghi
nunu for hanum ok githa hwarke sarghath ällr slaghit
ällr dräpith blodhwite ällr blanath tha är hötter mz
ängo böther

16 Nu ledher man annan til stok ällr annan stadh hugger
af ena hand mz wald ällr een footh ällr stinger
wth öghat skär af annath öratt. skap ällr näsar ok

ath arffwens kunnith wara. arffwe nästhe frändhir ällir
sizkene än the til ära. ära the offu magha radhe tha nästhe
barnanna frändhir fore arffwe thera / thir til the moghanda
wardha ok eygh fadhir ällir modhir. Nu kan änath thera
sinne siwkfadhir är wara walande dödher barnsins. swa
ath thz doo en j sängh mz hanum. ällir theem badho ok war
skilt swa j laghumen thir fore ganga. arffwe tha modhe
ren. en hon en walande är / haffui ok thir sammsizkene ba
ri thz upp halfft arffueth mz modhir sinne Nu än hwarke
fadhir ällir modhir war ather bothu.

Nu witnes manne tiuff sak ällir hwaria handa bruth 21
thz hälz ära. takx man bastas ällir bindz ällir pi
nas odömen. ok en openbarlika j handom takith utan
konongx dom ällir thes hans dom haffui Then man thz gör
han ok alle the mz hanum wara haffua bruthit edzörith thy
ath hwar ma a fryth haffua a sino gozc. ok särlika a sino
siälffs kuffwe

Nu leggher man i anna ällir husbonde bundhir swene 22
sinum noko ma drapa sargha blanadh ällir blodhwite
göra hwat than sami a thässum maalum gör ätlwiggia j
forsatum ällir heemsoknum ällir hwnt thz händer wari
swa than sum legdhe ällir bödh j fulli sak. sum than thz
giordhe än til ära siax manna witne ällir wäri sik mz
tolff manna edhe

Huilkin sum röffwar aff androm j stadhenom. til ene 23
hors wärdhe ällir a sudhra malum ällir norra mal
ne äpther aff wardh är pinkth ok wardhir bar a ta
kin mz siax manna witnum miste hoffwth sith ällir löse

sik mz xl markum · malsäghandanum konungenum ok stadhenum / är
thz marka wärdhe ok ära witne til sum for är sakth · kumi
ängom bot thy widher Nu kan ey wara witne til j mok vo
thasso maleno ligge tha til tolff manna · wäria the han wari
wardher / fälla the han taki tha malsäghandin konungen ok
stadhen bötir aff hano · ok ey liff hans än han botir ä orkar
Orker han ey bothu · wardhe halshuggin Röffuar ok rokar
til ens öre a almänningx gatu som daghen siälffwan ok ära
thräggia manna witne til böthe xx marker til treskiptis
malsäghandanum konungenum ok stadhenum ällir wäri sik mz siax
manna edhe / orkar han ey bothu · miste hand sina Röffuar
[illegible]na til marka wärdhe som daghin ok ära witne til
sum for är sakth gör ther mz sum for wtskildis ath ha
liff miste Ath thz minna marka wärdhe är skal böter
for takas Röffuar ma som daghin a almännings torghe
ortuogha wärdhe böthe ix marker til treskiptis ey thrig
gia manna witne är til ällir wäri sik mz siax manna
edhe Orkar han ey bothu · wardhe slaghin widher stok
kin ok rymi stadhin vtan malsäghandin bidhi fore hanum
28 Nu ligger man j skoghe skipi ällir annar stadh ok latir
sik til ran · wardher gripin a them samu gärningom
tha skal han til radhstughu föras ther skulu tolff män
nämpnes sum han skulu wäria ällir fälla än ey ära siax
manna witne til / fällis han sum ranets witne tha skal
han halshuggas ok ey andro bothu widher koma wä
ria the han böte xx xl marker them sum saklösan
banth bastadhe ällir waldföra ok hwru mange
the äru böte hwar xl marker ok haffui egh brutat
ethzörith

11 Nv gangr man j andrs manz trägardh sum lykt ær
ær ok takr äpple ällr andra frukth mz walde bya
man ällr hans hustru ær fore ok wilia wäria Kombr
slagh thera mällan faar bondhen ällr hans hion drap
faar ällr blodhwite thet är bruthit ogildh faar the sum
til kombr drap faar ällr blodhwite wari ogilt

g Hwilkin man sum gör nokoth sum nw saght är antw
higgia hemfridh kirkio fridh hemelikth thinges fridh
bastughu fridh radhstughu fridh ällr nokoth af them
sum for är saght ällr oskiptu är drapr hugger ällr stin
gr gör blodhwite slar skeno ällr hwat thz är thet skal ok
böthas sum thz for wt skils j draparamala balkanum
ällr sara mala bolkanum. ok sidhan böte edhzöris mals
eghandanum xl marker konungenum xl marker stadhenum
xl marker ok them skal ey rikith ryma. ok ey goz hans
skiptas. Orkar han eghi botu warde halshugger. Or
kar ok ey then bothu sum til xl marka sak är sakt
j thessum bolkanum han skal mistha höggre handh sina

Här byrias Högmala

Vm man myrdhir man ällr konu. Vm fadhir ällr
modhir dräpr barn sith ällr myrdhir mz wadha ällr
wilia sinum. Nv än man takr twa laghgiptha konor
ällr kona man Vm man ällr kona warder mz trolsdom
faughin Vm man ällr kona for gör fostre barne sina
Hwar sum räfsar moth konungs här ällr moth lanzens hera

Högsmala

Om man ledhir a fostirlandh sitt thär wtlanskan ok bär alwö
ghan skyold moth sino rättu thra. Om nokor trosskildhir swe
sin rätta thra dräpir älla hustru sin hosbonda. Om man sättir
eldh i hws annars mz wilia ok wil op bränna badhe by
ok bonda. Hurw ma skal wärias älla fällas for tolkum skadha
Om kona älla ma bär forgingir andro. ok wardhir bar a takin

Högsmala balker

1 Myrdhir man annan älla kona älla hwar sum annan
myrdhir ok läggir a lönn ok bär ij fram. tha skal
then man stäghla ok kono stena. ok ära til siax manna witt
ne älla wäri sik mz tolf manna edhe ok foghotheen ok radh
men skulu the tolf nämpna. Wära the than wari wardhir
fälla the tha wari fällir.

2 Dräpir man älla kona barn sitt mz wilia älla myrdhir
fadhir älla modhir älla barn fadhir sin älla modhir sina
hwilkin thera gör man älla kona tha skal man man stäghla
ok kono stena. Om enthe är oppenbart älla seet mz siax
manna witne. Nu ware them thwem tolkum sak witnis ok är ey
oppenbart mz witnum tha wari sik mz tolf manna edhe ok
wari hwar them sik ok foghotin ok radhmen. thessa thedhe
wära the than wari wardhir fälla the tha wari fällir.
Nu är thz thera sum myrdhir älla mz wilia dräpir skal mista
arffwith ok theis dödha ok swa atlinghir. thawt thy ath engin
ma annan sik til arff dräpa. Nu än thz är aff wadha til ko
mith the bötir sum i drapamalum skils mz wadha ok thz
skal tolff manna nämpd a kona hwat thz war medh wa
dha älla wilia

5 Engir ma fran laghgiptir kono sinne ok fra fästir
sik adhra laghgipta ok häftir mz hon liffwi. sum than fo

mz laghum haffdhe fangit / Hwardher thz skalka lecth mz oppenbare
witnum siax manna in til hans ok mz kirkio ratt tha skal
han halshuggas ok the kona stenas ther samalaghis gör sinder
ther egh skil witne til ällir oppenbar witne hwari saklös

Forgör ma mane ällir kona kunnu mz trulldom ällum
andrum forgiärdum swa at thon ällir han far dödh aff
tha skal han stäghlas ok kona brännas än til äru siax manna
na witne ällir hwar sik mz tolff manna edhe fälz han at
aattha edhum fallis til sakene

Forgör man ällir kona skirlifsbarne sina ok barne sino
äff egna hwari laghi sama som liff thera mz laghum
sinum for witskilels ok standi som aaffuinth sinum för är saker

Hwilkin sum rädhaz är mot konongi ällir rikesens thra
ällir forsatu gör at han wil han fanga ällir dräpa
ällir nokra handa skadha gömgha göra a han ällir mz swiclikum
brefum radhum giärdhum ällir hiälp tha a han mista althz
thz han a iordh löfsöra ällir gardh ok liff sith än han fan
git gin Hwardher Ä ok kan hanum thz witnas ok en mz
oppenbarum gerninge fanginn hwardher standi til konongx na
medh / falla thz han haffdhi forgiort all thz för war saket
hwaria thz han hwari saklös

Ä som ledher a werlslandsherra här a sitti landh sith
ok bär awoghan skiöld a mot sinu rättom hera ok
hära sith eghith födhernis landh hwirgha tha sölie thöm
konongi vätkommen är til landith tha haffui han ok
alle the mz hans wärö förwärkat badhe liff ok godz
undi kronone ällir til äghadhe Ä som nokro witskilelse
tolkin sak ok är eghi oppenbarth tha skal konongx nämpd

than wara älla sälla was han wari wardher fälz thz han hawer misto
liff ok goz etc

8 Nu om nokor troskilogher kven äller thiuffru drapir sin husbo-
da ok wardher fangen a färsko gärning tha skal han stäg-
las ok hona brännas ok allt thz goz the ägha til twäskiptis
ganga gardhir ällir iordhir ällir hwa the ägha taki en tredhiung mals-
äghande annan konogenne tridhi stadhen Nu kven tolkin sak
wittis mane ällir quino ok är ey wnnin. wppenbarlika widher
takin ällir ära en siax mana witne til tha wari sik mz
tolff mana edhe Wardhir han wan wardher fälz han haffui
forgiort badhe liff ok sinu for är sakt Nu sighir then
sum drap wara til komith aff wadha ok ey mz wilia tha
skal han wittom affluom kwägilda bötir giffua Ok liff
ey mista ok giffui konogenum ok stadhenom laggha bötir
sum i drapa malabolkenum skils ok thz skal tolff mana nä-
mpd witna mz sino edhom Hwat thz war wadhe ällir
wili Nu orker han ey botha

9 Hwar man ällir i quins annars mz wilia ok wil brännä
badhe by ok bonda brännir vpp ethy goz ällir fle-
ällir gardh wardher widher färska gärning takin tha skal
han a bali brännas ok goz hans alt til twäskiptis ganga
en tredhiung malsäghanden annan konogen ok tredhia sta-
dhen thz swa atgh ä skal stadhen atter gialdas aff oskip-
tho then sum skadha fik ok sydhan skiptas thz sum atter
är Är han ekke ok ey mära goz än skadhin är tha skal
ä han sitia fore skadha haffra ok konogen ok stadhen
sak siäm mista

10 Nu kven tolkin sak witthis ok wardher ey bar a
takin äller til brundin mz siax mana witnum wari

sik mz tolff manna edhe ok rædhe halffue nämpd swarandin
ok halffue kiærandin Wæria the han wari warder ffälla
the han göre mz hanum sum for är sakt

Gar kona ällr ma forgiuger manne wardher bar a takin
tha skal han a taka mz forgiugomenum ok in a rætz
stughu lædha ok thz skal tolff manna nämpd witha mz
sinu edhe Hwat hon the forgiugr giordhe ällr ey
Wæria the hona wari wardh fälla the hona bothe xl mr
til trästipis malseghandanum konungenum ok stadhenom Orker
hon ey botu tha skal hon brännas ok affua taki goz henne
kan thz proffwas at hon haffui nokro manne skadha giort
ther mz til liff sins mz radhom ällr gärningom tha skal ther til
tolff manna nämpd til koma Wæria the hona wari wardh
fälla the hona haffui forgiort liff sitt sum for är sakt
ok goz sitt samu ladhis ok thz gange til trästipis mals
eghandanum en fäthiung awan konunge(n) ok sogia stadhe(n)
Witghis thetta manne ällr konu ok warder ey a takin liggio
ok til manna nämpd radhi halffue nämpd hwar thera wäri
the han wari wardher fälla the han wari fälder ok bothe
sum för är sakt Orker han ey bothu tha brännis ok
arffwingia taki arff hans Warder tha warder bothe
han sum hanum sak gaff xl mrker malseghandanum konunge(n)
ok stadhe(n) ok wari sama lagh i allom adrom höghmalum
sum anar orker ey ana til bindha

~~Här byrias draparamala bolker mz wilia~~

Om drapamal mz wilia ok thing ma trägör goz thwu
the skulu bötas Hwrn man skal awan til drapp binda
ällr sik ther for wæria Dom drapara dödh for än han

laghsomen ær Um draparæ dødr sydhan thæn laghsomen ær
Weru bøther skulu bøtas æptir then dødha Um kona drapr
man Um prestr ællr klærker drapr lekman Um lekman
drapr klærk Um nokor man wil draparen wæria Um no-
kor ranar drapan af them than fangat haffu Um ma wil
witha drap sath ok bøth Um noker gør forsath for andrum
j thes sakskiolum ællr adhrum skiolum ok wardher ther mz
drapin Um kona wardher drapin mz barne Um æffue thes
drapna drapr draparan Hær byndhr konongx ledhung wt

8 Drapr man annan wthan trang ok wardher fangin mz
færske gerning giffui liff for liff ok komi ængom bøtu
widher ok æ huru mange saman æra j fluk ællr færandhe
tha drapet gørs standi alle een wæth ær than trangdher
a liffs nødh tha miste egh liff wthan bøte xxx marker
æptir foghotans ok nædhmanna nadhu ok the attatighi
marker gangi til treskiptis en luth malseghandanum ana
konongenum tridhia stadhenum Hwar orkar than egh bøta kan
thz wara ath man drapr annan ok draparen kan vndan
fly ok wardher egh atakin bøte malseghandanum xl mr
ok konongenum xl marker ok xl stadhenum ok ryme siid
Rikit j kloster ok kirkio ok egh annan stadh ok sydhan kome
in j stadhen ok bindhe bøther ok haffui malseghandin enkte
wald hampnas wil han egh widher bøther taka lagges
thæt dœl j vampnadha handher ok konongx frydher fyr
s a han ok standher thz dagh ok aar tali thz konongx fo-
ghote fore flutha fa

2 Vardher man drapin ok kæmis ængin widher drapit
giffui æff konungin tho nokrom manne skulu bindæ han
widher mz siax manna ællr then sum drapith witis wari
sik mz tolff manna edhe Hær fangar man annan for drapith

sydhan thz war giort ok wil til drapp binda ok tha sighir men
for at han aldre thz drapit gordi Æptir them samu ma tha mz
witnum til binda miste hofdhit Æptir han egh han til bin-
da bötir ok mirk til traskiptis atz han saklös sum wadhe for- 2
dhi. Nw æptir han egh botir ær ok han sarghadhir. ællr sla-
ghin tha bötir sum i saramalum skils/ ok the sama xl mirker
haffwa ok the takith han i gardhi sinum hans ok heme ællr
annarstadh tha haffwa the brutith konungx edhsöre

Döör the man sum drap giordhe för æn han laghwunnin 3
ær ok kæmis æffwan thz tha böthe for drapith sum
for ær sakth til traskiptis Neka the thz tha ligge thz
til tolffmanna Wæria the han wari wadha ffalla the han
bötir æffwana sum för ær sakth

Nw dör draparin dör sidhan han laghwunnin ær för 4
æn hans daghir ær wte ok engin malsæghandin tha
kan hanum daghir giffwith haffua tha böthe hans ærffwa
bötir för drapit/ sum witskildh ær til traskiptis

Æth thz sum bötas skal for fadhirs gning sum tha 5
haffu brutith ællr modhir ællr adhra frændher tha
gialdis a wt bruth hans aff wærth hans sum broth hwat
thz ær hællr iordh garda ællr lösöra Rækkia ey garda
ællr lösöra til tha wari ærffwana saklöse badhe for
malsæghandanum konunginum ok stadhenum thy ath egh eghir
annar annars bruth ath gialda tha han ælte wppbær

Nw om kona draper man ok warder fanghin a fær- 6
sko gning/ ællr innan dagh ok dygne tha skal hona
til radhstughu latha koma ok döma latha sum annan draparæ
haffui sydhan malsæghandin wald hwat tha wil hællr

bötir taka ällr hälsinga laatha takir malsæghanden bötir
taki äptir thy som skildh är ok konongen ok stadhen sin del [illegible]
än thon wardhir ey a forstho ging / takan tha laghkunnug sum
fore är saktir vm draparana

7 Draapr systir ällr klokkare klärkir lekman tha takir
biskopr konongx rätth ok arffue thes dödha malsæghan
da rätth off bothu ok stadhen sin tridhiungh

8 Nu draapr lekman klärk taki konongen sin rätth mals-
æghanden sin rätth ok stadhen fith sin rätth

9 Nu kunna nokre män draparen wilia wärna for them
sum han wilia fanga ok wägia i sino hemi ällr
annar stadh tha wäri thz twägildh thz the göra sum than
wärna wilia ok thz ogilt thz the faa hwat thz är ällr draap
ällr saar

10 Nu vm nokor draparen rännar aff them than fangath
haffua them tolkith gör han haffua brutith et görith

11 Nu wil man witha draap saath ok böta kärir malsægh
anden äptir bothu konongen ällr stadhen hwilkin thz
ra thz hälzt är hin sighir the boot ok gillith haffua thr
eghir han stadhzins breff ok inzighle a haffua hwat thz
gillith är ällr ey kombir ma til radhstughu ok gangr
widhir sak sinne tha a han dödh fore hyrtha tha skulu thz
siax män witha hwat han gik widhir the sama sak ällr ey
the siax eghir borghamästarami nämpna ok hwat sak thz
hälzth är sum han haffuir widhir gangith ok gangr a luff
manz fore thy wil nokor thr a thala tha är witnet til
ath han tolka gingr kärdis

12 Är ma forsath for adhrom i hwssaskinlum skoghaskin
lum gryndaskinlum öya skinlum wathnassia ski

Vilium kombr man ridhande gangande ällr roande ällr
akande faller han for ät liggie ogildr. faller han til kobr
liggi i tvabotu Nu sighr annar forsath vara giordha ok
annar eigh tha vithi thz tolff manna nämpd än ey vithu en
äva til. Hwat forsath var giort ällr eigh kombr sar a mal
i vadhi ok i tvabotu än thz forsath är

13 Vardhr kona dräpin mz barne thz qvikt är i hänne liffue
tha bötis hon ather mz tvabote aff thöm botu sum fore
kone drap bötis sum är tvagilt. thr taki quinnar arffu
alt halft ok konungen ok stadhen halft. ok xx marker fore
barnith thr taki quinna arffua een slitith än til äru siäx man
na vithne ok tryggia godha quino sum vithne skulu bära
ath thz barn var qvikt i hänne liffue ära eigh the til tha vä
ri sik mz siäx manna edhe a barsins vaghna

Ombr thes manz arffue sum dräpin vardhr ok dräpr 14
han sum drapith giorde innan sama daghs ällr annat thy
ma aff vadhe vtan lagha dom tha böte han sum annar
dräpare ok taki the thes bötr sum forre drap. Orker han
eigh bötu gange liff hans for

Vindhr konungr ledhung vth ok skip liggr a 15
lagha hampn ok skuldhr i stampne vardhr ma thr drä
pin liggie i tvabotu etc

Här byrias dräparamala balkr mz vadha

Vru mang til vadha skulu talas i eno hugge
Nu kännis aff eno hugge ther faar vadha Nu kastr
man spyuth ällr steen ällr adhra koste offu hus ällr ge
rdhe thz vara ok man faar dödh aff Nu staar man i sarhu

Vil dyur skyrtha ok man wardhær for(dærvath) ællær hugga thet træ ællær stene wælta ællær ær brænder i by skal bylæs ok by(m)æ(n)... ællær kliffær man æth træ sialff wiliandis ok faar bana aff ællær faller man aff træ ællær adhro ok faar skadha vndær standær ællær faller thing a man ællær annær handa wærke ællær faller laas a man ællær drapær offmagha man mz wilia ællær drapær offmagha man mz wadha ællær dyl offmagha drap ællær kan kona i wadha drapin wardha ællær kan man ællær kona aff wita wardha ællær drapær fadhær ællær modhær barn sith mz wadha ællær drapær fææ man

n i Vhugger man aath mane ok wardhær annar for(dærvath) ok faar bana aff tha maghæ ey flere hugh til wadha tallias æn

ii. æth ... kunno aff eno huggæ wardha the faar tal(a)r hand ællær howth than tho(l)gxta wadhe ær xl marker wadha bo thær ok tolff mæna edhær swa ath thæt war mz wadha ok egh mz wilia ok then edh skulu thæ ganga manath æpthær ath drapith war giorth ok hwat som sik tha tagær ey til wadha widhan badhe han sin drap ok swa hans arffua sin drapin warth sighia wadha wara ok tho skulu badhe edh gøra bydhia sik swa gudh hiælpa ath thæt war wadhe ok egh wili swa sum nu skilis um wadha edh for(dærvath) drapu swa skal for(dærvath) allom wadha edh gøras i sarum blanath ællær blodhwite ok hwar edh sin ganga æpthær thy edhen ær ok alla wadha bøthær badhe i drapu ok (i) sarum ællær hwariis thæt ær taki malseghanden een skilith falzth han aath edhe ... ok orkær egh bøthæ falles til saklena

2 i Taar man i skattu ok vil dyur skyrtha ok wardh...

59

man for ok faar dödh aff bötge xl markir mz vadha edh sum
för är sakt / taker thz vakath för aff slagh eller stuk eller
steen ok sydhan taker thz man ok faar bana aff bötge xx
markir

Kiruir ma. spyut eller kastir steen eller nokra the 3
thinge han maa skadha mz göra ath ok affu thes war
faar ther nokor dödh aff wan vadha böth xl markir ok
vadha edh sum förr är sakt / Nw kan skiuta eller steen
kasta auar stadh för talka än a han sum skadhan fik bötge
tha xx mark ok gange edh sum för är sakt / Nw ffalz han
aath edhenum ok orker egh bothu. wari lagh sum för är
sakt

Nw hugga thee eth trä eller stene wältha faa badhe 4
bana aff liggie badhe ogilde ffaar auar dödh, gialde
then sum lifuir han ather mz tolff markum ok vadha edh
sum för är sakt / falz han aath edhenum ok orker egh bothu.
wari lagh sum före är sakt /

Nu brunder i by ok skal bylias ok um hylias falla 5
man i brun ok faar bana aff bötge tolff mark then
brunnen egher ok vadha edh sum förre är sakt / Nw orker
han egh bothu wari lagh sum um adhra tolff markir til
vadha Nyttia eller ägha brun fleri än en gialde then
sum faller ok egh then sum bygger ffaller ma i broo ok
faar bana aff bötge före xx markir ok edh sum före är
sakt Ägher fleri broo saman bötge then sum falder
är ok egh the sum byggir / falz han aath edhenum bötge su
för är sakt / um adhra xx markir til vadha

6 Kliffwir man j trä sialffwiliandes hwat trä thz hälzt är faller
nidher ok faar bana aff wari ogilder. Kliffwir man bydhi
j trä ok faller nidher ok faar bana aff böte xx mark them
sum badh ok edh sum före är sakt. Kliffwir man j trä äpter
budhi ok faller nidher ok faar bana aff böte the som badh
xl mark ok wadha edh. Nw sigher arffwe thes dödha then
äpter bön äller budhi wara upp kliffwin ok then nekar
tha dyli medh tolff manna edhe. Faller han aath edhgerd falle
til sakene.
7 Nw faller man aff trä ok faar dödh aff, then sum wndi sta-
stander wari ogilter a.
8 Nw falla hws a man äller annar handa wärkemanna
ok faar bana aff wari botha tolff marker ok edher sum
för är sakt. Falz han aath edhgerd wan lagh sum för är
sakt. Wardher ok hanum thz förre budhit sum thet aa
at bätra ok dagher förer lagher ok tymadhe äpter daghe
wan draap j wilia wärkum ok böte ok swa wari j aldre
ådhro thz mane wardher budhit bätra ok gör thz ey. Nw byg-
gia man hws ok annath tolkith ok thi sum byggia äller
annat ärffwodhe ther til göra, lätha sik slippa aff handom
steen tymber fialar äller hwat thz är ok man faar bana aff,
böte tolff mark ok edh sum för är sakt. Falz han aath edhe-
man wan lagh sum för är sakt. Nw kan nokre kostge
brysta som bonden theem fik til bigning sina, j thy man bana
fik böte tha bonden sum biggia lath ok egh the sum a halt.
9 Nw faller laas a man wari ogilt a hwario handa
laas thz hälzt är.
10 Nw kan man offwmaghi mina än fämptan ara drapa

ma mz wilia bøthe ok mark malsæghandanum konungenum ok sta
dhenum Vrkær han egh bøthu.

Rapr offumaghi ma mz wadha bøthe tolff markær pæning[e] 11
kan ok offumaghi mæna wara æn siu ara drapa ma thæt
thæt hallir ær mz wilia ællir wadha bøthe atta mark

Dyl offumaghi drap bindhes swa han til for drap ok 12
faar sin [illegible] ma ællir sighir aar offumagha ok aar egh wi
thi thæt tolff man ok vadhe halffue manne hwar thera

Kan kona j wadha wardha drepin ok sigx thon 13
mz barne wara thaffui barnsins næstha arffua witz
ordh witta mz thwaggia qwino witthnu ok siax manna wit
num atth hon mz barne war tha skulu thæne bøtæ mz tolff
markum ok wari kona j sama laghum j wadha bøthu
sinn ma hwat hon drapr ællir drapin wardhir

Kan ma ællir kona a witha wardha tha skulu næste 14
frændhir hans ællir hænne thæt for grannum ok søknema
nni · kunnokt gøra atth han ællir hona j hæptilsom gafua
kan tha ma ællir kona wæhæptilsom kona Drapr man ællir
brannir by ligger thær by j wadha giældum tinghu marku
bøthe ey meer æn tho atth han wpp brinnir · badhe by ok
bonda · kan the ma ællir kona drapa nokon wari ætt j
wadha bøthu · tinghu marku · Swa skal thera æfningia
badhe taka ok gifua fore thom æra ey lysninga witthni
til tha wari ging hans ællir hamar j wilia wærku
badhe thæt the gøra thæt thom gørs ællr orkir thwærke
thera tinghu markum

Rapr fadhir ællir modhir barn sitth mz wadha lifwa 15
thee thon badhen kæver annat thera til thes drapit

thaffu tha fylli: wadha edh ok wadha bootz xx marker ok
qwali thz ängen thöghra thwärke til laggia aller böta. twär
thwarke thera til annat, wari tha saklöös badhe for edh ok bötz
16 rapr fa man wxe aller galtir aller bukker. hästir thiudr
vmi aller thwat fa thz hälzt ar böthe eghanden xiiii
marker ffödhir man dyur aller fughla hema ok komo
skadha göra swari sin fore thy som fore adhro fä j allum
sakum Nu wm dyl then sum fä äghir. tha bjudha thäs wedha
assva than thir til mz siäx mannum aller wäri sik mz tolff
mannum. Nu kan fä sargha man böthe then fä äghir ena
mark än thriggia manna witne ära til aller wäri sik siälf
wer trydhi

Här byrias saramala bolker mz wilia

7 W wil ma· anna til sara binda Nu gör badhe i samdr
enu mane saar ok ran Nu kunno män sama koma
i wapnaskiptir aller annarstadh Nu hugger man aff ma
ne thummulfingr aller foot framman vrista wm lidhr
kan wardha hugghin aff mane wm hand wardhir hugghin
lwkith aff mane aller fotir Nu en man hugger annan ful
säre ok en kombr aff thing i Nu kan man wardha huggin
i ting Nu wardhir man huggin börgsar aller slaghin bla
aller blodhugir aller fulla skenio sum en kombr fulsäri i
Nu kan man wardha huggin aller hamblaghir ath tha
en för til vastughu koma sik ath kära wm tandir war
dha botz wm mane slaghind wm wristh ok hardragh ok

ok hwar sum draghir kniiff ällir swärdh atth adhru ok faar
ey skadha gÿora Om nokar kastir ~~anna wt~~ aff j annars gardh
mz wretz handh sten ällir stang atth adhru ok komir ey
skilnadhir för thera mällan Om nokor kastar annan wt
aff norrabro ällir sudhrabro wth j strömen Äller kummo
man saman koma mz wretz wärkum Äller wardhir man
hugghin hoffwdh saar hulsaar ällir hwaria handa saar thz
hafft är Om man slar sitth eghit hyon Om foghotanum
borghamästarum radhmannomen saramal gÿoras Om offta
maghi gör fulsaar ällir blodhwite Om the saar gärnin
gÿoras Om lokkir wardha aff mo ällir konungskorne

Hwruna skal anna til sara

W wil ma annan til sara binda tha skal han thz wenum
ok frändom kunnokth gÿora ok radhmannum ok them
them man wisa sum haam skadhan giordhe ok winga thz
eghi adhrum witheet thz adhru ok ey them skadhan giordhe
standi j sama wadha framledhis märkiandi atth gör ma
drapp ällir brytir man nokoth aff thöm sakum hwar skulu
opp takas mällan pikitz daghum ok wara fyre dagh the
före är / ällir om jul. ellir pastha ällir swa länge ä the
frydhin lyses / ällir tha konunger j stadhenum är ligge alth
j thwäbothe Wör ok ma nokra gäng hugger slaar stinger
ok wardhir ey bar atakin Wthan rymer til kloster ällir
kyrkio ok kombir wth j stadhen tha siäx wikur äro om
lidhnar Än han kan sik ey mz malseghandanum förlikä
ok bindhir fulla böther ok alla malseghandanum konunginum

ok stadhenu tha skal bother hans takas ok hanu frydhr fyres
malseghandens werter i handr taka æn han wil ey wredhr
taka bothu Standr thz dagh ok æi taki tha thz konungx
seghothe ford fluttha fæ

U gørs badhe eno mane saar ok raan i sandr . bindæ
2 than widher mz siax mans ok bothe hwarth som sik
wrmo man sama koma i wapnaskiprie ælla eno anar
3 stadh mz wrez wilia ok hugger anar annan fullosaru
tha naar aff mane ælla wrth ogon ælla aff œra ælla hug
ger ena handh aff ælla foth bothe xx marker malseghanda
nu ok xx mark konogenu ok stadhenu æn til æra thwaggia
mana witthne ælla wari sik mz siax mana edhe orker tha
ey bothu bothe liff for liff ok swa wari i allo adhrom aff
thuggu æn han orker ey bothu / wardher mane tho aff thasso
aff huggen tha ligge a thwa bothe Swa wari ok lagh om
thiwngo ælla skapp om the skadhi han handher Orker tha
egh bothu giffwi liff ford liff æn han dødh aff saar

4 Liggr ma aff mane thumulfingr ælla foth frama vrista
bothe ix mark ford ~~lyt~~ lyttet ok tolff mark til traskiptie
for saramaleth for thy ath thumul fingr hætther half hand
ok heel halffu foter æn til æra thwaggia mana witthne ælla
wari sik mz siax manu thugger man ok all fingr i sandr.
aff wari both sama thugger ma then thumul fingr næsth
sitter bothe tree marker for lytthe ok xx mark til traskipt
for saramaleth længste fingr wari i sama booth then
næsth litlafingre iiij mark wari tree mark lytthisbooth
ok siax mark til traskiptie for saramalam / litthli fingr

wari j sama booth Sama lagh wari taan j paramalum ok
halffwo mina j bythe

war sum lith hugger aff fingru ællr taam bøthe siax 5
marker til traskriptis ok iij marker for lythe enkanlika
malseghandanum æn thæggia mana vithne æra til ællr wæ=
ri sik mz siax mannum

Hugger ma handh aff manne ællr footh ok wardher lyth 6
swa ath han torff ey stytho vndher. bøthe xx marker
til traskriptis ok iij for lythet æn vithne æra til ællr wæ=
ri sik sum for ær sakth wardha ok fingra hugne otth the
krupna in a loffwa ællr wardher ligstarker wari sama both
wardher ma ok huggen j handh swa ath han gither ey meth=
burghit sik ællr j footh swa ath han gither ey ganget vtan
stytho bøthe xviij marker til traskriptis ok siax marker for
lytet æn til æra thæggia mana vithne ællr wari sik mz
siax mann

w wardher ma huggen fullu saru ther ey kombr aff 7
helt j wardher hugge stunge j hwil ællr brysth ællr
arm offwan ællr midhan laarbeen ællr lægbeen swa ath
swmdher gangr ok spialka torff ok beenløpning kombr
j bøthe xx marker til traskriptis malseghandanum konungen
ok stadhenum æn til æra thæggia mana vithne ællr wari
sik sum for ær sakth Sama lagh wari vm knibeen ællr
hoffwth mannz ællr hwar sum fulsare kombr j

w kan man wardha hugge j ryg ællr arm ællr 8
knibeen ællr hoffwth swa ath han wardher krumper
ællr lamber ællr lytter wari tha lytthes booth siax mark
ok thy paardhulum wardher han ey lytter ællr krumpen

ällr lambr fölghe ängen lythes booth
9 Ꝟ wardhr ma hugga koth paa ällr slaghin blaa ällr
blodhughr sum en kombr fulsare i. ällr slagh in
fulla skeno . ath wpp kombr . been losum wardhr writh
natth thr til mz threm mann böthe tolff markr til tra sk
ipthis ällr wari sik sum för är sakth . En wighbeen wa
ri sama lagh . Vthan aruibr bärio thr aff i fäthlum
thz skulu godhe män sea . hwat thz är fulsare ällr en
wardhr ma til bloz slaghin ällr huggen i hoffwth ath
en kombr lythe i swa ath thz thyl badhe hattr ok hufwa
böthe tolff markr til tra skipthis en til ära thwäggia ma
na withne ällr wari sik sum för är sakth
10 Ꝟ kan ma warda huggen ällr hambladhr ath
han är en til för til radhstughu koma ok sik kä
ra tha skal foghothen ok radhman ok borghamästara
iiij män nämpna hans saar ath see ok pröwa swa sum thee
thz wilia mz sinum edh ath halda ok foghoten borghamästa
ra ok radhman taki thr bötr äptr
11 Villin sum iiij framtändr slaar wr manz offwan
ällr nidhan böthe for hwarria thera iij markr
for lythet . saarahulaann . Ok mjo markr til traskipthis ok
änkte for lythet
12 Hwar sum slar pusth ällr draghr i haar böthe siäx
markr til tra skipthis Draghr han kniff ällr swär
dh böthe siäx markr än thr ära withne til Orkr han
egh bothr gangi k. ginum hans handh kniffr görhan
thr saar mz ällr . aptr saramalu Vthan for pusth
wardhe slaghin a stokkeum än han orkr en bötr

Om vilia

Ev kaster nokor j annars gardh mz vilia hande steen ælla
staang ælla hvat ther ær ok komber en skyluadhir for
thera mællan ok takir tho ængen bøthe tolff mark til tvæskiptis
komber ther sarmal j hvari tha booth halffue større æn an-
nur booth

Afftir ma annan aff norrabroo ælla sydhrabroo mz vilia
hande vtj strømen bøthe xl mark gangir hvadhe liff
aa ok vardher mz vitnum til vunnin ok baar a takin giffvi
liff for liff komber han vndan ok bindher sydhan bøther
bøthe æptir drapum. Vm malseghanden vil vndher bøthu
taka Skiuther ok adar annan aff bøtta broo ælla gardz
broo mz vilia hande bøthe xx marker komber liffs vadhe
j bøthe sum for ær sakt. Ok thessa xx mark ok xl marker
skulu ganga til tvæskiptis en trydhing malseghandanum
annan konongenum ok trydhia stadhenum. Nv orker tha egh
bøthu

Ev kvnno man sama koma mz vilia hvarkinn saar an-
nar dødh aff ok annar saar ok aff ther ær dødhir gil-
dher gildher ok saar ogildher liffva badhe hvari hwar
gildir aath sarum synum ok bøthe sum lagh sighia thera
æptir thy akoman ær

Ev vardher man huggin hodh saar ælla hulsar ælla
hvaria handa saar thz helzt ær sum man faar dødh
aff tha skal han sum gingna gyoldhe til naath aar ær
vitthe æptir thz ging vaar gyordh sarum warogha. Nv
vardher man saarghadher ælla ok slaghin ok the komber

sum thz haffu giordt bötir widh malseghanden konogen ok sta
dhen tha är han saklös Döör han aff thöm sarum sydhan bö
tir äru wtgiffne ok för än wthe är naath ok aar äptir
thz gängen war gwordh tha ägher en malseghanden tiff hae
taka wtan lagha bötir taka före mandrapith ok stande thz
först j botum sum wpp är burith ok sydhan skal ma kräff
wia thz ätir staar ok foghotte ok stadhe litte aath thöm bothu
the haffwa wpp takith ok ther dhöö en thrita lwth ok ther
skal a koma tolff mana nämpdh hwath han doo aff thöm
sama sarum äller ey

18 Faar man sik eghith hyon til godha thinga ok dyl ok
kombr en saarnadher j äller blanadher äller blodhwitte
wari ogilt Kombr saramal j blanadher äller blodhwitte
bötte äptir thy saaren ärw

18 Lyth thz foghotanum borghamestarum radhmannumen äller
stadzens Effwara görs en j drapum äller saramalum
wari twä bötte then man sum foghotte äller radhmanna wm
stadhen sända äptir bysens ärandum thz sum theen görs
ligger j sama botum wm hwsens fluena äller stadzens wari
lagh sama

19 Vm gör offumaghi fulsare äller blodhwitte then sum mera
är än vij aara ok minne är än femtan aara bötte
iij mark fore lytte än lytte thz j är ok siax mark fore sara
malith malseghandanum enskilt Dör han minne a komo
sum är blanadher äller blodhwitte bötte siax mark malsegh
andanum Gör offumaghi saar äller blodhwitte vij ara gamal
wari äller minne wari ogilt

a Ff afhugx the hwo göras mz wilia ok wrez hand: botæ swa/ 20
swa sum mannin giort wære withan sina kunno affhug-
gas/ hugx han af tha ligge j twa botum sum thinga aller
skapp waro huggas af badhe j eno hugge bötæ en mera än
for een/ huggx af a adhro hugge bötæ tha for badha swa
sum edhsöreth warder Ekker han egh botum gangæ liff hans
for swa sum j thingo aller skapp warder Skiær man sina af
mz wilia aller wrez wärkum ok stadho radhe gangæ tha liff
hans for ok ängha adhra botær warder han egh fangadher
aller withnadher til nyderthe laghi sama sum for är sakth
um skapp ok thingo warder ok hwo sini leffther ok
en af hugge bötæ tha ther for xl mark ok af allo thässo
botum taki malseghanden halft widh konunge ok stadhen

e Ardgha lokka badhe af skurne af mot botæ ther 21
for xx mark warder anar bötæ x mark ok halffwo
mina for hwo lokker ok taki halft malseghande ok halft
konunge ok stadhe/ thetta skal botas mz twäggia manna edhe
Orker han egh botum

f Varnlösis märkiande är ath hullin man andro gör 22
saar sum en kombær af hugg j ok orker en botum gangæ
handh hans for withan malseghanden bidher for hanum ok
han haffui en tolka glæp giort forra/ ok göri tho konunge
ok stadhenum fulth äpther thy the wilia mz hanum göra ok
han thera nadha faa

Hær byrias saramala balker mz wadha

Nv ma han faa hugga annan a moth sinum wilia wilia
Nv ma hugger annan i gyg sundher arm been fingr
ællr thee Vm ma kasta stene ællr skiutha staang
Vm han ma i handa losum wadha stadder wadha ¶ Ær
hugger ma annan ællr slaar steno ællr skiutha ¶ Ær thr
handlos wadhe tymer ok takr annars staadh for an thz skal
dhagh gir ok um offunagha ¶ Ær tha thundher bytha man
Vm wadha ædh gioru tha skal wara ok en ma ærkir egh
botha

Vm saramal mz wadha

Hugger ma aath adhru ok anar wardher fore stadder
ok han faar hugga han a moth sinum wilia han hug
gr aff hanum næsar ællr oræ ællr wrth ægha ællr hugger
han i anlithe ællr i hals ath han haffu æwerdelikith lythe
aff hugger aff hand ællr footh mz wadha bothe ath wadha
bothu iij mark fore lythe ok sæx mark fore saramalith ok
malseghanden skal ensaklikith haffua alla wadha botr
Hugger han annar fulsare sum en kombr aff hug i bothe
sæx mark fore sarith ok ængha lythes booth

Hugger ma annan i gyg ællr sundher arm ællr been
mz wadha ællr thz su fulsare ær ok kombr en affhug i
ok hwardher thi ma krumpen ællr lambr swa ath han
lythe haffir bothe iij mark sum for ær sakth fore lythe
ok sæx mark fore saramalith Hugger ma thumulfingr
aff mane ællr footh frama wristha bothe tolff ora fore
lythet ok halff fæmtæ mark fore saramalith Hugger man

then ther är näst älla the langsta bötte j mark fore lyte ok
ij mark fore paranaltj Hugger ma the ther är näst älla the
mista böte j mark fore lyte ok j mark paranaltj/ sama böte
hvari hin thär ok halffuo mina ath lyte

Nu kastar ma steine älla skiuter stang älla hvarns tha. 3
da ma haltz kastar tahr thz anars stadh for än the
skadha gör/ stötter aff steine älla aff hvse älla kastan offu
hvs ok ser engh hvar nydher kombir thz hätter handalös
wadhe ok wardher ther noter fore stadder ok skal ther skadha
dha aff älla hvar aff komma thz är böte fore skal halffuo
mina än for äs sakth kunnis lyte j wara gialdi ok
halffuo mina äpter thy sum skal ära til

Nu ka ma j handalös sum wadha stadder wardha them 4
the kan häldir til koma ath en fölgher tha. Hugger
wardher ma slagsin ok stötter a hand sina ok fingher krup
nar ok omynthias hvari thummelfinger ath lytis bootj
sex öra xii ther the näst är v öra iiii the ther näst är ena
halff mark littli finger ok the ther är näst iii öra hvar
thera wardher foghotther footer stötter j handalösum wa
dha swa ath thär krumpnd wari halffuo mine ath
lytis än fingher.

Nu hugger man annan älla slar skeno älla kastar. 5
älla skiuter swa ath hvaricy widher kombir fore
än thz skadha gör thz är ey wadhe wärtha wili wärtha.
wadhe then skadha fik ok swa the skadha giordhe siggia
wadha wdra

Var sum handalös wadhe thymer sum anars stadh 6

taker for än the skadha gör ällir offta hwo kastir ok seer
en hwar nidher kombir ther maa theen sum gärningana gior
ther wadha eedh ath ganga än tho ath malsegandin wil en
j wadha edhi standa ällir booth wppe taka æ hwar lyte
kombir j wadha botum swa ath en kombir aff hugg j tha skal
lytis boot hwar standa ther til ath thet är wathe ok aa ok
ligger til siäls mana aff skadhanum hwat tha egher lytis bot
wppe bära ällir en swa mykith skal lytis boot offta magha
wara sum mogande mannz ok halffwo minna ath wa boot
j lw orker tha egh botum
7 Ok kan hwnder bitha ma tha giffwi äghande bot
hwndz ällir bötte siäls ord kan annath fä ma sama
gördh hwat fä thz haldz är böte äghande siäls ord kan
ther tha lytir aff sum skadha fik tha skal lytis both
wara swa stoor sum sarabooth wil eghande dölia for
sik fä tha a han witnaz ordh sum skadhan fik witna
thz mz twem mannum ath hans fä haffwi the skadhan giorth
8 Olkin ma sum wadha eedh skal ganga for saar
störra ällir mära ällir for lyte gangi siäls ma
ma eedh ok wari laghwardher ok bötte both sum for
är saktath ffalz han aath edhum ok orker en botum
ällir ffälla edhin ok orker egh botum

Här byrias thiwamala bolkr mz flokkum

Kan ma ey thiufnath sik aff handom ledha vm
man mz thiufnath wardher grypin sum kona
ällr barn haffu ällr widher tax man ffor thässe brutt
skal thiufwe hängia äron ällr thwdh mistha vm kona ka
mz barne wara vm stadhgens sworn slappr thiufwe ällr
annan man vm aldra handa thz j trägardhum ällr kalgar
dum waxer thiggr ma trä apuld ällr annur bärande
trä nidher Nw stial ma thimbla Nw stial ma fiska Nw
giffu ma adhru skul ford bodhwaat Nw finder hittes thwru
the skulu skiptas Nw kan the ma sum hitte haffua wittne
Nw hitte ma fä annars manz Nw hitte ma wrak a haffui
ällr strandh Nw hitte man bitthu fund Nw hitte ma
akkaris fund Nw hitte ma akkaris fund Thwru ma skal
sik wt thiuffwa gord vm hästh ok baath ok the handa
vm ma kan thiuffwe slappa ällr lösn ford han takid
vm tymbr ällr thera handel

Wardher thiuffnadher nokrum j handum takin sum
a liff gaar ok gitter ey lecth aff handum sik sta
de thiufs rätth ledhr ok han til annars manz ok han
widher kännis sum til ledhes stande tha han thiufs rätth
ällr ledhe aff handum sik Nw kännis ey han widher
vtan dyl ok sigher sik haffwa paalegh vtha bundz mellh
laghum ui til hans bothe tha xl mirker til treskiptis
malseghandanum konunge ok stadhenn ok ey liff hans

forder ganga. forthy skal han sum köp howath fa ällir klä
nath giort gul ällir silfu ok adhra giordha gangz/ wapn
skurin klädhe ällir hwat thz är mz fullum withnum
köpa Ok witi thz laghlika köp wara tha thz klandas
¶ Ellir ok han ey botha sum thiufnadhir til lagdhis
12 Vm kan the ma mz thiufnadhe wardha gripin sum
kona ällir barn ällir widhir laxman haffu. tha skal
ey thera liff forder ganga ey swa stor thiufnadhir är witha
thz kan finnas j hemi thera ok thee haffua thz mz hanum
nöötin ok j wadhum warith mz ¶ Vm kan thöm thz withas ok
ey j hemi thera ranzakath ok finz ey mz thöm wäri lagh
No: wardhir Engin maa ok adhrum thiuffskap witha ällir
til binda vtan han wardhir baar a takin ok j hemi
hans funnen Engin ma ok annars hws ranzaka vtan
tha wathiär ni til hans xl marker ok vtan foghotans ok
borghamästara orloff Witnes thz hanum ok ära egh siax
manna withne til ällir ranzakath hans hws sum sakt är
bötte xl marker malseghandanum xx mark ok xx marker
konungenom ok stadhenom ¶ Ellir ok ey han botha/ gange vtter
effu han äptir thy hanum thiufnadhir witter är
13 Vtan ma forder thiufnath haffu ey for warith gry
pin ffaar han stiäla for mina ma han ey hangia
ey ena mark ällir marka wardhe vtan han stiäl j kyr
kio j badhstughu ällir husbonda sin/ tha hange for ena
halff mark/ ok the sum j kyrko stiäl ällir adhra gangz gör

j hemæ haffwi ther engen frydh ok wardher wari atthakin ffore
halff mark skal thiuffen til stupo slaas ok badhe öron mistha
ffore iij öra thridhia mistha ok annath öra ffore thwa öra thridhia
mista ok stadhen flya ok stadz mark komber han sidhan atter
j stadhen ælla stadz mark miste liff sith Um kuna wari samma
lagh. withan hon skal quik j iordh grawas fore skamlikhet
sum man skal hængias

Æn thæn kona mz barne wara sum stial ær thæt swa stoor 4
thiuffnadher sum för sakt ær hon skal liff mistha tho
skal hon j stadz iärnum sitta ok hona skal födha thæn hem
skuldh gaff ok sidhan barn är föt/ göris rätter hænnar

Nu stadzens swen kan thiuff ælla anan man wth aff 5
iärnum släppa Stande samma rätt ther han skulde standa

Stiäl man j kalgardhum ælla trägardum äpple ælla 6
andra frukth yrtir ok kaal ok hwat thz är/ ok wardher
a takin ælla kläghis hans mz thrägia manna withnum bötte
siax mark ok atter skadha. komber ther drapp saar ælla blodh
witte thera mællan wari thrägild thz han faar sum fore
är ok agild thz sum han faar sum til komber.

Hugger man apuld ælla annor bärande trä nidher j trä 7
gardhe bötte siax marker bryter han grenar a bärande
trä bötte iij mark Um han wardher takin widher mz
withnum: withes thz hanum wari sik mz siax manna.

Stiäl man humbla botth ælla humblagardhum 8
skiärinum ælla hwat thz hälst är ælla waxer
wardher takin widher bindis a han sakir thiuffnadher

ok føres til radhstughu ok gør doom hans æpter thy thiuf-
nadher ær

9 Stiæl man fiska aff annars mans wattum miædhan kroknum ællr adhru fiske tolum hwardher widher takin böte sæx mark ok ater skadha. Stiæl han nätt ællr annur fiske tool hwardher widher takin bindes a ryg hans ok stande thiufs rätt

10 Giffu ma adhru skuld fore lodhrätt ok finz thz mz hanum ællr j hws hans sum han hanum skuldh fore giffu. stande thiuffs rätt finz ey wäri sik mz tolff mannom. ok stande thy sama rätt ællr bötte xl marker sum för är sakt j mal swa handan xx marker konugenom ok stadhenom

11 Hwar sum fynd hitter a wägh ællr hwilkan wägh hwar fynd thz hälzt är lyse thz gönstan fore them mz hanum gaar. sidhan aat soknakirkio ok radhstughu kombr then mist haffu för ey lyst är sigher til märke ok san järtighne til Tha swari til mz twäm witthnum sialffu tryddi ok taki sitt ater hwilkan loser kombr tha ey ater innan natt ok aar sum widher kännes taki tha konungher thwaluti ok tryddiung sum hitte

12 Nu kan them sum hitte witthna ath tha laghlika lyst haffu tha swari the nei til sin sum tapath haffu mz thwem mannom sialffu tryddi ok taki sitt ater j gen hwilka the haffu tryddiung sum hitte æpter thy thz gaghe

fiærdh man matha vrijt ma · atth lysninga vithnu ok falz
atth thæim tha bøte xl mark ok hethe thiuffu · ællar standi
thiufs rætth

Hittir man fæ annars manz hæsth tamdan ællar skiuth 13
Swa koo faar ællar geeth ællar thy nyttia fæ ær thy a tha
m til sin skrana mz thwem mannum siælffu trydhi ath thz ær
hans ok taki sydhan sitth atghr vtan lösn ok thin gör
sik vtthiufs wa mz lysninga vithnum / Hwath hæsth swa thorf
ma ma yrkia ok sina thörfth göra ok sin ærande mz
farannina stadhe · ok ærradheth ther thy hittir hwar sydhan thy
lagh lysth ær ok lagha vithne til takin ara badhe j thæradhe
no ok stadhenum ok hwar sum yrker ther mz för æn thy lagh
lysth ær bøte iij marker til træskiptis

Hittir man vrak j saltho watne ællar fersko watne ther 14
en ær rætter eghandi när ællar hans budh ok wæth
n hwath hans ær kunnith lyser hans laghlika tha a
tha · trydhiung sum hitte ok eghandin thwa lyti vtan til
tha · sum mistth haffuir mz samu nætthingum ok thiggia
manna vithnum kombir han en iuan naatth ok aar tha
thaki konungen thwa lytthi

Hittir man biærghfynd ok lyser laghlika tha a 15
han haffua fynd kombir enghin sum laghlika vidher
kännis sin fore ær saketh tha ägher konunger halffth

Hittir man alz kara manz haffui aff bodhes lön fore 16
æpter godha manna skudhan

Tha stadhsa ther ma finder hitter tha skal han sik wt thiuf
17 swa gora forst mz lysninga witnum Sydhan swari the
mista haffu til sin mz thwäggia manna witnum sialffu try-
dhi ok taki swa sith atir Alle the sum goze hiälpa wndan
elde ok sio älla ok thar wäri ma swa myklo bätra ok taki
swa mykith aff thy gozeno sum eghandin wil thaim wnna
ok godhe män siggia ok han haffuer thiänth
18 Ok taker man wragha laan ok leggs hästh älla skyldh
annars ok aker älla rydher älla gör nokra handa
anärwan mz thy han takith haffuer komber eghande äpter
ok fanger alth saman tha ägher han til thingx älla radh-
stughu föras ok haffwi wald hwat han wil hälder han
til thiuff wnna älla rans man äpter thy sum lagh si-
ghia wm baath wari sama lagh
19 Wat sum fangar vättan thiuff ok slapper hanum för än
han laghwnnen är böte xl mark konongenum ok sta-
dhenum wardher ok thiuffuer laghwnnen tha taki egh
löson for thän wthan wap hängis Dyrfwes nokor löson
for han taka gialde konongi löson ok a xl marker ok
thz wari konongx ensak
20 Wilkin annars manz timber borth taker swa sum fra
ber tylothe wiidh älla hwat thz är mz witnum älla
wthan witnum wthan eghandens loff böte for ath
stykke j mark malsäghandanum konongenum ok stadhenum
til tre skiptis ok swa for annat ok trydhia än ok ära
thwäggia manna witnum älla wäri sik mz sialf sins edhe

Taker mera bøthe tolff merker til tráskiptio sinn for ar-
sakth ok wari wtthiuffva warder th hanum witth wari
sik mz siax manna. falz han aath edhenu ok orker en bothu
wari slaghin widher stookken slagh sama wari em than
th adrum witthr ffranlædhis markiande ath aff allu siax
marka bruttu aller triggia marka j thæssum bolkanum taki een
trydhiung malseghanden een konogen een stadhen ok wari
sik fore siax marka sak en ey ara witthne til mz siax mana
edhe Ok fore triggia marker merka sak mz triggia mana edhe
ffalz han aath edhenu ok orker ey bothu wardhe slaghin wi-
dher stokken Sama lagh wari em malseghanden en han
orker en han til bunda ok orker en bothum

Hwar sinn doblar offu eua merk bøthe iij marker til trask- 21
iptio malseghandanu konogenu ok stadhenu. Swa the
sinn træffadhe sinn then hwan aen til ara thwaggia mana witth
ne aller wari sik siælffu trydhi Orker engin thera bothum
wardhe slagni widher stokken en tyma ok anna thyma try
dhia flye stadhen an tha warder thr mz faughen Enghen ma-
ma ok dobla widher then en ar siælffu sin forman ok sins
goz aller haffu th han ma dobla mz. Bøtha han bøthe xl
merker malseghandanu x merker ok th adhra konogenu
ok stadhenu ok th atter sinn tha hwan siælffum malseghan
danu Orker han eygh bøthu ok wardher laghlika til bunne
wardhe slaghin widher stokken ok rynne stadhe kombr tha
atter j stadhen wthan foghotans ok radhmana orloff
miste hand sina ok mz thom ther later sik til dobbel ok ar

sialffsins forma · gyri foghotHen ok radhmen mz malsæghandes
radhe hwat them tikkir litith wara · Dobler ok nokor ma-
borth the widherlagning han haffde · til sin takin taki the
atther · the sama widherlagning han a aff them sama hana
wan ok han sum hana borth doblade gangi til arfwidhes
fors konongenum ok stadhenum · Swa langi widherlagning räkker
wthan han nadher faar ok the thz wan adrum til gørdhe
böthe tolff marker konongenum ok stadhenum til thræskiptis
än tha wardher til wunnen mz thwæm mannum · Dobler ha-
en borghu · wardhe hans rätter sidhan fore är saker sum xl marker böter

[illegible]

z malteghandi
ok uokor ma
takin taki tt.
sama gana
til arfbudge
lagum rakka
ny til giordu
thraspliptis
n. Delagga
m plur hotur

sialffsins forma. gyri foghot [illegible] ok vadhine mz malseghandes
radhe hwat them tykker sittr [illegible] Wodlar ok nokor ma
borth the widher laghin [illegible] til sin takin taki the
[illegible] widher laghin [illegible] them sama hana
wan ok han sum hana borth [illegible] til arfwidhes
fore konongenom ok sadhenom. [illegible] ning rakke
bethan han nadher faar ok the [illegible] dhe
bøthe tolff marker konongenom ok [illegible] ti
an tha wardher til kirkien mz [illegible]
en borghu. wardhe hans rätter su [illegible]
25 oratti [illegible] at [illegible]

Anno dm̄ [illegible] [illegible]

Bibliotheket,
STOCKHOLM.
Handskrifter.
Lag Sv.
Medeltid
No.